

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

COVID-19 VE SARS-CoV-2 KONUSUNDA TÜRKİYE KAYNAKLI
BİLİMSEL YAYINLARIN METODOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN VE
RAPORLAMA KILAVUZLARINA UYUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Şehnaz ÖZYAVUZ ALP

Epidemiyoloji Tezli Yüksek Lisans Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKARA
2023

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

COVID-19 VE SARS-CoV-2 KONUSUNDA TÜRKİYE KAYNAKLI
BİLİMSEL YAYINLARIN METODOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN VE
RAPORLAMA KILAVUZLARINA UYUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Şehnaz ÖZYAVUZ ALP

Epidemiyoloji Tezli Yüksek Lisans Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Banu ÇAKIR

ANKARA
2023

ONAY

COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda Türkiye Kaynaklı Bilimsel Yayınların
Metodolojik Özelliklerinin ve Raporlama Kılavuzlarına Uyularının
Değerlendirilmesi

Öğrenci: Şahnaz ÖZYAVUZ ALP

Danışman: Prof. Dr. Banu ÇAKIR

Bu tez çalışması 19 Nisan 2023 tarihinde jürimiz tarafından "Epidemiyoloji Tezli
Yüksek Lisans Programı"nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Cevdet İplik YAVUZ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Banu ÇAKIR

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Üye: Prof. Dr. Deniz ODABAŞ

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yürütme Komisyonu'nun ilgili
maddeleri ayarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

19 Nisan 2023

Prof. Dr. Müge YEMİŞÇİ ÖZKAN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisanssuzlu izninin/raporunun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta erişileme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma izni Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izni Hacettepe Üniversitesine verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarında (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakkını bana ait olacaktır.

Tezim kendi orijinal çalışmam olduğumu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve tasahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu materyallerin yazılı izin alınarak kullanıldığını ve istenildiğinde sairderimi Üniversiteye teslim etmeyi tasahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan "Lisanssuzlu Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlgili Yönerge" kapsamında tezimin aşağıda belirtilen koşullar halinde YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sistemi'nde erişime açılır.

- o Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl süreli olacaktır. ⁽¹⁾
- o Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren ... ay süreli olacaktır. ⁽²⁾
- o Tezime ilişkinlik kararı varlığını. ⁽³⁾

17 / 5 / 2023

Şahnaç ÖZYAVUZ ALP

⁽¹⁾ "Lisanssuzlu Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlgili Yönerge"

(1) Madde 6.1. Lisanssuzlu izni için patent başvurusu yapılmış veya patent alma sürecinin devam ettiği durumlarda, tez değerlendirilme öncesi ve enstitü ana bilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu bu izni alına ile tezin erişime açılmasına engel olunmasına karar verilebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metodların kullanıldığı, veya mevcutla değiştirilmiş veya patent için başvuru yapılmış ve değerlendirilmeye hazır durumda 2. paragrafın veya Kurululara hakları kazandıran hakları oluşturabilecek diğer ve ilgili diğer işlemler hakkında tez değerlendirilme öncesi ve enstitü ana bilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile izin alınması üzere tezin erişime açılması engellenir.

(3) Madde 7.1. Üstün nitelikli veya önemli bir bilimsel, sosyal, kültürel, güvenlik ve sağlık vb. alanlarda ilgili lisanssuzlu izni için gerekli kararın, tezin yayımlanma aşamasından verilir. Kurulular ve Kurullarla yapılan görüşmelerin çerçevesinde hazırlanan lisanssuzlu izni için gerekli kararlar, ilgili Kurulular ve Kurullara devredilir. Enstitü veya fakülte yönetim kurulu görüşü üzerine değerlendirilme kararı taraflardan verilir. Gerekli karar ve izin alınır Yükseköğretim Kuruluna bildirir.

Madde 7.2. Gerekli karar verildikten sonra gerekli izni enstitü veya fakülte tarafından gerekli kararları değerlendirilme sürecinde değerlendirilir, gerekli kararlar değerlendirilme sürecinde Tez Değerlendirme Sistemine yüklenir.

^(*) Tez değerlendirilme öncesi ve enstitü ana bilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Tez Danışmanının Prof. Dr. Banu ÇAKIR danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Şehnaz ÖZYAVUZ ALP

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın planlanması, gerçekleőtirilmesi ve yazılması sırasında bilgi birikimi ve deneyimi ile bana yol gösteren, destek olan ve katkıda bulunan tez danıőmanım ve değerli hocam Prof. Dr. Banu ÇAKIR'a; tez çalışmalarında büyük bir emek, sabur ve özveri ile bana eŐlik eden, araştırmayı birlikte yürüttüğümüz değerli arkadaŐım Uzm. Dr. Mithat TEMİZER'e; epidemiyoloji yüksek lisans eğitimime katkıda bulunan tüm hocalarıma; başta Dr. GülŐen BARLAS olmak üzere eğitim süresince birlikte ders aldığımız, dev, sunum ve sınav heyecanlarımızı birlikte yaŐadaęımız tüm arkadaŐlarıma; büyük bir özveri ile beni destekleyen sevgili eŐime, oğluma ve tüm aileme teşekkür ederim.

ANKARA-2023

Dr. Şehnaz ÖZYAVUZ ALP

ÖZET

Özyavuz Alp, Ş., COVID-19 ve SARS-CoV-2 Konusunda Türkiye Kaynaklı Bilimsel Yayınların Metodolojik Özelliklerinin ve Raporlama Kılavuzlarına Uyularının Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Epidemiyoloji Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023. "Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2" (SARS-CoV-2)'nin neden olduğu "Coronavirus Disease 2019" (COVID-19)'un ortaya çıkışı ve yıkıcı bir pandemiye dönüşmesiyle birlikte, bu alandaki bilimsel raporlama sayısında hızlı bir artış olmuştur. Bu çalışma, COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda Türkiye kaynaklı yayınların metodolojik özelliklerinin incelenmesi ve analitik gözlemsel araştırmalar ile randomize çalışmaların raporlama özelliklerinin bilimsel raporlama kılavuzlarına uyumunun araştırılması amacıyla tanımlayıcı tasarımda planlanmıştır. LitCovid literatür merkezinde, 10 Mart 2020 ile 10 Mart 2022 tarihleri arasında listelenen ve tam metnine ulaşılabilen, Türkçe veya İngilizce dillerinde yayınlanmış, Türkiye'deki en az bir kurumdan katılımcının bulunduğu yayınlar çalışmaya dahil edilmiştir. Metodolojik özellikleri incelenen 1063 yayın arasında sistematik derleme ve meta analiz bulunmadığı; randomize ve randomize olmayan klinik çalışma sayısının 5 (%0,5) olduğu; yayınların yaklaşık olarak yarısının (%51) tanımlayıcı araştırmaların oluşturduğu; kohort (n=106, %10) ve kesitsel analitik araştırmaların (n=108, %10) dağılımında daha alt soralarda yer aldığı saptanmıştır. Bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından değerlendirilen araştırmalar (n=218) arasında, kılavuz maddelerine uyum yüzdeleri randomize çalışmalarda %69; kohort araştırmalarda %52; kesitsel analitik araştırmalarda %49 olarak, ortalama uyum puanları ise, randomize çalışmalarda 0.71 ± 0.45 ; kohort araştırmalarda 0.53 ± 0.49 ; kesitsel analitik araştırmalarda 0.51 ± 0.49 olarak saptanmıştır. Ülkemizden yapılan bildirimlerin kanıt düzeyi yüksek metodolojik özellikte olması ve bilimsel raporlama kılavuzlarına uygun olacak şekilde rapor edilmesi konusunda ek çaba gösterilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: CONSORT, STROBE, Kohort Araştırması, Kesitsel Araştırma, Randomize Çalışma

ABSTRACT

Özyavuz Alp, Ş., Evaluation of Methodological Characteristics and Compliance with Reporting Guidelines of Scientific Publications Originating From Turkey on COVID-19 and SARS-CoV-2, Hacettepe University Graduate School of Health Sciences Epidemiology Master of Science Program Master of Science Thesis, Ankara, 2023. With the emergence of "Coronavirus Disease 2019" (COVID-19) caused by "Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2" (SARS-CoV-2), and its evolution into a devastating pandemic, a rapid increase has been observed in the number of scientific reports in this field. The present descriptive study was undertaken to examine the methodological characteristics of publications originating from Turkey on COVID-19 and SARS-CoV-2, and to investigate the compliance of the reporting characteristics of analytical observational and experimental studies with scientific reporting guidelines through relevant checklists. All scientific reports on COVID-19 and SARS-CoV-2 originating from Turkey published in English or Turkish listed between March 10, 2020 and March 10, 2022 within the LitCovid literature hub was included in the study. Among 1063 methodologically examined publications, there was not any systematic review and meta-analysis; the number of randomized and non-randomized clinical trials was 5 (0.5%); approximately half of the publications (51%) were descriptive studies; and the number of cohort (n=106, 10%) and cross-sectional analytical studies (n=108, 10%) was relatively low. Among the studies examined in terms of compliance with scientific reporting guidelines (n=218), the rate of compliance to the items of relevant checklists was 69% in randomized studies; 52% in cohort studies; 49% in cross-sectional analytical studies, and their average agreement scores were 0.71 ± 0.45 in randomized studies; 0.53 ± 0.49 in cohort studies; 0.51 ± 0.49 in cross-sectional analytical studies. It has been concluded that additional efforts should be taken to improve the quality of studies in this field and their compliance with reporting guidelines.

Key Words: CONSORT, STROBE, Cohort Study, Cross-Sectional Study, Randomized Trial

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY	iii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iv
ETİK BEYAN	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
ŞEKİLLER	xii
TABLolar	xiii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. COVID-19 ve SARS-CoV-2	3
2.2. LitCovid Literatür Merkezi	4
2.3. Epidemiyolojik Araştırma Türleri	5
2.3.1. Gözlemsel Araştırmalar	5
2.3.2. Deneysel Araştırmalar (Müdahale Araştırmaları)	8
2.3.3. Metodolojik Araştırmalar	9
2.4. Kanıtı Dayalı Tıp Kavramı	10
2.5. Bilimsel Raporlama Kılavuzları	11
3. GEREÇ ve YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	17
3.2. Araştırma Yöntemi ve Verilerin Toplanması	17
3.3. Verilerin Değerlendirilmesi	18
3.4. Etik Kurul Onayı	18
4. BULGULAR	19
5. TARTIŞMA	33
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	43
7. KAYNAKLAR	45

8. EKLER

48

EK-1. Veri Toplama Formu: Kesitsel Analitik Araştırmalar için STROBE Kılavuzu Kontrol Listesi

EK-2. Veri Toplama Formu: Kohort Araştırmaları için STROBE Kılavuzu Kontrol Listesi

EK-3. Veri Toplama Formu: Randomize alışmalar için CONSORT Kılavuzu Kontrol Listesi

EK-4. Etik Kurul Onayı

EK-5. LitCovid literatür merkezinde 10 Mart 2020 ile 10 Mart 2022 tarihleri arasında yayınlanmış Türkiye kaynaklı yayınlara erişim amacıyla yapılan tarama sonucu elde edilen yayın (n=1258) listesi

EK-6. Tez alışması Orijinallik Raporu (Turnitin)

EK-7. Turnitin Dijital Makbuz

9. ÖZGEÇMİŞ

107

KISALTMALAR

ARRIVE	Animal Research: Reporting of In Vivo Experiments
CARE	Case Report Statement and Checklist
CONSERVE	Guidelines for Reporting Trial Protocols and Completed Trials Modified Due to the COVID-19 Pandemic and Other Extenuating Circumstances
CONSORT	Consolidated Standards of Reporting Trials
COVID-19	Coronavirus Disease 2019
EQUATOR	Enhancing the Quality and Transparency of Health Research
HCoV	Human Coronavirus
MERS	Middle East Respiratory Syndrome
PRISMA Meta-	Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Analyses
SARS	Severe Acute Respiratory Syndrome
SARS-CoV-2	Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2
STARD	Standards for the Reporting of Diagnostic Accuracy Studies
STROBE	Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology

ŞEKİLLER

Şekil	Sayfa
2.1. LitCovid “web” sayfası 10 Mart 2022 tarihli giriş ekranı görüntüleri	5
2.2. Bilimsel kanıt piramidi	11
2.3. Randomize bir çalışmanın “ <i>Consolidated Standards of Reporting Trials (CONSORT) 2010</i> ” akış şemasının Türkçe uyarlaması	13
2.4. Randomize bir çalışmanın raporlanmasında kullanılan “ <i>Consolidated Standards of Reporting Trials (CONSORT) 2010</i> ” bilgi kontrol listesinin Türkçe uyarlaması	14
2.5. Sistematik derlemelerin ve meta analizlerin sonuçlarının Raporlanmasında kullanılan “ <i>Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analysis (PRISMA) 2020</i> ” kontrol listesinin Türkçe uyarlaması	15
2.6. Epidemiyolojide gözlemsel çalışmaların raporlanmasında kullanılan “ <i>Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE)</i> ” kontrol listesinin Türkçe uyarlaması	16
4.1. Çalışma akış şeması	20
4.2. Çalışmaya dahil edilen yayınların (n=1063) türlerine göre dağılımı	21
4.3. Kesitsel analitik araştırmaların (n=108) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum yüzdelerinin dağılımı	23
4.4. Kohort araştırmalarının (n=106) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum yüzdelerinin dağılımı	26
4.5. Randomize çalışmaların (n=4) raporlanma özelliklerinin CONSORT kontrol listesindeki maddelere uyum yüzdelerinin dağılımı	29

TABLOLAR

	Sayfa
Tablo	
4.1. Kesitsel analitik araştırmaların (n=108) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum sayılarının ve yüzdelerinin dağılımı	22
4.2. Kohort araştırmalarının (n=106) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum sayılarının ve yüzdelerinin dağılımı	25
4.3. Randomize çalışmaların (n=4) raporlanma özelliklerinin CONSORT kontrol listesindeki maddelere uyum sayılarının ve yüzdelerinin dağılımı	28
4.4. Raporlanma özellikleri kontrol listesindeki maddelere uyum açısından değerlendirilen yayınların (n=218) uyum yüzdelerinin araştırma tasarımı göre dağılımı	30
4.5. Raporlanma özellikleri kontrol listesindeki maddelere uyum açısından değerlendirilen yayınların (n=218) en düşük, en yüksek ve genel ortalama puan dağılımları	31

1. GİRİŞ

“*Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2*” (SARS-CoV-2) nedeniyle ortaya çıkan, hızla yayılan ve pandemiye neden olan “*Coronavirus Disease 2019*” (COVID-19)’un tanımlanmasından itibaren, hastalığın etkeni ve olası kaynakları; epidemiyolojisi; patogenezi; klinik seyri; tanısı; laboratuvar, görüntüleme ve histopatolojik bulguları; olgu-fatalite hızları; korunma ve kontrol önlemleri; erken ve geç dönem sonuçları; virüsün evrimi ve aşılabilirliği gibi pek çok alanda çok sayıda bilimsel çalışma yapılmış ve açık erişim kaynakları da kullanılarak en kısa süre içinde bilim insanları ile paylaşılmak üzere yayınlanmıştır. SARS-CoV-2 ve COVID-19 literatüründe, pandeminin ilk 2 yılı içinde, farklı araştırma türlerinde Türkiye kaynaklı binden fazla yayın yer almıştır (1,2).

COVID-19 pandemisi sürecinde, bilgi ve deneyimi kısa sürede paylaşma yolu ile SARS-CoV-2 ilişkili enfektivite, mortalite ve morbidite yaygınlıklarının sınırlandırılabilmesi için, hızla hazırlanmış ve (kimi zaman hakem raporu tamamlanmadan) yayınlanmış makalelerde heterojen bulgular dikkat çekmekte, tekrar edilebilirlik her zaman sağlanamamakta, tutarsızlıklar gözlenebilmektedir. Bu durum, çalışmaların orijinal tasarım ve uygulanmasına ilişkin farklılıklar ile açıklanabilir de, makalelerde standart raporlama yönteminin uygulanmadığı durumlardaki eksik/yeterli olmayan beyanlar nedeniyle de ortaya çıkabilmektedir. Bilim dünyasında, bilginin ve kanıtın niteliğinin ve niceliğinin önemli olmasının yanı sıra, bu özelliklerin bilgiyi kullanacak kişi/ler tarafından erişilebilir, anlaşılır ve kullanılabilir olması değerlidir. Bilimsel raporlamanın, şeffaf, eksiksiz ve karşılaştırılabilir özellikte yapılması; başta konuyla ilgili diğer araştırmacılar, dergi hakemleri ve editörler olmak üzere bilgiye erişen tüm kesimler için kritik önem taşımaktadır. Sağlık araştırmalarında gerekçe, amaç, varsa hipotezler, tasarım ve uygulama özelliklerinin açık, yeterli detayda, objektif/karşılaştırılabilir olması ve bulgular ile tartışma uyumunun sağlanması, sonuçların uygulamaya ivedi olarak yansıtılması, birey/toplum sağlığı açısından etkili olarak kullanılabilmesi ve sağlık politika yapıcılarına geçerli ve güvenilir kanıt sağlaması için hayatidir.

Bilimsel raporlamanın standardize edilmesi amacıyla farklı araştırma türleri için farklı raporlama kılavuzları geliştirilmiştir. Randomize çalışmaların

raporlanması için kullanılmak üzere 1996 yılında geliştirilen ve daha sonra revize edilen “*Consolidated Standards of Reporting Trials (CONSORT)*”, diğer araştırma türlerinin raporlanması için kullanılabilecek kılavuzların geliştirilmesinde temel oluşturmuştur (3-5). Sistemik derlemelerin ve meta analizlerin sonuçlarının raporlanmasında “*Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA)*” (6), tanısal doğruluk çalışmalarının raporlanmasında “*Standards for the Reporting of Diagnostic Accuracy Studies (STARD)*” (7), epidemiyolojide gözlemsel çalışmaların raporlanmasında “*Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE)*” (8), olgu raporlarının beyanı ve detaylandırılmasında “*Case Report Statement and Checklist (CARE)*” (9), hayvan araştırmalarının raporlanmasında “*Animal Research: Reporting of In Vivo Experiments (ARRIVE)*” (10) kullanılan başlıca kılavuzlar arasındadır. Ayrıca, COVID-19 pandemisi gibi durumlar nedeniyle orijinal planlamasında değişiklik yapılan çalışma protokolleri ve tamamlanmış çalışmaların raporlanması konusunda 2021 yılında bir diğer kılavuz, “*Guidelines for Reporting Trial Protocols and Completed Trials Modified Due to the COVID-19 Pandemic and Other Extenuating Circumstances (CONSERVE 2021 Statement)*” (11) gündeme gelmiştir.

Bu araştırmada, COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda, Türkiye’de yerleşik kurumlardan (üniversiteler, sağlık uygulama araştırma merkezleri, halk sağlığı birimleri, hastaneler) en az bir katılımcının yer aldığı yayınların metodolojik özelliklerinin irdelenmesi ve değerlendirme sonrasında analitik özellikte olduğu saptanan gözlemsel araştırmaların ve randomize çalışmaların raporlanma özelliklerinin bilimsel raporlama kılavuzlarına uyumlarının incelenmesi planlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. COVID-19 ve SARS-CoV-2

Koronavirüsler; yarasaya, domuz, köpek, kedi, kemirgenler ve kanatlılarda bulunabilen, hayvandan insana bulaşabilen, genellikle gastrointestinal sistem ve solunum yolu enfeksiyonlarına, nadiren de hepatik, nefrotik ve nörolojik tutulumla seyreden klinik tablolara neden olabilen zoonotik patojenlerdir. Koronavirüsler arasında, özellikle HCoV-229E, HCoV-OC43, HCoV-HKU1 ve HCoV-NL63 alt tipleri ile insanlarda hafif seyirli üst solunum yolu enfeksiyonlarının, nadiren de daha ağır seyredabilen alt solunum yolu enfeksiyonlarının geliştiği bilinmektedir. COVID-19 ve SARS-CoV-2'nin tanımlanmasından önce, koronavirüslerin 21. yüzyılın başlarında oluşturduğu oldukça ciddi iki ayrı klinik tablo 2003 yılındaki ağır akut solunum sendromu [*Severe Acute Respiratory Syndrome* (SARS)] ve 2012 yılındaki Orta Doğu solunum sendromu [*Middle East Respiratory Syndrome* (MERS)] olarak kayıtlara geçmiştir (12-15). Ardından, 2019 yılının sonuna yaklaştığında, Çin'in Wuhan şehrinde nedeni belirlenemeyen ağır seyirli pnömone olgularının bildirilmesi üzerine başlayan inceleme sürecinin sonunda etkenin yeni bir koronavirüs olduğu ortaya koyulmuş, etken "*Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2*" (SARS-CoV-2) olarak tanımlanmış, hastalık ise "*Coronavirus Disease 2019*" (COVID-19) olarak isimlendirilmiştir (12, 13, 16, 17). İlk olgular, epidemiyolojik olarak, Wuhan'da bulunan bir canlı hayvan ve deniz ürünleri pazarı olan Huanan Deniz Ürünleri Toptan Satış Pazarı ile ilişkilendirilmiştir. Hastalığın, yarasalardan insanlara bulaştığı yönündeki öngörülerle birlikte, insanlar ve yarasalar arasında bir ara konağın yer aldığı, bu ara konağın pangolin (karıncayiyen) olduğu ve pangolin ile yarasaya koronavirüslerinin rekombinasyonu sonucunda yeni koronavirüsün ortaya çıktığı yönünde de görüşler ileri sürülmüştür (13, 18). Başlangıçta zoonotik bir hastalık olduğu kabul edilmiş olsa da, hastalığın insandan insana bulaştığı gösterilmiş ve temel bulaşma yolu haline gelmiş, olgu sayılarında kısa süre içinde belirgin artış olmuş, hastalık dünya çapında yayılım göstermiştir (12, 13, 18). Dünya Sağlık Örgütü 11 Mart 2020'de COVID-19'u küresel bir pandemi olarak ilan etmiştir (12, 16). Ülkemizde ise ilk COVID-19 olgusunun 10 Mart 2020

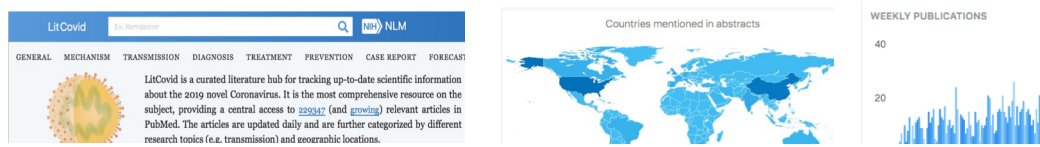
tarihinde saptandığı, hastalık nedeniyle ilk ölümün ise 17 Mart 2020’de gerçekleştiği bildirilmiştir (17).

COVID-19’un ve etken virüsün tanımlanmasının ardından viral genomun dizi analizinin yapılmış olması; tanıda kullanılacak testlerin ve tedavi seçeneklerinin yanı sıra, aşılarda geliştirilmesi konusundaki çalışmaların başlamasına da olanak tanımıştır. Hastalığın etkeni ve olası kaynakları; patogenezi; epidemiyolojisi; oluşturduğu klinik tablo ve seyri; olgu-fatalite hızları; tanısı, laboratuvar, görüntüleme ve histopatolojik bulguları; erken dönem ve uzun süreli izlem sonuçları; hastalıktan korunma ve kontrol önlemleri; viral evrim ve aşı konuları başta olmak üzere çok sayıda bilimsel raporlama yapılmıştır. Bu alandaki literatürde, pandeminin ilk 2 yılında farklı araştırma türlerinde Türkiye kaynaklı binden fazla yayın yer almıştır (1, 2).

2.2. LitCovid Literatür Merkezi

LitCovid, SARS-CoV-2 ve COVID-19 konusunda PubMed'deki yayınlara açık erişim sağlayan, kullanıcılarının bu konuda hızla büyüyen literatürü takip etmesine yardımcı olmayı amaçlayan kapsamlı bir literatür merkezidir. Konu ile ilgili yayınlar günlük olarak güncellenmekte ve konularına göre “*General (Genel)*”, “*Mechanism (Mekanizma)*”, “*Transmission (Bulaşma)*”, “*Diagnosis (Tanı)*”, “*Treatment (Tedavi)*”, “*Prevention (Önleme)*”, “*Case Report (Olgu Raporu)*”, “*Forecasting (Tahmin)*” başlıkları altında kategorize edilmektedir. “<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/research/coronavirus/>” adresi üzerinden ulaşılabilen LitCovid “*web*” sayfasının 10 Mart 2022 tarihli giriş ekranından seçilen görüntüler Şekil 2.1’de verilmiştir. İlerleyen dönemlerde giriş ekranında da güncelleme yapılmış ve mevcut başlıklara “*Long Covid (Uzun süreli Covid)*” kategorisi de eklenmiştir. LitCovid “*web*” sayfasında kategori başlıklarına “tıklama” yapılarak ilgili kategori altındaki yayınların listesine ulaşılabilmekte; kelime(ler) ile arama yapılmak istendiğinde “Arama” simgesi ile belirtilen alana yazılarak tarama yapılabilmekte; sayfada yer alan “*World Map (Dünya Haritası)*” üzerinde bir ülkenin olduğu alana “tıklama” yapılarak “Özet” bölümünde ilgili ülkenin belirtildiği yayınların listesine ulaşılabilmektedir. Sayfa üzerinde yer alan “*Weekly Publications*

(Haftalık Yayınlar)” [bu alan ilerleyen dönemde “*Monthly Publications* (Aylık Yayınlar)” olarak sunulmuştur] bölümü üzerinden ilgili yıl ve hafta içerisinde LitCovid’e dahil edilmiş yayınlar filtrelenebilmektedir. Ulaşılan sayfada, yayının künyesi ile birlikte yayın tarihi de görülebilmekte, yayının başlığına “tıklama” yapılarak yayının “*Full Text* (Tam Metin)”ine ulaşmak üzere bağlantı adresine yönlendirme yapılabilmektedir (1, 2).

Şekil 2.1. LitCovid “web” sayfası 10 Mart 2022 tarihli giriş ekranı görüntüleri (1, 2).

2.3. Epidemiyolojik Araştırma Türleri

Sağlık alanında yapılan araştırmalar; gözlemsel, deneysel ve metodolojik araştırmalar olarak üç ayrı kategoride ele alınmaktadır (19-21).

2.3.1. Gözlemsel Araştırmalar

Bu başlık altında, irdelenecek etken-sonuç ilişkisine ait etkene müdahale bileşeni olmayan araştırmalar yer almaktadır. Etken ile karşılaşma durumu araştırmacının kontrolünde değildir, incelenen olay dışındaki değişkenler (çoğu durumda) sabit tutulamaz ve karıştırıcı faktör kontrolü zor ve kısıtlıdır. Katılımcılara ait gözleme ilişkin sonuçlar durumun/hastalığın doğal seyrini yansıttığı için gerçek yaşamla deneysel araştırmalara kıyasla daha uyumludur ancak gözlenmiş olayların ve dahil edilen kişilerin farklı etkilenim durumlarının tekrar incelenme olanağının bulunmaması nedeniyle epidemiyolojik veri kalitesi deneysel araştırmalara kıyasla düşüktür (19-21). COVID-19 pandemisi sürecinde, toplumun duyarlı olduğu ve özellikleri bilinmeyen yeni bir virüs ilişkili enfeksiyonun takibinde, kişisel risk faktörlerinin, korunma önlemlerinin, ilaç/aşı benzeri tedavi yaklaşımlarının “denendiği” ilk dönemde çalışmalar ağırlıklı olarak tanımlamaya ve olası etken-sonuç ilişkileri üzerinde hipotez kurmaya yönelik hazırlanmış; gerçek yaşam

özelliklerinden yola çıkarak korunma/tedavi/aşı benzeri yaklaşımların karşılaştırmalı etkilerine ilişkin gözlemsel analitik araştırmalar bunları takip etmiştir (1, 2).

a) Tanımlayıcı araştırmalar

Sağlık olayını ve dağılımını kişi, yer, zaman özelliklerine göre tanımlayan, herhangi bir hipotezin kurulmadığı ve sınanmadığı araştırmalardır. Olgu raporları, olgu serileri, hastalık sürveyans çalışmaları ve ekolojik çalışmalar bu gruptadır ve elde edilen sonuçlar topluma genellenemez; çalışılan alan dahilinde planlamaya destek olur, hipotez yaratmak yoluyla daha detaylı çalışmalar için gerekçe oluşturur (20-23).

b) Analitik araştırmalar

İlgilenilen sonuç (“hastalık/durum”) ile ilişkili olabilecek etkenlerin araştırılmasını ve etken ile ilgilenilen sonuç (“hastalık/durum”) arasındaki ilişkinin (asosyasyon) ortaya konulmasını amaçlayan çalışmalardır. Kohort araştırmaları, vaka-kontrol araştırmaları ve kesitsel araştırmalar bu kategoridedir. Gözlemsel analitik çalışmalarda örnek seçimi ve ölçüme bağlı taraf tutma boyutu göreceli olarak yüksek olduğu gibi, “etkene maruz kalmanın araştırmacı tarafından belirlendiği” ve randomizasyon yoluyla karıştırıcı faktörleri erken dönemde kontrole olanak sağlayan deneysel araştırmalara kıyasla, sonuçların “hataya” açık olma riski daha yüksektir. Öte yandan, etik açıdan kısıtlamalar, maliyet, zaman, katılımcıların (heterojenik) yapısı ve gerçek yaşam (seyir ve akıbetleri) gözlemlerinin yapılabilmesi açısından deneysel araştırmalara üstünlüğü vardır (20-23).

i) Kesitsel araştırmalar (prevalans araştırmaları ve kesitsel tipte analitik çalışmalar)

İlgilenilen bir durumun/hastalığın, bir zaman kesitinde, toplumdaki yaygınlığının araştırılması amacıyla tüm toplumun veya toplumu temsil eden bir örneğin incelendiği prevalans tipi çalışmalar bu kapsamdadır. Kısa sürede geniş bir topluluğa, izlem içermediği için, göreceli olarak düşük bir maliyetle uygulanabilmesi kesitsel araştırmaların önemli bir avantajıdır. Elde edilen sonuçlar topluma genellenebilir; prevalans hızlarının hesaplanabilmesi özellikleri ile ayırır. Kesitsel araştırmalar, ilgilenilen sonuç (“durum/hastalık”) ile ilişkili olabilecek etkenlerin saptanması amacıyla, analitik olarak da planlanabilir ve etken ile sonucun aynı

andaki durumu değerlendirilir. Araştırma verileri genellikle anketler aracılığıyla veya muayene ve laboratuvar sonuçları ile elde edilir. Etken ve sonuç, aynı zamanda birlikte incelendiğinden aralarındaki ilişki zamansallık (temporalite) açısından değerlendirilemeyebilir. “Odds” oranı (tahmini görel risk) ile etken-sonuç ilişkisinin gücünün hesaplanması, olası karıştırıcı faktörler için uyarlanabilmesi (kontrol edilebilmesi) bu çalışmaların yaygın kullanımına yol açmıştır (19-23). COVID-19 pandemisi sırasında, klinik deneyimlerin paylaşıldığı, hastane yatışı, yoğun bakım yatışı, ölüm ile hastalık arasındaki ilişkinin çalışılması ve olası faktörler konusunda kanıt sağlanması amacıyla çok sayıda kesitsel tipte analitik araştırma makalesi yayımlanmıştır (1, 2).

ii) Vaka-kontrol araştırmaları

İlgilenilen sonuç (“durum/hastalık”) ile olası etken arasında nedensel ilişki varlığının araştırıldığı çalışmalardır. İlgilenilen hastalığı olanların ve hastalığı olmayanların belirli bir etken ile karşılaşma durumları kıyaslanarak “durum/hastalık” ile etken arasındaki ilişki incelenir. Araştırma verileri genellikle anketler aracılığıyla veya muayene ve laboratuvar sonuçları ile elde edilir. Araştırma sonucunda elde edilen “odds” oranı (tahmini görel risk), “hastalık” için etken olduğu düşünülen faktörün “muhtemel” etken olup olmadığı yönünde fikir verir. İzlem olmaması nedeniyle kısa sürede ve düşük maliyetle yapılabilmesinden dolayı vaka-kontrol araştırmaları sıklıkla tercih edilen bir araştırma türüdür. Bununla birlikte, etken ile sonuç arasındaki ilişkinin güvenilir bir şekilde tanımlanabilmesi için vaka ve kontrol gruplarının benzer özelliğe sahip kişilerden oluşturulmuş olması gerekir. Yuvalandırılmış vaka-kontrol araştırmaları gibi belirli çalışma tasarımları dışındaki vaka-kontrol araştırmalarının sonuçlarının genellenebilirliği düşüktür (19-23). COVID-19 pandemisinde, hastane yatışı yapılanlarda özellikle hastalık seyri ile ilişkili faktörler konusunda çok sayıda hastane tabanlı vaka-kontrol araştırması yapılmış olup (1, 2), bu çalışmaların seçime bağılı taraf tutma, “collider” (çarpıştırıcı) bias, hafıza faktörü benzeri hata kaynaklarına duyarlılığının yüksek olması nedeniyle, raporlamada bu tür olası hata kaynaklarının detaylı tartışılması sonuçların uygulanabilirliği açısından değerlidir.

iii) Kohort araştırmaları

İlgilenilen sonuç (“durum/hastalık”) ile olası etken arasında ilişki varlığının araştırıldığı ve nedensellik kriterlerinden zamansallık (temporalite) kriterini sağlaması nedeniyle, epidemiyolojik veri kalitesi en yüksek gözlemsel çalışma tasarımıdır. Amacı, vaka-kontrol araştırmalarına benzer olsa da araştırma tasarımı farklıdır. Araştırmanın başlangıcında ilgilenilen “sonucun olmadığı”/“sağlam” bireylerden oluşan araştırma popülasyonu ilgilenilen “sonucun”/“hastalığın” ortaya çıkması için yeterli olabilecek süre boyunca izlenerek olası etkene maruziyet durumu ve “sonucun” (“hastalığın”) ortaya çıkma durumu açısından değerlendirilir. Araştırma geriye dönük (retrospektif) veya ileriye dönük (prospektif) olabilir. Retrospektif tasarımda kayıtlardan geriye dönük olarak başlangıçta “sağlam” oldukları belirlenen popülasyon çalışmaya dahil edilir. Araştırma verileri genellikle anketler aracılığıyla veya muayene ve laboratuvar incelemeleri ile elde edilebilir. Etken ile sonuç arasındaki nedensel ilişki, kohort araştırmalarında gerçeğe en yakın olarak belirlenebilir ancak araştırmaya dahil edilip izlemi yapılan grup risk altındaki toplumun tümü veya toplumu temsil edebilen bir örneği olmadıkça araştırma sonuçları tüm topluma genellenemez. Güvenilir sonuçların elde edilmesine, insidans ve tahmini görel risk hesaplamalarının yapılabilmesine olanak tanıyan bir araştırma türü olmakla birlikte, emek yoğun ve yüksek maliyetli olması, izlemdeki hastaların hayatını kaybetmesi veya araştırmayı terk etmesi (“lost-to-follow up”) gibi nedenlerle veri kaybının ortaya çıkabilmesi dezavantajları arasındadır (19-23).

2.3.2. Deneysel Araştırmalar (Müdahale Araştırmaları)

Randomize kontrollü, randomize olmayan kontrollü ve yarı randomize kontrollü klinik çalışmalar (klinik denemeler) ve topluma dayalı müdahale çalışmaları (saha araştırmaları) bu grupta yer almaktadır. Araştırma grubunda etkenle karşılaş(ma)ma durumuna araştırmacı tarafından bir müdahale yapılması söz konusudur. Bu müdahale; hastalıkların önlenmesi, tedavisi veya sekellerin önlenmesi amacıyla yeni bir ilaç, aşı, tedavi yöntemi, hizmet modeli, girişim, uygulama, eğitim tekniğinin veya mevcut uygulamanın dışındaki farklı uygulamaların denenmesi şeklinde olabilir. Araştırma tasarımında müdahale ile birlikte deney grubunun ve kontrol grubunun yer aldığı bir izlem süreci bulunmaktadır. Genellikle, insanlarda uygulanmadan önce hayvan deneyleri yapılır ve insanlarda uygulanmasında sakınca

olmadığı sonucuna ulaşıldığında, sınırlı sayıdaki gönüllülerden başlayarak farklı basamaklarda planlanır. Erken fazlarda uygun sonuçlar alındığında, daha geniş bir gruba uygulanır ve yararı gösterilebilmişse ilaç/yöntem standart uygulamada yer alabilir (19-23).

Deneysel araştırmalarda, incelenmekte olan olay dışındaki değişkenler de kontrol edilebilir. Randomizasyon uygulanabilmesi, çalışmada elde edilen sonuçların etken ve sonuç ilişkisi bağlamında daha güvenilir sonuçlar alınmasını sağlar. Araştırma aynı koşullarda tekrar planlanabilir ancak çalışmaya dahil etme kriterleri ve belirlenmiş katılımcı özellikleri nedeniyle deneme sürecinde elde edilen sonuçlar gerçek hayatı temsil etmeyebilir (20-23). Deneysel araştırmaların sınırlı katılımcı sayısı (tip 2 hata) ve izlem süresinin kısa olması, [(geç etkiler, kümülatif etkiler, “delayed adverse events” (gecikmiş yan etkiler) vb. nedeniyle)] var olan ilişkilerin ya da sonuç insidanslarının doğru saptanamamasına neden olabilir. Bu nedenle, deneysel araştırma sonuçlarının gözlemsel çalışmalar ile desteklenmesi önemlidir. COVID-19 araştırmalarında, özellikle aşı etkilerinin karşılaştırmalı değerlendirilmesinde plasebo grubunun olmaması veya erken sonlanması, izlemlerin aylar ile ölçülmesi, katılımcıların yaşları ile toplumda aşı/ilaç uygulanan kişilerin yaşlarının karşılaştırılabilir olmaması çalışmalarda farklı insidans/koruyuculuk hızlarının saptanmasına neden olmuş, farklı toplumlarda benzer çalışmaların yapılması ile sonuca varılması, uygulamalarda gecikmeye/aksamaya neden olabilmektedir (1, 2).

2.3.3. Metodolojik Araştırmalar

Çalışma tasarımından ve hesaplanacak ölçütlerden bağımsız olarak, her araştırmada kullanılan ölçüm yönteminin doğru ve güvenilir olması, sonuçları ve yorumları doğrudan etkilediği için önemlidir. Metodolojik araştırmalar, tanı ve tarama yöntemlerinin geçerliliğini, güvenilirliğini ve performans ölçütlerini belirlemek; aynı yöntemi uygulayan farklı gözlemcilerin gözlemciler arası ve/veya gözlemci içi tutarlılığını belirlemek amacıyla yapılan araştırmalardır. Ölçek adaptasyon ve simülasyon (modelleme) çalışmaları da bu başlık altında değerlendirilmektedir (20-23). COVID-19 pandemisinin ortaya çıkışıyla, kullanılan

tanı testlerinin geçerliliği, antikor-enfeksiyon/hastalık ilişkisinin incelenmesi konularında çok sayıda metodolojik araştırma yayınlanmıştır (1, 2).

2.4. Kanıta Dayalı Tıp Kavramı

Kanıta dayalı tıp, hekimlerin ve diğer sağlık çalışanlarının bireysel hasta bakımı konusundaki kararlarını vermede yardımcı olması amacıyla klinik araştırmalardan elde edilen en iyi bilimsel kanıtların kullanıldığı sistematik bir yaklaşımdır. Kanıtları kullanarak karar verme sürecinde, hekimin klinik deneyimleri ile hastanın değerleri ve tercihleri de önem taşımaktadır. Kanıta dayalı tıp yaklaşımının kullanılması, hasta için en uygun tedavinin planlanmasına, bakım kalitesinin ve klinik sonuçların iyileştirilmesine katkı sağlayabilmektedir (20, 24). Kanıta dayalı tıp kavramının, felsefi olarak daha eskilere dayandığı belirtilmiş olmakla birlikte, öncüsü olarak kabul edilen Archibald Cochrane 1970’li yıllardaki çalışmalarında yaklaşımın önemini vurgulamış, kanıta dayalı tıp kavramının gelişmesi ve güncel anlamına kavuşmasında, 1993 yılında kurulan uluslararası bir iş birliği ve iletişim ağı olan “*Cochrane Collaboration*” önemli bir rol üstlenmiştir. “*Cochrane Collaboration*”, tıp alanında yapılmış binlerce iyi kalitedeki yayının yeniden sistematik bir yöntemle incelenmesini ve oluşturulan raporların dahil edildiği bir kütüphane (“*Cochrane Library*”) ve veritabanı (“*Cochrane Database*”) aracılığıyla erişime açılmasını ve hizmete sunulmasını sağlamıştır (20, 25-28).

Sağlık araştırmalarında epidemiyolojik veri kalitesi en yüksek kanıtların, randomize kontrollü klinik çalışmalardan köken alan bilgilerin kalitatif veya kantitatif olarak yeniden değerlendirildiği sistematik derleme ve meta analizlerden elde edilebildiği kabul edilmektedir. Randomize veya kontrollü olmayan klinik çalışmalardan kaynaklanan kanıtların değerinin daha az olduğu belirtilmektedir. Kanıtların değeri açısından, sıralamayı gözlemsel çalışmalar içinde en değerlileri olarak kohort araştırmaları ve vaka-kontrol araştırmaları ve sonrasında da kesitsel ve tanımlayıcı araştırmalar takip etmektedir. Olgu serileri, olgu raporları ve uzman görüşleri ise sıralamada daha altta yer almaktadır (20, 29). Kanıtların elde edildiği bilimsel araştırmaların ve söz konusu araştırmaların incelenerek rapor edildiği yayınların değeri açısından yapılan sıralamanın ifade edilmesinde sıklıkla kullanılan

kanıt piramidine ilişkin bir örnek Şekil 2.2’de verilmiştir. Bu değerlendirmenin çalışma bulgularının iç geçerlilik değeri (internal validite) üzerinden yapıldığı, genellenebilirlik (dış geçerlilik) ile uyumlu olmadığı, özellikle etik yükümlülükler nedeniyle her durumda deneysel araştırma yapılamayacağı için yöntemsel açıdan kaliteli gözlemsel çalışmaların sağlık politikacıları için değerli olduğu açıktır. Son olarak, çalışmanın tasarımının sağladığı avantajların geçerli olması için tasarımın tüm zorunluluklarının yerine getirilmesi gereği unutulmamalıdır.

Şekil 2.2. Bilimsel kanıt piramidi (29).

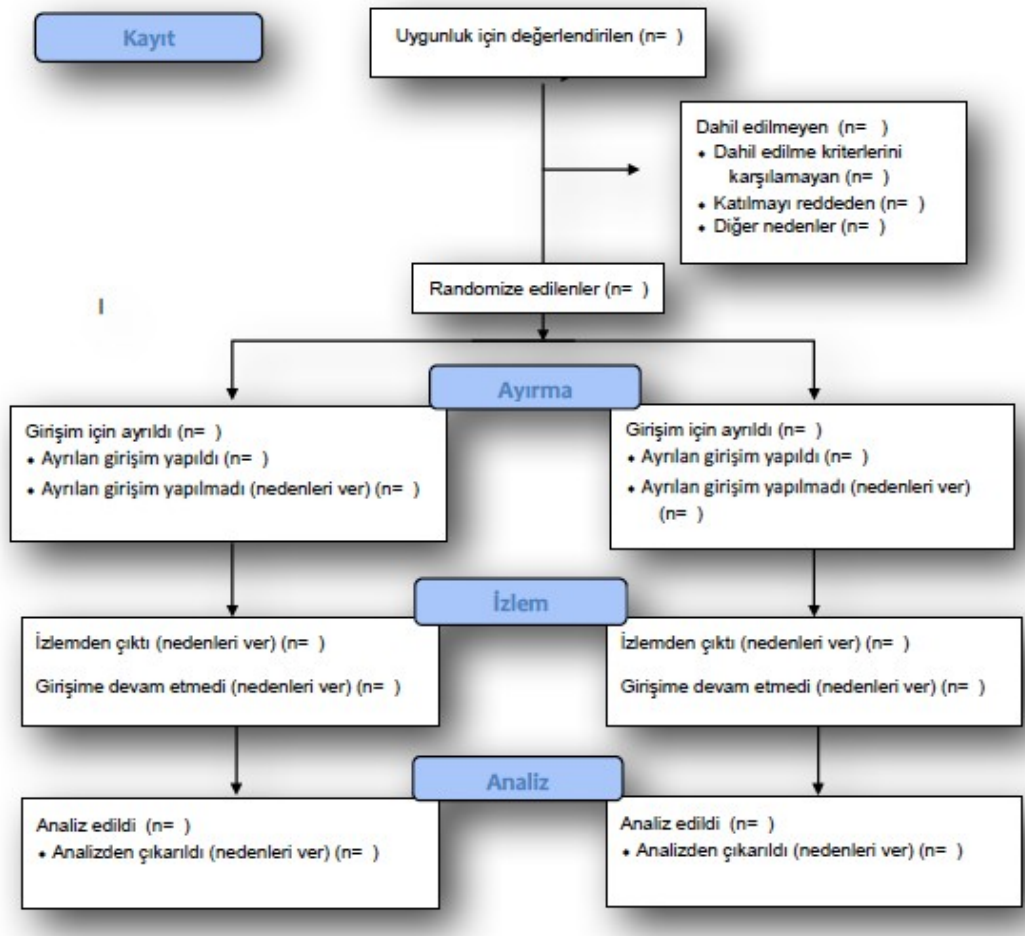
2.5. Bilimsel Raporlama Kılavuzları

Kanıtla dayalı tıp uygulamalarının önemi arttıkça; araştırma bulgularının güvenilirliğinin ve geçerliliğinin değerlendirilebilmesi ve sistematik olarak yorumlanabilmesi amacıyla bilimsel araştırmaların standardize edilmiş, şeffaf ve anlaşılabilir bir şekilde raporlanmasının önemi de artmaktadır. Bu amaçla, 1996 yılında randomize çalışmaların raporlanmasında kullanılmak üzere CONSORT kılavuzu geliştirilmiştir, 2001 ve 2010 yılında revize edilmiştir (3-5). Pek çok tıp dergisi tarafından desteklenen bu girişim diğer araştırma türleri için de raporlama kılavuzlarının geliştirilmesine öncülük etmiştir (30, 31). CONSORT’un yanı sıra günümüzde sağlık araştırmalarının raporlanmasında kullanımı önerilen başlıca kılavuzlar ve kontrol listeleri arasında sistematik derlemelerin ve meta analizlerin sonuçlarının raporlanması için PRISMA (6), gözlemsel çalışmaların raporlanması

için STROBE (8), olgu raporlarının beyanı ve detaylandırılması için CARE (9) yer almaktadır.

Kullanımı önerilen kontrol listeleri ve kılavuzlar, tamamlanmış bir araştırmanın raporlanması ve/veya makale haline getirilmesinde yazara yapılan çalışmanın tasarım, uygulama ve bulguları yorumlamada önemli konuları ihmal etmemesi konusunda destek sağlarken; yayına hazırlık sürecinde dergi editörüne ve hakemlere standart bir değerlendirme şablonu sunar; yayınlanmış eserlerin eleştirel okunması sırasında okuyucuya çalışmanın önemi ve kısıtlılıklarını anlamada yardımcı olur. Raporlama şablonları, araştırmanın tasarımı özelinde geliştirilmiş kontrol listesi ve/veya akış şeması içeren yapılandırılmış araçlardır (31, 32).

“Enhancing the Quality and Transparency of Health Research (EQUATOR) Network”, sağlık araştırmalarında kalitenin ve şeffaflığın artırılmasını teşvik etmek amacıyla 2006 yılında kurulmuş uluslararası bir organizasyondur (33). Tüm sağlık araştırmalarının tekrarlanabilirliğini ve kullanımını geliştirmek üzere eksiksiz ve doğru bir şekilde raporlanmanın sağlanması için kullanılacak kılavuzlara EQUATOR Network aracılığıyla ulaşılabilir. Bu kılavuzların tümü olmasa da hatırı sayılır bir bölümünün Türkçe çevirisine de EQUATOR Network üzerinden erişilebilmektedir (32, 33). CONSORT akış şeması ve kontrol listesine ilişkin Türkçe içerik Şekil 2.3 ve Şekil 2.4’te; PRISMA ve STROBE kontrol listelerine ilişkin Türkçe içerik Şekil 2.5 ve Şekil 2.6’da verilmiştir.

Şekil 2.3. Randomize bir çalışmanın “*Consolidated Standards of Reporting Trials (CONSORT) 2010*” akış şemasının Türkçe uyarlaması (34).

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi
Başlık ve özet		
	1a	Başlıkta randomize bir çalışma olarak tanımlama
	1b	Çalışma dizaynı, yöntemler, bulgular ve sonuçlarının yapılandırılmış özeti (özellikle kılavuz için bakınız özetler için CONSORT [21,31])
Giriş		
Arka plan ve amaçlar	2a	Bilimsel arka plan ve gerekçenin açıklanması
	2b	Özellikle amaçlar veya hipotezler
Yöntemler		
Çalışma dizaynı	3a	Çalışma dizaynının tanımlanması (paralel, faktöriyel, gibi ayırma oranları dâhil)
	3b	Çalışma başladıktan sonra yöntemlerdeki önemli değişiklikler (uygunluk gibi), sebeplerle birlikte
Katılımcılar	4a	Katılımcılar için uygunluk kriterleri
	4b	Verilerin toplandığı ortamlar ve yerler
Girişimler	5	Kopyalamaya olanak sağlamak için, yeterli detaylarla her grup için girişimler, tam olarak ne ve ne zaman uygulandığı dâhil
Sonuçlar	6a	Ekstansif bir şekilde tanımlanmış önceden belirlenmiş birincil ve ikincil sonuç ölçümleri, ne ve ne zaman değerlendirildiği dâhil
	6b	Çalışma başladıktan sonra çalışma sonuçlarındaki herhangi bir değişiklik, nedenleriyle
Örneklem büyüklüğü	7a	Örneklem büyüklüğü nasıl belirlendi
	7b	Uygulandığında, ara analizlerin ve durdurma yönergelerinin açıklanması
Randomizasyon, Dizi oluşturma	8a	Rastgele ayırma dizisi oluşturmada kullanılan yöntem
	8b	Randomizasyon tipi; herhangi bir kısıtlamanın ayrıntıları (bloklama ve blok boyutu gibi)
Ayrılmayı gizleme mekanizması	9	Girişimler ayrılan kadar diziyi gizlemek için yapılan adımları tanımlayan rastgele ayırma dizisi sağlamada kullanılan mekanizma (sıralı olarak numaralandırılmış kaplar gibi)
Uygulama	10	Rastgele ayırma dizisini kim oluşturdu, katılımcıları kim kaydetti ve girişimler için katılım kim ayırdı
Körleme	11a	Eğer yapıldıysa, girişimler için ayrıldığında kim (örneğin, katılımcılar, bakım verenler, sonuçları değerlendirenler) ve nasıl körleştirildi
	11b	Eğer ilgili ise girişimlerin benzerliğinin açıklanması
İstatistiksel Yöntemler	12a	Birincil ve ikincil sonuçlar için grupların karşılaştırılmasında kullanılan istatistiksel yöntem
	12b	Alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler gibi ek analizler için yöntemler
Bulgular		
Katılımcı akışı (bir diyagramla birlikte önerilir)	13a	Her grup için, rastgele ayrılan, planlanan tedavi alan ve birincil sonuçlar için analiz edilen katılımcı sayısı
	13b	Her grup için, randomizasyondan sonraki kayıplar ve hariç bırakmalar, nedenleriyle birlikte
Çalışmaya alın	14a	Çalışmaya alın ve izlem sürelerini tanımlayan tarihler
	14b	Çalışma neden sonlandırıldı veya durduruldu
Temel veriler	15	Her grubun temel demografik ve klinik özelliklerini gösteren bir tablo
Analiz edilen sayılar	16	Her grup için, her analize dâhil edilen katılımcı sayısı (payda) ve analiz için seçilen gruplara göre olup olmadığı
Sonuçlar ve tahmin	17a	Birincil ve ikincil her sonuç için, her grup için sonuçlar ve tahmini etki boyutu ve hassasiyeti (%95 güven aralığı gibi)
Yan analizler	18	Yapılan herhangi diğer analiz sonuçları, alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler dâhil, önceden belirlenmiş olanları planlanmamış olanlardan ayırarak
Zararlar	19	Her grupta bütün önemli zararlar veya istenmeyen etkiler (özellikle kılavuz için, zararlar için CONSORT'a bakınız[28])
Tartışma		
Kısıtlılıklar	20	Çalışma kısıtlılıkları; potansiyel önyargı kaynakları; beklenmeyen durum ve diğer bağlantılı analizlerin çeşitliliğini ele alan
Genelleştirilebilirlik	21	Çalışma bulgularının genelleştirilebilirliği (dış geçerlik, uygulanabilirlik)
Yorum	22	Sonuçlarla tutarlı yorum, yararları ve zararları dengeleme ve diğer ilgili kanıtları göz önünde tutma
Diğer bilgiler		
Kayıt	23	Çalışma kaydının ismi ve kayıt numarası
Protokol	24	Tam çalışma protokolüne nereden erişilebilir, eğer mevcutsa
Fon bulma	25	Fon kaynakları ve diğer destekler (ilaçların sağlanması gibi), fon sağlayıcıların rolleri

*Tüm maddeler üzerinde önemli açıklamalar için bu raporun CONSORT 2010 Açıklama ve Detaylandırılması [13] birlikte okunmasını şiddetle tavsiye ederiz. İlişkili ise, küme randomize çalışmalar [11], eğitim etkinliği ve eş değeri çalışmalar [12], farmakolojik olmayan tedaviler [32], bitkisel girişimler [33] ve pragmatik çalışmalar [34] için CONSORT'ın da eklemeleri tavsiye ederiz. Diğer alanlar metodoloji konuları için ve bu kontrol listesi ile bağlantılı diğer alanlar için de eklemeleri tavsiye ederiz.

Şekil 2.4. Randomize bir çalışmanın raporlanmasında kullanılan “Consolidated Standards of Reporting Trials (CONSORT) 2010” bilgi kontrol listesinin Türkçe uyarlaması (34).

PRISMA 2020 Kontrol Listesi			
Bölüm ve Konu	Madde #	Kontrol listesi maddesi	Maddenin bildirildiği yer
BAŞLIK			
Başlık	1	Raporu sistematik derleme olarak tanımlayın.	
ÖZET			
Özet	2	PRISMA 2020 Özetler için kontrol listesine bakın.	
GİRİŞ			
Gerekeçe	3	Mevcut bilgi bağlamında derlemenin gerekçesini açıklayın.	
Amaç	4	Derlemenin ele aldığı amaç(lar)ın veya soru(lar)ın açık bir beyanını sağlayın.	
YÖNTEMLER			
Uygunluk kriterleri	5	Derleme için dâhil etme ve hariç tutma kriterlerinizi ve sentez için çalışmaların nasıl gruplandırıldığını belirtin.	
Bilgi kaynakları	6	Çalışmaları tanımlamak için aranan veya başvuru alan tüm veri tabanlarını, kayıtları, web sitelerini, kuruluşları, referans listelerini ve diğer kaynakları belirtin. Her kaynağın en son arandığı veya başvurulduğu tarihi belirtin.	
Arama stratejisi	7	Kullanılan filtreler ve sınırlar dâhil olmak üzere tüm veri tabanları, kayıtlar ve web siteleri için tam arama stratejilerini sunun.	
Seçim süreci	8	Bir çalışmanın derlemeye dâhil edilme kriterlerinizi karşılayıp karşılamadığına karar vermek için her kaydı kaç gözden geçirenin taradığı ve her raporun bağımsız olarak çalışıp çalışmadığı ve uygunsa, süreçte kullanılan otomasyon araçlarının ayrıntıları dâhil, kullanılan yöntemleri belirtin.	
Veri toplama süreci	9	Raporlardan veri toplamak için kullanılan yöntemleri, her bir rapordan kaç gözden geçirenin veri topladığı, bağımsız olarak çalışıp çalışmadıkları, çalışma araştırmacılarından veri alma veya onaylama süreçleri ve varsa, süreçte kullanılan otomasyon araçlarının ayrıntılarını belirtin.	
Veri maddeleri	10a	Verilerin arandığı tüm sonuçları listeleyin ve tanımlayın. Her çalışmada her bir sonuç alanıyla uyumlu olan tüm sonuçların arandığını (örn. tüm ölçümler, zaman noktaları, analizler için) ve değilse, hangi sonuçların toplanacağına karar vermek için kullanılan yöntemleri belirtin.	
	10b	Verilerin arandığı diğer tüm değişkenleri listeleyin ve tanımlayın (örn. katılımcı ve müdahale özellikleri, finansman kaynakları). Eksik veya net olmayan bilgiler hakkında yapılan varsayımları açıklayın.	
Çalışma bias riski değerlendirilmesi	11	Dâhil edilen çalışmalarda bias riskini değerlendirmek için kullanılan yöntemleri, kullanılan araç(lar)ın ayrıntıları, her çalışmayı kaç gözden geçirenin değerlendirdiğini ve bağımsız olarak çalışıp çalışmadıklarını ve varsa, süreçte kullanılan otomasyon araçlarının ayrıntılarını belirtin.	
Etki ölçümleri	12	Her sonuç için, sonuçların sentezinde veya sunumunda kullanılan etki ölçümlerini (örn. risk oranı, ortalama fark) belirtin.	
Sentez yöntemleri	13a	Her bir sentez için hangi çalışmaların uygun olduğuna karar vermek için kullanılan süreçleri tanımlayın (örneğin, çalışma müdahale özelliklerini tablo haline getirmek ve her sentez için planlanan gruplarla karşılaştırma (madde # 5))	
	13b	Eksik özet istatistiklerinin veya veri dönüştürmelerinin işlenmesi gibi verileri sunum veya sentez için hazırlamak için gereken tüm yöntemleri açıklayın.	
	13c	Bireysel çalışmaların ve sentezlerin sonuçlarını tablo haline getirmek veya görsel olarak sunmak için	
DiĞER BİLGİ			
Kayıt ve protokol	24a	Kayıt adı ve kayıt numarası içeren derleme için kayıt bilgilerinizi sağlayın veya incelemenin kaydedilmediğini belirtin.	
	24b	Derleme protokolüne nereden erişilebileceğini belirtin veya bir protokolün hazırlanmadığını belirtin.	
	24c	Kayıt sırasında veya protokolda sağlanan bilgilerdeki değişiklikleri açıklayın.	
Destek	25	Derleme için finansal veya finansal olmayan destek kaynaklarını ve derlemede finansman sağlayanların ve sponsorların rolünü açıklayın.	
	26	Derleme yazarlarının çıkar çatışmalarını beyan edin.	
Veri, kod ve diğer materyallerin mevcudiyeti	27	Aşağıdakilerden hangilerinin halka açık olduğunu ve nerede bulunabileceklerini bildirin: şablon veri toplama formları; dâhil edilen çalışmalardan elde edilen veriler; tüm analizler için kullanılan veriler; analitik kod; derlemede kullanılan diğer materyaller.	

Şekil 2.5. Sistematik derlemelerin ve meta analizlerin sonuçlarının raporlanmasında kullanılan “Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) 2020” kontrol listesinin Türkçe uyarlaması (35).

	Madde No	Öneri
Başlık ve Özet	1	(a) Çalışmanın tasarımını başlık veya özette yaygın/genel kullanılan bir kelime/terim ile belirtin. (b) Özet için, çalışmada ne yapıldığına-ne bulunduğuna ilişkin bilgilendirici bir kısa metin oluşturun.
Bilimsel Çerçeve/ Gerekçe	2	Raporlanan çalışmanın bilimsel arka planını/çerçevesini ve gerekçesini açıklayın
Amaçlar	3	Daha önce belirlenmiş hipotezler de dâhil olmak üzere, özgün amaçları belirtin.
Çalışma Tasarımı	4	Çalışma tasarımına ait temel unsurları makalenin başlarında sunun.
Çalışma Düzeni/planı/akışı	5	Çalışmaya araştırma tasarımı, dâhil etme kriterleri, maruziyet durumları, takip durumu, veri toplama dönemleri belirtmek/detaylandırılmak üzere çalışmanın yapıldığı ortamları/yerleri ve tarihleri açıklayın.
Katılımcılar	8	(a) Kohort Çalışması — Katılımcıların çalışmaya alınma kriterlerini, seçim yöntemini, kaynaklarını açıklayın. Takip durumunu tarif edin. Vaka-kontrol çalışması — Vaka ve kontrol gruplarının seçim yöntemlerini, kaynaklarını ve uygunluk kriterlerini açıklayın. Vaka ve kontrol gruplarının seçilme gerekçelerini belirtin. Kesitsel çalışma - Katılımcıların çalışmaya alınma kriterlerini, seçim yöntemini, kaynaklarını ve takip durumunu açıklayın. (b) Kohort çalışması - Eşleşmiş (Bağımlı) çalışmalarda eşleşme kriterleri, maruziyet olan ve olmayanların sayısını belirtin. Vaka kontrol çalışması - Eşleşmiş (Bağımlı) çalışmalar için, eşleşme kriterleri ile vaka başına düşen kontrol sayılarını verin.
Değişkenler	7	Tüm sonuçları, maruziyetleri, önsel tahmin edilen değişkenleri, potansiyel etki karıştırıcı ve etki değiştirici değişkenleri, açık olarak tanımlayın. Varsa tanı kriterlerini belirtin.
Veri Kaynakları / Ölçümler	8*	İlgili her değişken için, veri kaynaklarını ve değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılarını belirtin. Eğer birden fazla grup varsa, yöntemlerin karşılaştırılabilir olduğu olmadığını açıklayın.
Yanılılık/Taraf Tutma	9	Potansiyel yanılıkları ve yanılık kaynaklarını çözmeye yönelik çabaları tanımlayın
Örneklem Büyüklüğü	10	Örneklem büyüklüğüne nasıl ulaşıldığını açıklayın
Nicel/ Kantitatif Değişkenler	11	Nicel/Kantitatif değişkenlerin çalışmada nasıl ele alındığını açıklayın. Varsa hangi gruplandırılmalarının nasıl ve neden yapıldığını açıklayın.
İstatistik Yöntemler	12	(a) Karıştırıcı faktörlerin kontrolü için kullanılan yöntemler de dahil olmak üzere, kullanılan tüm istatistik yöntemleri açıklayın. (b) Alt grupları ve grupların etkileşim etkisine yönelik kullanılan tüm yöntemleri tanımlayın (c) Eksik verilerin nasıl ele alındığını açıklayın (d) Kohort çalışma — Eğer varsa takipler sırasındaki veri kayıplarının nasıl ele alındığını açıklayın Vaka kontrol çalışması — Eğer varsa vaka kontrol eşleşmelerinin nasıl ele alındığını açıklayın Kesitsel çalışma — Eğer varsa örnekleme yöntemini dikkate alan, istatistik yöntemleri açıklayın. (e) Duyarlılık analizlerini açıklayın
Katılımcılar	13*	(a) Çalışmanın her aşamasındaki kişi sayısını belirtin - örn. potansiyel olarak uygun kişi sayısı, uygunluk için değerlendirilen kişi sayısı, uygunluğu doğrulanan kişi sayısı, çalışmaya dâhil edilen kişi sayısı, takibi tamamlanan ve analiz edilen kişi sayısı (b) Çalışmanın her aşaması için katılmama sebeplerini belirtin (c) Bir akış şeması (diyagramı) kullanmayı düşünün
Tanımlayıcı Veriler	14*	(a) Çalışmaya dâhil olan katılımcıların özellikleri (demografik, klinik, sosyolojik), maruziyetleri ve olası karıştırıcı değişkenleri hakkında bilgi verin (b) İlgili her değişken için eksik verisi olan katılımcıların sayısını belirtin (c) Kohort çalışma — Takip süresini özetleyin (ör. Ortalama ve toplam süre)
Sonuç Verileri	15*	Kohort çalışma — Elde edilen sonuç sayısını veya zaman içindeki ölçüm sonuçlarını belirtin Vaka-kontrol çalışması — Her bir maruziyet kategorisindeki sayıları ve maruziyet ölçümlerini belirtin Kesitsel çalışma — Çalışmanın sonuçları ve özet ölçümleri raporlayın
Başlıca Bulgular	16	(a) Düzeltilmemiş ve varsa karıştırıcıya göre düzeltilmiş tahminler ve bunların doğruluk derecelerini verin (ör, 95% güven aralığı). Hangi karıştırıcıların düzeltildiğini ve neden dâhil edildiklerini açıkça belirtin (b) Sürekli değişkenlerin kategorilere ayrılması halinde, kategorilerin sınır değerlerini belirtin (c) Eğer uygunsa, göreceli risk tahminlerini anlamlı bir zaman diliminde mutlak riske dönüştürmeyi düşünün
Diğer Analizler	17	Yapılan diğer analizleri- örneğin alt grup analizlerini, etkileşim etkilerini ve duyarlı analizlerini bildirin
Temel/ Anahtar Bulgular	18	Çalışmanın amaçlarına gönderme yaparak anahtar bulguları özetleyin
Sınırlılıklar/ Kırsılıklar	19	Çalışmanın sınırlılıklarını, potansiyel yanılılık veya hata kaynaklarını dikkate alarak tartışın. Herhangi bir olası yanılığın hem yönü hem de boyutunu tartışın
Yorumlama	20	Amaçlar, kısıtlılıklar, analizlerin çeşitliliği, benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar ve diğer ilgili kanıtları dikkate alarak sonuçları genel olarak dikkatli bir şekilde yorumlayın
Genellenebilirlik	21	Çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini (harici geçerliliğini) tartışın
Bütçe/ Finansman/ Çalışma Fonu	22	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini açıklayın. Eğer çalışmanın dayanak aldığı orijinal çalışma için fon kaynağı varsa bu yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin

Şekil 2.6. Epidemiyolojide gözlemsel çalışmaların raporlanmasında kullanılan “*Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE)*” kontrol listesinin Türkçe uyarlaması (36, 37).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

COVID-19 ve SARS-CoV-2 ile ilgili güncel bilimsel yayınların yer aldığı LitCovid literatür merkezinde, 10 Mart 2020 ile 10 Mart 2022 tarihleri arasında İngilizce ve Türkçe dillerinde yayınlanmış, Türkiye’deki en az bir merkezden (üniversiteler, sağlık uygulama araştırma merkezleri, halk sağlığı birimleri, hastaneler) katılımın olduğu, COVID-19 ve SARS-CoV-2 alanında yapılmış olan ve tam metnine ulaşılabilen tüm makaleler çalışmaya dahil edilmiştir. Bu amaçla, LitCovid literatür merkezinin “web” sayfasındaki dünya haritası üzerinde Türkiye seçilerek “Özet” bölümünde “Turkey” kelimesi geçen yayınların listesine ulaşılmıştır. Ayrıca, “Özet” bölümünde olmayıp metnin diğer alanlarında yer alabilecek “Turkey” ve “Türkiye” kelimeleri için “Arama” alanına “Turkey” ve “Türkiye” yazılarak da tarama yapılmıştır. Ulaşılan yayın listeleri “web” sayfasındaki “Download (İndir)” sekmesi üzerinden “TSV (“Tab-Separated Values”) düzeninde indirilmiş ve ardından Excel dosyasına aktarılmıştır. Her iki listedeki yayınlar birbirinin tekrarı olmayacak şekilde düzenlenmiş ve yayınların tam metnine ulaşmak üzere çevrimiçi bağlantılar aracılığıyla ilerlenmiştir. Ulaşılan dokümanlar numaralandırılarak kayıt altına alınmıştır.

3.2. Araştırma Yöntemi ve Verilerin Toplanması

Tanımlayıcı bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada, yayınlar ile ilgili değerlendirmeler, tarama sonucu oluşturulan yayın listesinin aktarıldığı Excel dosyasında kayıt altına alınmıştır. Yayınlar önce metodolojik özellikleri açısından incelenmiş, çalışma tasarımları klinik araştırma türlerinin sınıflandırılması algoritmasına (19) göre irdelenmiştir. Analitik gözlemsel araştırmalar ve randomize çalışmalar araştırma türüne özgü bilimsel raporlama kontrol listeleri (STROBE ve CONSORT) ile raporlama kriterlerine uyum açısından değerlendirilmiştir. Makaleler birbirinden bağımsız olarak eş kıdemli bir epidemiyoloji uzmanlık öğrencisi ve bir yüksek lisans öğrencisi (MT, ŞA) tarafından değerlendirilmiş, ardından ortak değerlendirme yapılmış ve uzlaşma sağlanamayan veya karar verilemeyen durumlarda kıdemli bir epidemiyolog (BÇ) ile son karara varılmıştır.

Bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından yapılan değerlendirmeler için ilgili kılavuzun kontrol listesi maddeleri araştırmacılar tarafından oluşturulan *Excel* dosyasının “Satır”larına aktarılmış; raporlama kılavuzunun kontrol listesindeki maddeler açısından irdelenecek makalelerin kayıt numaraları “Sütun”lara yerleştirilmiş; raporlanan bilimsel çalışmada ilgili maddeye uyum varlığı (“uyumlu”) “1 puan”, uyum yokluğu (“uyumlu değil”) “0 puan” olarak kaydedilmiş; birden fazla bileşeni tanımlayan maddeler kısmen karşılanabilmişse (“kısmen uyumlu”) karşılandığı yüzde üzerinden ağırlıklandırılarak “0.25”, “0.5”, “0.75” olarak puanlanmıştır. İncelenen yayında, bilimsel raporlama kılavuzundaki kontrol listesi maddesinin değerlendirilebilir olmadığı durumlarda, ilgili madde değerlendirme dışı bırakılmış, “Satır” ve “Sütun” keşişim alanında “DD” (Değerlendirme Dışı) olduğu belirtilmiş ve verilerin değerlendirilmesi aşamasında bu maddeler hesaplamalara dahil edilmemiştir.

3.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılmış, yayınların metodolojik özelliklerine göre yüzde dağılımları belirlenmiş; bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından kontrol listesinde yer alan ve değerlendirme yapılan her madde (her “Satır”) için aynı türdeki tüm yayınların (tüm “Sütunlar”) uyum sayıları ve yüzde dağılımları (uyum gözlenen madde sayısı ve değerlendirilen madde sayısına göre yüzde karşılığı); aynı türdeki her bir yayının (her “Sütun”) kontrol listesinde yer alan ve değerlendirilen tüm maddelerden (tüm “Satırlar”) aldığı ortalama uyum puanı ve aynı türdeki tüm yayınların (tüm “Sütunlar”) kontrol listesinde yer alan ve değerlendirilen tüm maddeler (tüm “Satırlar”) için aldığı toplam uyum puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

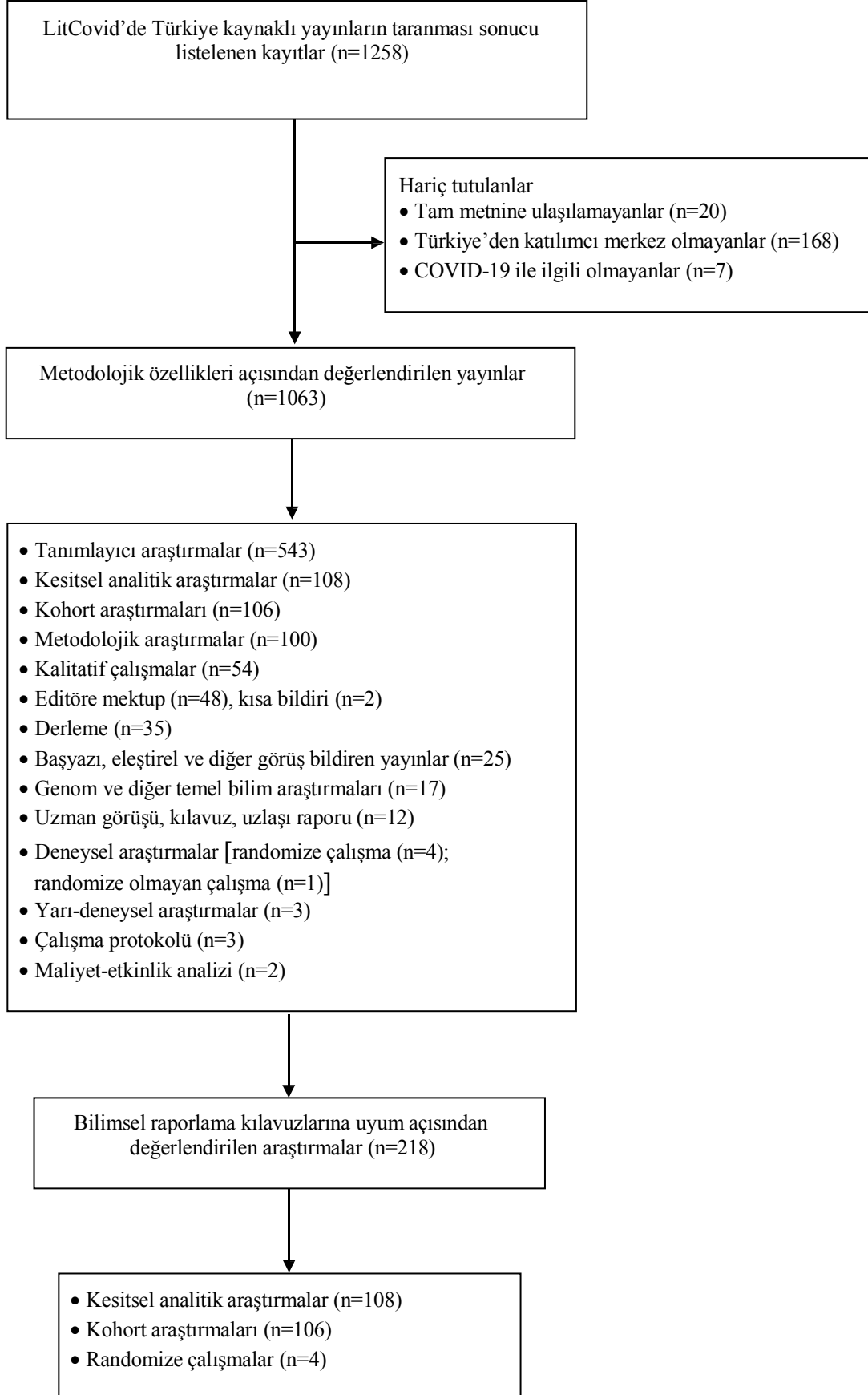
3.4. Etik Kurul Onayı

Bu çalışmanın yürütülmesi Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş, 2022/06 numaralı toplantıda GO 22/175 proje numarası, 16969557-1645 sayı numarası ve 2022/06-29 karar numarası ile 5 Nisan 2022 tarihinde etik açıdan uygun bulunmuştur (Bkz. Ek-4).

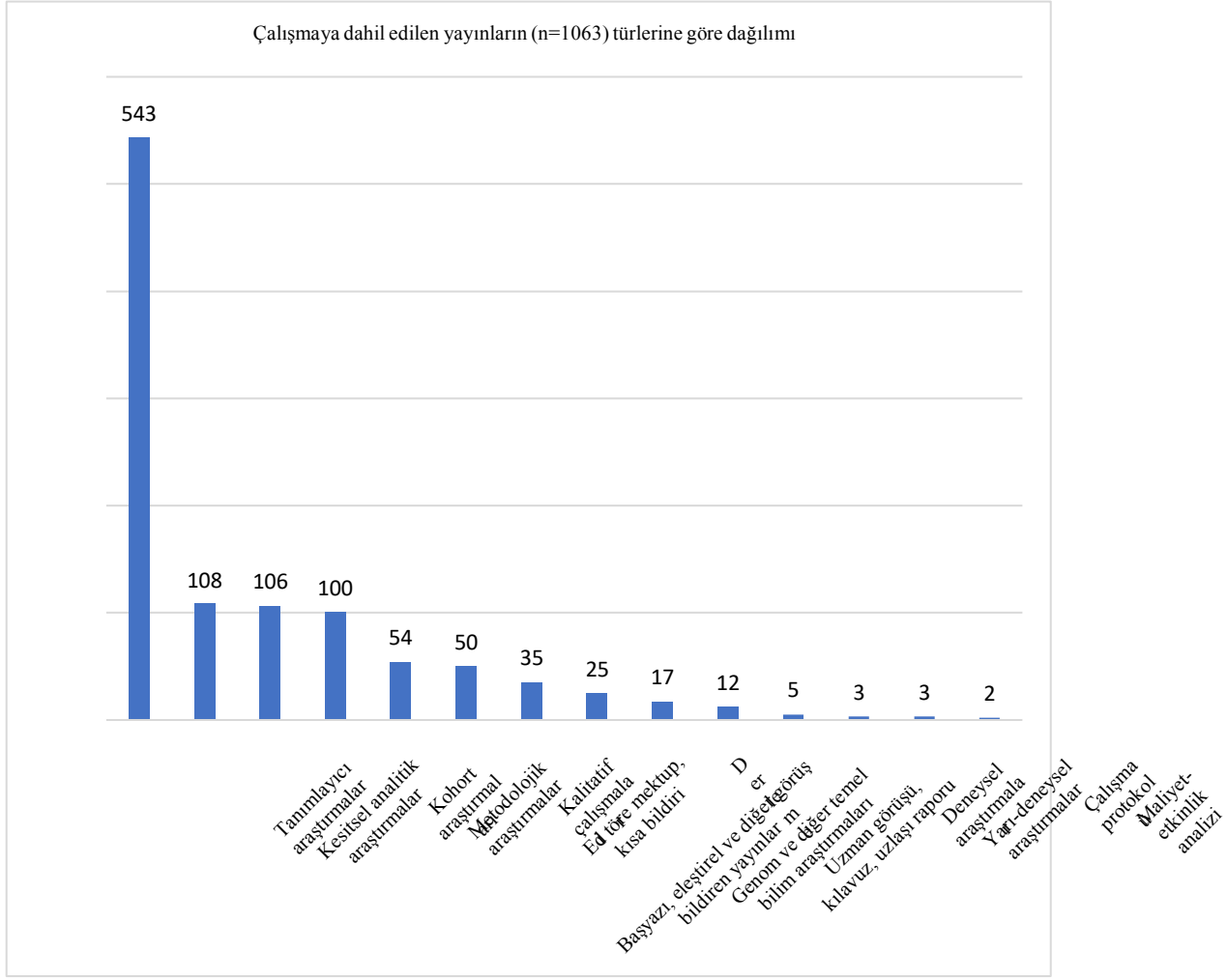
4. BULGULAR

LitCovid literatür merkezinde 10 Mart 2020 ile 10 Mart 2022 tarihleri arasında, Türkiye kaynaklı toplam 1258 adet yayın listelenmiştir (Bkz. Ek-5). Yayınlardan 1238'inin tam metnine erişim (%98.4) sağlanmıştır. Tam metnine ulaşılan 1238 yayın incelendiğinde, 168'inde (%13.6) Türkiye'den katılımcı merkezin yer almadığı, 7 (%0.6) yayının ise COVID-19 ve SARS-CoV-2 ile ilgili olmadığı saptanmış ve değerlendirme dışı bırakılmıştır. COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda Türkiye'deki en az bir merkezden katılım sağlanmış ve tam metnine ulaşılmış olan 1063 yayın metodolojik özellikleri açısından değerlendirilmiş, analitik gözlemsel araştırmalar ve randomize çalışmalar bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum yönünden irdelenmiştir (n=218). Çalışma akış şeması Şekil 4.1'de özetlenmiş, metodolojik özellikleri incelenen yayınların (n=1063) dağılımı Şekil 4.2'de verilmiştir.

Çalışmaya dahil edilen yayınlar metodolojik özellikleri açısından incelendiğinde yaklaşık olarak yarısının (n=543; %51) tanımlayıcı araştırma özelliğinde olduğu; editöre mektup, sistematik olmayan derleme, uzman görüşü, kılavuz, uzlaşma raporu, başyazı, eleştirel ve diğer görüş bildiren yayınların tüm eserlerin %11'lik bir bölümünü oluşturduğu (n=120) belirlenmiştir. Kesitsel analitik araştırmalar (n=108; %10) ve kohort araştırmaları (n=106; %10) daha az sayıda olup, bunu metodolojik araştırmalar (n=100; %9) ve kalitatif çalışmalar (n=54; %5) takip etmiştir. Yayınlar arasında sistematik derleme ve meta analiz bulunmadığı; randomize ve randomize olmayan klinik çalışma sayısının 5 (%0.5) olduğu belirlenmiştir. Orijinal makalede tasarımı vaka-kontrol olarak beyan edilen 9 (%0.8) yayının, metodolojik inceleme sırasında vaka-kontrol tasarımında olmadığı sonucuna varılmış ve söz konusu yayınlar, araştırmacılar tarafından "belirlenen" çalışma tasarımına uygun olarak (5 tanımlayıcı, 2 kohort, 1 kesitsel analitik, 1 metodolojik/kohort araştırma) sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.1. Çalışma akış şeması.

Şekil 4.2. Çalışmaya dahil edilen yayınların (n=1063) türlerine göre dağılımı

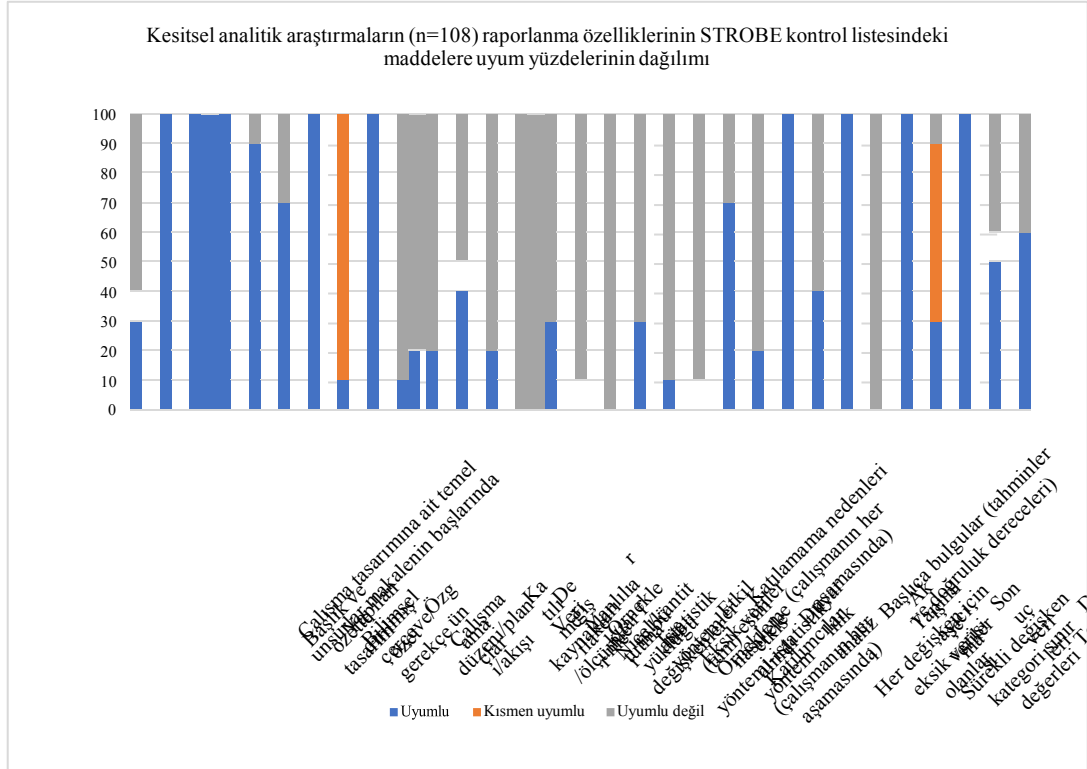
Bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından 108 kesitsel analitik araştırmanın ve 106 kohort araştırmasının raporlanma özellikleri STROBE kılavuzuna göre, 4 randomize kontrollü çalışmanın raporlanma özellikleri ise CONSORT kılavuzuna göre irdelenmiştir.

Kesitsel analitik araştırmaların (n=108) raporlanma özelliklerinin STROBE kılavuzuna uyumu açısından yapılan değerlendirmenin sonuçları Tablo 4.1’de özetlenmiş, uyum yüzdelerinin dağılımı Şekil 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.1. Kesitsel analitik araştırmaların (n=108) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum sayılarının ve yüzdelerinin dağılımı.

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi	Uyumlu n (%)	Kismen uyumlu n (%)	Uyumlu değil n (%)	DD* n
Başlık ve özet	1a	Çalışmanın tasarımını başlık veya özette yaygın/genel kullanılan bir kelime/terim ile belirtin	38 (35)	-	70 (65)	-
	1b	Özet için, çalışmada ne yapıldığına-ne bulunduğu ilişkin bilgilendirici bir kısa metin oluşturun	108 (100)	-	-	-
Bilimsel Çerçeve/ Gerekçe	2	Raporlanan çalışmanın bilimsel arka planını/çerçevesini ve gerekçesini açıklayın	108 (100)	-	-	-
	3	Daha önce belirlenmiş hipotezler de dâhil olmak üzere, özgün amaçları belirtin	108 (100)	-	-	-
Çalışma Tasarımı	4	Çalışma tasarımına ait temel unsurları makalenin başlarında sunun.	99 (92)	-	9 (8)	-
Çalışma Düzeni/planı/akışı	5	Çalışmaya araştırma tasarımı, dâhil etme kriterleri, maruziyet durumları, takip durumu, veri toplama dönemleri belirtilmek/detaylandırılmak üzere çalışmanın yapıldığı ortamları/yerleri ve tarihleri açıklayın	77 (71)	-	31 (29)	-
Katılımcılar	6a	Kesitsel çalışma - Katılımcıların çalışmaya alınma kriterlerini, seçim yöntemini, kaynaklarını ve takip dur umunu açıklayın.	100 (98)	-	2 (2)	-
Değişkenler	7	Tüm sonuçları, maruziyetleri, önsel tahmin edilen değişkenleri, potansiyel etki karştırıcı ve etki değiştirici deği şkenleri, açık olarak tanımlayın. Varsa tanı kriterlerini belirtin	15 (14)	93 (86)	-	-
Veri Kaynakları/ Ölçümler	8	İlgili her deği şken için, veri kaynaklarını ve değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılarını belirtin. Eğer birden fazla grup varsa, yöntemlerin karşılaştırılabilir olup olmadığını açıklayın.	107 (99)	-	1(1)	-
Yanlılık/Taraf Tutma	9	Potansiyel yanlılıkları ve yanlılık kaynaklarını çözmeye yönelik çabaları tanımlayın	10 (9)	-	98 (91)	-
Örneklem Büyüklüğü	10	Örneklem büyüklüğüne nasıl ulaşıldığını açıklayın	22 (20)	-	86 (80)	-
Nicel/ Kantitatif Değişkenler	11	Nicel/Kantitatif deği şkenlerin çalışmada nasıl ele alındığını açıklayın.	13 (45)	-	16 (55)	79
İstatistik Yöntemler	12a	Varsa hangi gruplandırılmaların nasıl ve neden yapıldığını açıklayın	18 (17)	-	90 (83)	-
	12b	Karştırıcı faktörlerin kontrolü için kullanılan yöntemler de dahil olmak üzere, kullanılan tüm istatistik yöntemleri açıklayın	1 (1)	-	107 (99)	-
	12c	Alt grupları ve grupların etkileşim etkisine yönelik kullanılan tüm yöntemleri tanımlayın	1 (1)	-	107 (99)	-
	12d	Eksik verilerin nasıl ele alındığını açıklayın	33 (31)	-	75 (69)	-
	12e	Kesitsel çalışma—Eğer varsa örnekleme yöntemini dikkate alan, istatistik yöntemleri açıklayın	5 (5)	-	103 (95)	-
Katılımcılar	12e	Duyarlılık analizlerini açıklayın	-	-	108 (100)	-
	13a	Çalışmanın her aşamasındaki kişi sayısını belirtin - örn. potansiyel olarak uygun kişi sayısı, uygunluk için değerlendirilen kişi sayısı, uygunluğu doğrulan kişi sayısı, çalışmaya dâhil edilen kişi sayısı, takibi tamamlanan ve analiz edilen kişi sayısı	34 (31)	-	74 (69)	-
	13b	Çalışmanın her aşaması için katılmama sebeplerini belirtin	13 (12)	-	95 (88)	-
Tanımlayıcı Veriler	13c	Bir akış şeması (diyagram) kullanmayı düşünün	5 (5)	-	103 (95)	-
	14a	Çalışmaya dâhil olan katılımcıların özellikleri (demografik, klinik, sosyolojik), maruziyetleri ve olası karştırıcı deği şkenleri hakkında bilgi verin	75 (69)	-	33 (31)	-
Sonuç Verileri	14b	İlgili her deği şken için eksik verisi olan katılımcıların sayısını belirtin	25 (23)	-	83 (77)	-
	15	Kesitsel çalışma—Çalışmanın sonuçları ve özet ölçümleri raporlayın	108 (100)	-	-	-
Başlıca Bulgular	16a	Düzeltilmemiş ve varsa karştırıcıya göre düzeltilmiş tahminler ve bunların doğruluk derecelerini verin (ör, 95% güven aralığı). Hangi karştırıcıların düzeltildiğini ve neden dâhil edildiklerini açıkça belirtin	43 (40)	-	65 (60)	-
	16b	Sürekli deği şkenlerin kategorilere ayrılması halinde, kategorilerin sınır değerlerini belirtin	22 (96)	-	1 (4)	85
	16c	Eğer uygunsa, görel risk tahminlerini anlamlı bir zaman diliminde mutlak riske dönüştürmeyi düşünün	DD*	DD*	DD*	108
Diğer Analizler	17	Yapılan diğer analizleri- örneğin alt grup analizlerini, etkileşim etkilerini ve duyarlılık analizlerini bildirin	1 (1)	-	107 (99)	-
Temel/ Anahtar Bulgular	18	Çalışmanın amaçlarına gönderme yaparak anahtar bulguları özetleyin	108 (100)	-	-	-
Sınırlılıklar/ Kısıtlılıklar	19	Çalışmanın sınırlılıklarını, potansiyel yanlılık veya hata kaynaklarını dikkate alarak tartışın. Herhangi bir olası yanlılığın hem yönü hem de boyutunu tartışın	29 (27)	66 (61)	13 (12)	-
Yorumlama	20	Amaçlar, kısıtlılıklar, analizlerin çeşitliliği, benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar ve diğer ilgili kanıtları dikkate alarak sonuçları genel olarak dikkatli bir şekilde yorumlayın	95 (88)	13 (12)	-	-
Genellenebilirlik	21	Çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini (harici geçerliliğini) tartışın	59 (55)	-	49 (45)	-
Bütçe/ Finansman/ Çalışma Fonu	22	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini açıklayın. Eğer çalışmanın dayanak aldığı orjinal çalışma için fon kaynağı varsa bu yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	60 (56)	-	48 (44)	-

*DD: Değerlendirme Dışı

Şekil 4.3. Kesitsel analitik araştırmaların (n=108) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum yüzdelerinin dağılımı.

Kesitsel analitik tasarımda tamamlanmış araştırmalarda (n=108), çalışma tasarımının “Başlık ve Özet” bölümünde belirtilmesi maddesine uyumun %35 olduğu ancak çalışma tasarımına ilişkin temel unsurların “Yöntemler” bölümünde veya “Giriş” bölümünün sonlarında sunulmasına yönelik önerinin %92 karşılandığı, “Yöntemler” bölümünde potansiyel etki karıştırmacı ve etki değiştirici değişkenlerin tanımlanması; potansiyel yanlılıkların ve yanlılık kaynaklarını çözmeye yönelik çabaların belirtilmesi; örneklem büyüklüğüne nasıl ulaşıldığının, nicel değişkenlerin ve eksik verilerin nasıl ele alındığının açıklanması; etki değişiminin ve tasarım etkisinin incelenmesi ve karıştırmacı faktörlerin kontrolü için kullanılan yöntemlerin ve duyarlılık analizlerinin belirtilmesini öneren maddelere uyumun en fazla %45 olduğu görülmüştür. “Bulgular” bölümünde, çalışmaya dahil olan katılımcıların özellikleri (demografik, klinik, sosyolojik), maruziyetleri ve olası karıştırmacı değişkenleri hakkında bilgi verilmesini öneren kontrol listesi maddesinin %69 oranında karşılandığı gözlenmiş, bu durumun, özellikle anket uygulamaları temelinde ilerleyen kesitsel araştırmalarda söz konusu bilgilerin yöntem kısmında

açıklanıp, sonuçlar bölümünde özetlenmemesinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Çalışmanın her aşamasındaki kişi sayısının, çalışma süresince izlemde kalan, analize dahil edilen ve eksik verisi olan katılımcı sayısının belirtilmesi, çalışmanın her aşamasında çalışmada kalamama nedenlerinin beyan edilmesi ve akış şeması kullanılması yönündeki önerilerin; düzeltilmemiş veya varsa karıştırıcıya göre düzeltilmiş tahminlerin ve doğruluk derecelerinin verilmesi, duyarlılık analizleri ve etkileşim etkileri, alt grup analizleri gibi uygulanan diğer analizlerin bildirilmesine yönelik maddelere uyumun %1 ile %40 arasında değiştiği belirlenmiştir. “Tartışma” bölümünde, potansiyel yanlılık ve hata kaynakları dikkate alınarak çalışmanın sınırlılıklarının tartışılması önerisinin %27 ve çalışma sonuçlarının genellenebilirliğinin belirtilmesi maddesinin %55 oranında karşılandığı gözlenmiştir. “Çalışma Fonu”nun araştırmaların %56’sında beyan edildiği görülmüştür. Uyum yüzdeleri yüksek bulunan başlıca unsurlar, yapılandırılmış bir özetin bulunması; “Giriş” bölümünde, araştırmanın amacının, bilimsel çerçevesinin ve gerekçesinin açıklanması; “Yöntemler” başlığı altında, katılımcıların araştırmaya dahil edilme, veri toplama ve ölçüm süreçlerinin tanımlanması; “Bulgular” ve “Tartışma” kısmında, çalışmada elde edilen sonuçların, özet ölçümlerin ve temel bulguların raporlanması ve yorumlanması olarak belirlenmiştir.

Kohort tasarımında tamamlanmış araştırmaların (n=106) raporlanma özelliklerinin STROBE kılavuzu kontrol listesi maddelerine uyum durumu Tablo 4.2’de özetlenmiş, uyum yüzdelerinin dağılımı Şekil 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.2. Kohort araştırmalarının (n=106) raporlanma özelliklerinin STROBE kontrol listesindeki maddelere uyum sayılarının ve yüzdelerinin dağılımı.

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi	Uyumlu n (%)	Kısmen uyumlu n (%)	Uyumlu değil n (%)	DD* n
Başlık ve özet	1a	Çalışmanın tasarımını başlık veya özette yaygın/genel kullanılan bir kelime/terim ile belirtin	51 (48)	-	55 (52)	-
	1b	Özet için, çalışmada ne yapıldığına-ne bulunduğu ilişkin bilgilendirici bir kısa metin oluşturun	105 (99)	-	1 (1)	-
Bilimsel Çerçeve/	Gerekçe	Raporlanan çalışmanın bilimsel arka planını/çerçevesini ve gerekçesini açıklayın ²	106 (100)	-	-	-
		Daha önce belirlenmiş hipotezler de dâhil olmak üzere, özgün amaçları belirtin ³	106 (100)	-	-	-
Çalışma Tasarımı	Amaçlar	Çalışma tasarımına ait temel unsurları makalenin başlarında sunun.	47 (44)	-	59 (56)	-
		Çalışmaya araştırma tasarımı, dâhil etme kriterleri, maruziyet durumları, takip durumu, veri toplama dönemleri	101 (95)	-	5 (5)	-
Çalışma Düzeni/planı/akışı	5	belirtilmek/detaylandırılmak üzere çalışmanın yapıldığı ortamları/yerleri ve tarihleri açıklayın	105 (99)	-	1 (1)	-
		Kohort Çalışması — Katılımcıların çalışmaya alınma kriterlerini, seçim yöntemini, kaynaklarını açıklayın. Takip durumunu tarif edin.	9 (75)	-	3 (25)	94
Katılımcılar	6a	Tüm sonuçları, maruziyetleri, önsel tahmin edilen değişkenleri, potansiyel etki karıştırıcı ve etki değ. iştirici değişkenleri, açık olarak tanımlayın. Varsa tanı kriterlerini belirtin	41 (39)	65 (61)	-	-
		İlgili her değişken için, veri kaynaklarını ve değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılarını belirtin. Eğer birden fazla grup varsa, yöntemlerin karşılaştırılabilir olup olmadığını açıklayın.	106 (100)	-	-	-
Veri Kaynakları / Ölçümler	8	Potansiyel yanlışlıkları ve yanlışlık kaynaklarını çözmeye yönelik çabaları tanımlayın	10 (9)	-	96 (91)	-
		Örnekleme büyüklüğüne nasıl ulaşıldığını açıklayın	11 (10)	-	95 (90)	-
Yanlılık/Taraf Tutma	9	Nicel/Kantitatif değişkenlerin çalışmada nasıl ele alındığını açıklayın. Varsa hangi gruplandırılmaları nasıl ve neden yapıldığını açıklayın	20 (42)	2 (4)	26 (54)	58
		Karıştırıcı faktörlerin kontrolü için kullanılan yöntemler de dahil olmak üzere, kullanılan tüm istatistik yöntemleri açıklayın	48 (45)	-	58 (55)	-
Örnekleme Büyüklüğü	10	Alt grupları ve grupların etkileşim etkisine yönelik kullanılan tüm yöntemleri tanımlayın	11 (10)	-	95 (90)	-
		Eksik verilerin nasıl ele alındığını açıklayın	22 (21)	-	84 (79)	-
Nicel/ Kantitatif Değişkenler	11	Kohort çalışma—Eğer varsa takipler sırasındaki veri kayıplarının nasıl ele alındığını açıklayın	24 (23)	-	79 (77)	3
		Duyarlılık analizlerini açıklayın	4 (4)	-	102 (96)	-
İstatistik Yöntemler	12a	Çalışmanın her aşamasındaki kişi sayısını belirtin - örn. potansiyel olarak uygun kişi sayısı, uygunluk için değerlendirilen kişi sayısı, uygunluğu doğrulanan kişi sayısı, çalışmaya dâhiledilen kişi sayısı, takibi tamamlanan ve analiz edilen kişi sayısı	49 (46)	-	57 (54)	-
		Çalışmanın her aşaması için katılamama sebeplerini belirtin	45 (44)	-	58 (56)	3
Katılımcılar	13a	Bir akış şeması (diyagramı) kullanmayı düşünün	25 (24)	-	81 (76)	-
		Çalışmaya dâhil olan katılımcıların özellikleri (demografik, klinik, sosyolojik), maruziyetleri ve olası karıştırıcı değişkenleri hakkında bilgi verin	102 (96)	-	4 (4)	-
Tanımlayıcı Veriler	14a	İlgili her değişken için eksik verisi olan katılımcıların sayısını belirtin	30 (29)	-	74 (71)	2
		Kohort çalışma—Takip süresini özetleyin (ör. Ortalama ve toplam süre)	8 (8)	-	98 (92)	-
Sonuç Verileri	14b	Kohort çalışma—Elde edilen sonuç sayısını veya zaman içindeki ölçüm sonuçlarını belirtin	106 (100)	-	-	-
		Düzeltilmemiş ve varsa karıştırıcıya göre düzeltilmiş tahminler ve bunların doğruluk derecelerini verin (ör. 95% güven aralığı). Hangi karıştırıcıların düzeltilmediğini ve neden dâhil edildiklerini açıkça belirtin	52 (49)	-	54 (51)	-
Başlıca Bulgular	16a	Sürekli değişkenlerin kategorilere ayrılması halinde, kategorilerin sınır değerlerini belirtin	42 (89)	-	5 (11)	59
		Eğer uygunsa, görel risk tahminlerini anlamlı bir zaman diliminde mutlak riske dönüştürmeyi düşünün	-	-	106 (100)	-
Diğer Analizler	16b	Yapılan diğer analizleri- örneğin alt grup analizlerini, etkileşim etkilerini ve duyarlılık analizlerini bildirin	9 (8)	2 (2)	95 (90)	-
		Çalışmanın amaçlarına gönderme yaparak anahtar bulguları özetleyin	106 (100)	-	-	-
Temel/ Anahtar Bulgular	18	Çalışmanın sınırlılıklarını, potansiyel yanlışlık veya hata kaynaklarını dikkate alarak tartışın. Herhangi bir olası yanlışlığın hem yönü hem de boyutunu tartışın	48 (45)	48 (45)	10 (9)	-
		Amaçlar, kısıtlılıklar, analizlerin çeşitliliği, benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar ve diğer ilgili kanıtları dikkate alarak sonuçları genel olarak dikkatli bir şekilde yorumlayın	96 (91)	10 (9)	-	-
Sınırlılıklar/ Kısıtlılıklar	19	Çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini (harici geçerliliğini) tartışın	34 (32)	-	72 (68)	-
		Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini açıklayın. Eğer çalışmanın dayanak aldığı orjinal çalışma için fon kaynağı varsa bu yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-
Yorumlama	20	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-
		Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-
Genellenebilirlik	21	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-
		Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-
Bütçe/ Finansman/ Çalışma Fonu	22	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-
		Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin	66 (62)	-	40 (38)	-

*DD: Değerlendirme Dışı

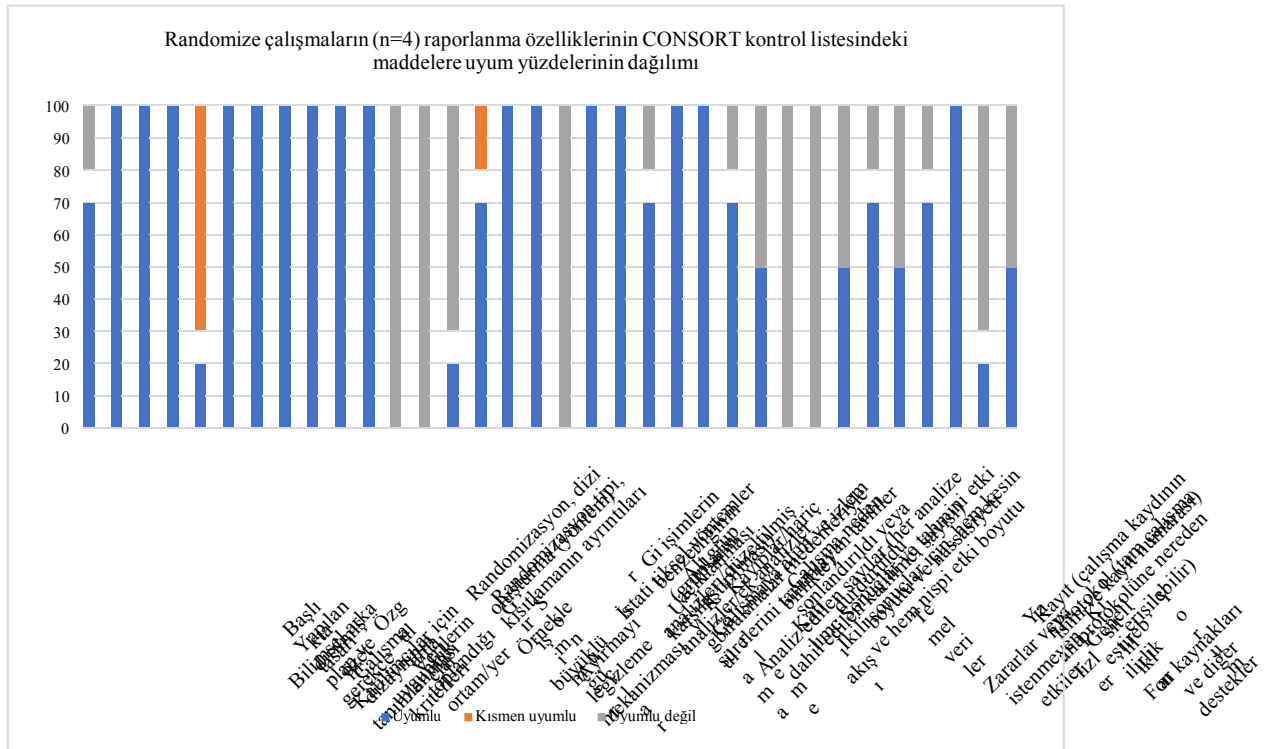
derecelerinin verilmesi, duyarlılık analizleri ve etkileşim etkileri, alt grup analizleri gibi uygulanan diğer analizlerin bildirilmesine yönelik maddelere uyumun %8 ile %49 arasında değiştiği izlenmiştir. Göreli risk tahminlerinin anlamlı bir zaman diliminde mutlak riske dönüştürülmesi yönündeki öneri ile ilgili değerlendirmede bu kriterin karşılanmadığı, takip süresinin özetlendiği makalelerin %8 olduğu saptanmıştır. “Tartışma” bölümünde, kılavuz önerisine uyum açısından en belirgin eksikliklerin potansiyel yanlılık ve hata kaynakları dikkate alınarak çalışmanın sınırlılıklarının tartışılması (%45) ve çalışma sonuçlarının genellenebilirliğinin (%32) belirtilmesi maddelerinde olduğu gözlenmiştir. “Çalışma Fonu”nun belirtilmesi konusundaki beklentinin %62 oranında karşılandığı görülmüştür. Kohort tipindeki araştırmaların raporlanma özelliklerinin STROBE kılavuzuna uyum yüzdeleri yüksek olan başlıca bileşenler, yapılandırılmış bir özetin bulunması; “Giriş” bölümünde, araştırmanın amacının, bilimsel çerçevesinin ve gerekçesinin açıklanması; “Yöntemler” kısmında, katılımcıların araştırmaya dahil edilme, veri toplama ve ölçüm süreçlerinin tanımlanması; “Bulgular” ve “Tartışma” başlıkları altında, çalışmada elde edilen sonuçların, özet ölçümlerin ve temel bulguların raporlanması ve yorumlanması olarak belirlenmiştir.

Raporlanma özellikleri CONSORT kılavuzuna göre değerlendirilen randomize çalışmaların (n=4) kontrol listesi maddelerine uyum durumu Tablo 4.3’te özetlenmiş, uyum yüzdelerinin dağılımı Şekil 4.5’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Randomize çalışmaların (n=4) raporlanma özelliklerinin CONSORT kontrol listesindeki maddelere uyum sayılarının ve yüzdelerinin dağılımı.

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi	Uyumlu n (%)	uyumlu n (%)	değil n (%)	DD n
Başlık ve özet	1a	Başlıkta randomize bir çalışma olarak tanımlama	3 (75)	-	1 (25)	-
	1b	Çalışma dizaynı, yöntemler, bulgular ve sonuçlarının yapılandırılmış özeti	4 (100)	-	-	-
Giriş						
Arka plan ve amaçlar	2a	Bilimsel arka plan ve gerekçenin açıklanması	4 (100)	-	-	-
	2b	Özgül amaçlar veya hipotezler	4 (100)	-	-	-
Yöntemler						
Çalışma dizaynı	3a	Çalışma dizaynının tanımlanması (paralel, faktöriyel, gibi ayırma oranları dâhil)	1 (25)	3 (75)	-	-
	3b	Çalışma başlandıktan sonra yöntemlerdeki önemli değişiklikler (uygunluk gibi), sebeplerle birlikte	DD*	DD*	DD*	4
Katılımcılar	4a	Katılımcılar için uygunluk kriterleri	4 (100)	-	-	-
	4b	Verilerin toplandığı ortamlar ve yerler	4 (100)	-	-	-
Girişimler	5	Kopyalamaya olanak sağlamak için, yeterli detaylarla her grup için girişimler, tam olarak nasıl ve ne zaman uygulandığı dâhil	4 (100)	-	-	-
Sonuçlar	6a	Eksiksiz bir şekilde tanımlanmış önceden belirlenmiş birincil ve ikincil sonuç ölçümleri, nasıl ve ne zaman değerlendirildiği dâhil	4 (100)	-	-	-
	6b	Çalışma başladıktan sonra çalışma sonuçlarındaki herhangi bir değişiklik, nedenleriyle	DD*	DD*	DD*	4
Örneklem büyüklüğü	7a	Örneklem büyüklüğü nasıl belirlendi	4 (100)	-	-	-
	7b	Uygulandığında, ara analizlerin ve durdurma yönergelerinin açıklanması	DD*	DD*	DD*	4
Randomizasyon, Dizi oluşturma	8a	Rastgele ayırma dizisi oluşturmada kullanılan yöntem	4 (100)	-	-	-
	8b	Randomizasyon tipi; herhangi bir kısıtlamanın ayrıntıları (bloklama ve blok boyutu gibi)	-	-	4 (100)	-
Ayırmayı gizleme mekanizması	9	Girişimler ayrılan kadar diziyi gizlemek için yapılan adımları tanımlayan rastgele ayırma dizisi sağlamada kullanılan mekanizma (sıralı olarak numaralandırılmış kaplar gibi)	-	-	4 (100)	-
Uygulama	10	Rastgele ayırma dizisini kim oluşturdu, katılımcıları kim kaydetti ve girişimler için katılımcıları kim ayırdı	1 (25)	-	3 (75)	-
Körleme	11a	Eğer yapıldıysa, girişimler için ayrıldığında kim (örneğin, katılımcılar, bakım verenler, sonuçları değerlendirenler) ve nasıl körleştirildi	3 (75)	1 (25)	-	-
	11b	Eğer ilgili ise girişimlerin benzerliğinin açıklanması	1 (100)	-	-	3
İstatistiksel Yöntemler	12a	Birincil ve ikincil sonuçlar için grupların karşılaştırılmasında kullanılan istatistiksel yöntemler	4 (100)	-	-	-
	12b	Alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler gibi ek analizler için yöntemler	-	-	4 (100)	-
Bulgular						
Katılımcı akışı (bir diyagram şiddetle)	13a	Her grup için, rastgele ayrılan, planlanan tedavi alan ve birincil sonuçlar için analiz edilen katılımcı sayısı	4 (100)	-	-	-
	13b	Her grup için, randomizasyondan sonraki kayıplar ve hariç bırakmalar, nedenleriyle birlikte	4 (100)	-	-	-
Çalışmaya alım	14a	Çalışmaya alım ve izlem sürelerini tanımlayan tarihler	3 (75)	-	1 (25)	-
	14b	Çalışma neden sonlandırıldı veya durduruldu	4 (100)	-	-	-
Temel veriler	15	Her grubun temel demografik ve klinik özelliklerini gösteren bir tablo	4 (100)	-	-	-
	16	Her grup için, her analize dâhil edilen katılımcı sayısı (payda) ve analizin asıl olarak seçilen gruplara göre olup olmadığı	3 (75)	-	1 (25)	-
Sonuçlar ve tahmin	17a	Birincil ve ikincil her sonuç için, her grup için sonuçlar ve tahmini etki boyutu ve hassasiyeti (%95 güven aralığı gibi)	2 (50)	-	2 (50)	-
	17b	İkili sonuçlar için, hem kesin ve hem nispi etki boyutunun sunulması önerilir	-	-	1 (100)	3
Yan analizler	18	Yapılan herhangi diğer analiz sonuçları, alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler dâhil, önceden belirlenmiş olanları planlanmamış olanlardan ayırarak	-	-	4 (100)	-
Zararlar	19	Her grupta bütün önemli zararlar veya istenmeyen etkiler	2 (50)	-	2 (50)	-
Tartışma						
Kısıtlılıklar	20	Çalışma kısıtlılıkları; potansiyel önyargı kaynakları; beklenmeyen durum ve diğer bağlantılı ise analizlerin çeşitliliğini ele alan	3 (75)	-	1 (25)	-
Genelleştirilebilirlik	21	Çalışma bulgularının genelleştirilebilirliği (dış geçerlik, uygulanabilirlik)	2 (50)	-	2 (50)	-
Yorum	22	Sonuçlarla tutarlı yorum, yararları ve zararları dengeleme ve diğer ilgili kanıtları göz önünde tutma	3 (75)	-	1 (25)	-
Diğer bilgiler						
Kayıt	23	Çalışma kaydının ismi ve kayıt numarası	4 (100)	-	-	-
Protokol	24	Tam çalışma protokolüne nereden erişilebilir, eğer mevcutsa	1 (25)	-	3 (75)	-
Fon bulma	25	Fon kaynakları ve diğer destekler (ilaçların sağlanması gibi), fon sağlayıcıların rolleri	2 (50)	-	2 (50)	-

*DD: Değerlendirme Dışı

Şekil 4.5. Randomize çalışmaların (n=4) raporlanma özelliklerinin CONSORT kontrol listesindeki maddelere uyum yüzdelerinin dağılımı.

Raporlanma özellikleri CONSORT kontrol listesine uyum açısından değerlendirilen randomize çalışmalarda (n=4), çalışma tasarımının “Başlık ve Özet” bölümünde belirtilmesi maddesine uyumun %75 olduğu ancak “Yöntemler” başlığı altında ayırma oranlarını da içerecek şekilde çalışmanın tasarımının beyan edilmesine yönelik önerinin 1 yayında (%25) karşılandığı; randomizasyon tipinin ve ayırmayı gizleme mekanizmasının tanımlanması ve alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler gibi kullanılan ek yöntemlerin belirtilmesine ilişkin maddelerin çalışmaların hiçbirinde karşılanmadığı; rastgele ayırma dizisini oluşturan, katılımcıları kayıt eden ve girişimler için katılımcıları ayıranların tanımlanmasına yönelik beklentinin %25 karşılandığı görülmüştür. “Bulgular” bölümünde, sonuçlar ve tahmin başlığındaki “ikili sonuçlar için, hem kesin ve hem nispi etki boyutunun sunulması önerilir” maddesinin sadece bir randomize çalışma için değerlendirildiği ve önerinin karşılanmadığı saptanmış; birincil ve ikincil sonlanım için her grubun sonuçlarının ve tahmini etki büyüklüğünün verilmesi ve her gruptaki zararların veya istenmeyen etkilerin belirtilmesi maddelerinin %50 oranında karşılandığı; alt grup analizleri ve

yan analizlerin tanımlanmasına ilişkin maddelerin hiçbir randomize çalışmada karşılanmadığı belirlenmiştir. “Tartışma” bölümünde, çalışma bulgularının genellenebilirliğinin 4 randomize çalışmanın 2’sinde (%50) yorumlandığı, fon kaynakları ve diğer desteklerin bildirilmesi konusundaki açıklamanın ve çalışma protokolüne nereden erişilebileceği konusundaki bilgilendirmenin sırasıyla %50 ve %25 oranında yapıldığı görülmüştür. Raporlanma özelliklerinin uyum yüzdelerinin yüksek olduğu başlıca maddelerin, yapılandırılmış bir özetin bulunması; “Giriş” bölümünde, araştırmanın amacının, bilimsel çerçevesinin ve gerekçesinin açıklanması; “Yöntemler” başlığı altında, katılımcıların araştırmaya dahil edilme, veri toplama ve ölçüm süreçlerinin tanımlanması; örneklem büyüklüğünün nasıl belirlendiğinin açıklanması; ayırma dizisini oluşturmada ve körlemede kullanılan yöntemlerin belirtilmesi; “Bulgular” kısmında, katılımcıların çalışmadaki izlem ve akış sürecinin ve izlemdeki kayıpların ve nedenlerinin belirtilmesi; “Diğer bilgiler” arasında yer alan çalışma kaydının ismi ve kayıt numarasının beyan edilmesi olarak belirlenmiştir.

Raporlanma özellikleri bilimsel raporlama kılavuzuna göre irdelenen Türkiye kaynaklı makalelerin (108 kesitsel analitik araştırma; 106 kohort araştırması; 4 randomize çalışma) değerlendirilen tüm raporlama kriterlerine uyum yüzdelerine ilişkin sonuçlar Tablo 4.4’te araştırma tasarımlarına göre özetlenmiştir.

Tablo 4.4. Raporlanma özellikleri kontrol listesindeki maddelere uyum açısından değerlendirilen yayınların (n=218) uyum yüzdelerinin araştırma tasarımına göre dağılımı.

Araştırma türü	Yayınların tüm maddelere uyum yüzdelerinin dağılımları		
	Uyumlu %	Kısmen uyumlu %	Uyumlu değil %
Kesitsel analitik araştırmalar (n=108)	49	5	46
Kohort araştırmaları (n=106)	52	4	44
Randomize çalışmalar (n=4)	69	3	28

Kesitsel analitik araştırmaların (n=108) raporlanma özelliklerinin STROBE kılavuzu kontrol listesi maddelerine uyumunun incelenmesi amacıyla yapılan 3184 karşılaştırmanın 1545’i (%49) “uyumlu”; 172’si (%5) “kısmen uyumlu”; 1467’si (%46) “uyumlu değil” olarak, kohort araştırmalarının (n=106) raporlanma

özelliklerinin STROBE kılavuzu kontrol listesi maddelerine uyumunun belirlenmesi amacıyla yapılan 3385 karşılaştırmanın 1745'i (%52) “uyumlu”; 127'si (%4) “kısmen uyumlu”; 1513'ü (%44) “uyumlu değil” olarak, raporlanma özelliklerinin CONSORT kılavuzu kontrol listesi maddelerine uyumunun irdelenmesi açısından randomize çalışmalar (n=4) için yapılan 130 karşılaştırmanın 90'ı (%69) “uyumlu”; 4'ü (%3) “kısmen uyumlu”; 36'sı (%28) “uyumlu değil” olarak değerlendirilmiştir.

Raporlanma özelliklerinin araştırma türüne uygun kontrol listesindeki maddelere uyumu irdelenen her yayının (108 analitik kesitsel araştırma; 106 kohort araştırması; 4 randomize çalışma) değerlendirilen tüm maddelerden aldığı en düşük ve en yüksek ortalama puanlar ve aynı araştırma türündeki tüm yayınların ilgili kontrol listesindeki tüm maddelerden aldığı puanların ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4.5'te özetlenmiştir.

Tablo 4.5. Raporlanma özellikleri kontrol listesindeki maddelere uyum açısından değerlendirilen yayınların (n=218) en düşük, en yüksek ve genel ortalama puan dağılımları.

Araştırma türü	Yayınlarn ortalama uyum puan dağılımları		
	Ortalama puan (\pm SS*)	En düşük puan	En yüksek puan
Kesitsel analitik araştırmalar (n=108)	0.51 (\pm 0.49)	0.33	0.74
Kohort araştırmaları (n=106)	0.53 (\pm 0.49)	0.32	0.88
Randomize çalışmalar (n= 4)	0.71 (\pm 0.45)	0.56	0.82

*SS: Standart Sapma

Raporlanma özellikleri bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından değerlendirilen araştırmalar (n=218) arasında ilgili kontrol listesindeki değerlendirilebilir tüm maddeleri karşılayan hiçbir araştırmanın bulunmadığı görülmüştür. Kılavuzların kontrol listelerine uyumların değerlendirilmesiyle elde edilen ortalama puanlar incelendiğinde, STROBE uyum puanlarının kesitsel analitik araştırmalarda 0.33 ile 0.74 arasında, kohort araştırmalarında 0.32 ile 0.88 arasında yer aldığı; randomize çalışmalardaki CONSORT uyum puanlarının 0.56 ile 0.82 arasında olduğu görülmüştür. Aynı araştırma tipindeki tüm yayınların ilgili kontrol listesinde değerlendirilmiş olan tüm maddelerden aldığı ortalama uyum puanı randomize çalışmalarda (CONSORT uyum puanı) 0.71 ± 0.45 ; kohort

araştırmalarında (STROBE uyum puanı) 0.53 ± 0.49 ; kesitsel analitik araştırmalarda (STROBE uyum puanı) 0.51 ± 0.49 olarak saptanmıştır.

5. TARTIŞMA

COVID-19'un ortaya çıkışı, hızlı yayılımı ve küresel bir pandemiye neden olmasıyla birlikte hastalığa neden olan etken ve kökeni; hastalığın seyri, yayılımı, sonuçları, tanısı, tedavisi; hastalıktan korunma ve hastalığın kontrol altına alınmasına yönelik uygulama ve girişimleri temel alan bilgi birikiminde hızlı bir artış olmuştur. Bu alandaki bilimsel literatüre, Türkiye'deki merkezler de ilk 3 yıl içinde binden fazla yayın ile katkıda bulunmuştur (1, 2).

Bu çalışmada, COVID-19 ve etken virüs SARS-CoV-2 konusunda 10 Mart 2020 ile 10 Mart 2022 tarihleri arasında LitCovid literatür merkezinde listelenen ve yazarlar listesinde Türkiye'den en az bir merkez üzerinden katılım sağlandığı belirlenen yayınlar metodolojik açıdan incelenmiş; bunlar içinden analitik özellikteki gözlemsel araştırmalar ve randomize çalışmalar alt grubu ilgili bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum yönünden irdelenmiştir.

Türkiye kaynaklı COVID-19 ve SARS-CoV-2 yayınları çalışma tasarımı açısından değerlendirildiğinde, kanıt piramidinin en üst seviyesinde yer alan ve en iyi kanıtların elde edildiği yayın türleri olarak kabul edilen sistematik derleme ve meta analiz kategorisinde yayının bulunmadığı görülmüştür. Her iki yayın türü de mevcut bilgi ve verilerin kalitatif veya kantitatif olarak yeniden değerlendirilmesi temeline dayandığı için, bu durumun çalışmanın veri toplama aralığına göre henüz iki yıllık bir geçmişi olan COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda yeterli bilgi birikimi olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Bununla birlikte, LitCovid'de Türkiye dışındaki merkezlerden, aynı süre içinde, bu konuda yayınlanmış sistematik derleme ve meta analizlerin yer aldığı da görülmüştür (1, 2). COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda yapılan ve çalışmaya dahil edilen 1063 yayının sadece 4'ünün (%0,4) randomize çalışma olduğu, kohort (n=106) araştırması sayısının tüm yayın sayısına kıyasla %10 düzeyinde bulunduğu, yayınların yaklaşık olarak yarısını (%51) kanıt piramidinin alt seviyelerinde yer alan tanımlayıcı araştırmaların ve görüş bildiren yazıların oluşturduğu dikkati çekmiştir. Yazarları tarafından vaka-kontrol araştırması olarak tanımlanan yayınların (n=9, %1), çalışma ekibi tarafından yapılan incelemede vaka-kontrol tasarımına uygun olmadığı

kanaatine varılmış ve bu yayınlar, uygun çalışma tasarımlarına göre kategorize edilmiştir.

Pandeminin ilk yılı içinde LitCovid’de 6 Nisan 2020 ile 22 Ekim 2020 tarihleri arasında yer alan Türkiye kaynaklı bilimsel yayınların dağılımının ele alındığı bir derlemede, yayınlar LitCovid’deki sınıflandırma [*“General (Genel)”*, *“Mechanism (Mekanizma)”*, *“Transmission (Bulaşma)”*, *“Diagnosis (Tanı)”*, *“Treatment (Tedavi)”*, *“Prevention (Önleme)”*, *“Case Report (Olgu Raporu)”*, *“Forecasting (Tahmin)”*] doğrultusunda değerlendirilmiştir (38). Çalışmamızda, Türkiye kaynaklı yayınların tasarımı esas alınarak değerlendirme yapıldığı için, yukarıda söz edilen ve LitCovid’e özgü sınıflandırmayı kullanmış olan çalışmanın sonuçları ile doğrudan karşılaştırma yapılamamıştır. COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda Türkiye kaynaklı yayınların tasarım özelliklerini inceleyen yayınlanmış bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Çalışmaya dahil edilen kesitsel analitik araştırmaların (n=108), kohort araştırmalarının (n=106) ve randomize çalışmaların (n=4) raporlanma özellikleri bilimsel raporlama kılavuzlarının kontrol listelerine uyum açısından irdelenmiştir. Değerlendirilen randomize çalışma sayısının sadece 4 olması nedeniyle, elde edilen bulguların yorum ve çıkarım yapılmasına katkısının sınırlı olacağı düşünülmüş olmakla birlikte, bu çalışma türüne özgü sonuçlar da değerlendirmeye alınmıştır. Sayısı düşük olsa da detaylı klinik araştırmalar etik kurul incelemeleri; Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ek onayı; sık olarak çalışma protokolü ve veri toplama/analiz aşamasının bir sertifikalı araştırma kuruluşu [*“Clinical Research Organization”* (CRO)] tarafından yürütülmüş olması; maddi destek veren kurum/kuruluşların ek incelemelerini gerektiren randomize çalışmaların raporlanmasında (yayına hazırlanmasında) beklenen standartlara uyum (%69), analitik gözlemsel araştırmalara (%52 ve %49) kıyasla, daha yüksek bulunmuştur.

Çalışmaya dahil edilen ve raporlanma özellikleri bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından incelenen araştırmaların (n=218) hiçbiri ilgili kontrol listesinde değerlendirmeye alınan tüm maddeleri karşılayamamıştır. Bununla birlikte, kontrol listesindeki maddeler arasında ilgili araştırma türündeki yayınların tümü tarafından tamamen veya oldukça yüksek oranda karşılananların olduğu gözlenmiştir. Raporlanan çalışmaların yapılandırılmış bir özeti bulunması (%99-

%100), bilimsel çerçevesinin ve gerekçesinin açıklanması (%100), özgün amaçlarının belirtilmesi (%100) kapsamındaki kılavuz önerilerine uyum oranları tüm araştırma türlerinde yüksektir. Araştırmalarda, katılımcıların çalışmaya dahil edilme süreçleri, veri kaynakları ve ölçümlerin tanımlanması, sonuç verilerinin ve temel bulguların özetlenmesi, amaçlar ve benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar dikkate alınarak yorumlanmasına yönelik beklentilerin karşılanma oranları da yüksek olmakla birlikte, kesitsel analitik ve kohort tipindeki araştırmalarda katılımcıların çalışma süresince izlemde kalma durumlarının özetlenmesi (%31-%46), çalışmada kal(a)mama nedenlerinin belirtilmesi (%12-%44) ve akışı özetleyen bir şema ile sunulması (%5-%24) yönündeki maddelere uyum, kohort araştırmalarında kesitsel analitik araştırmalardakinden daha yüksek olsa da, her iki araştırma türündeki genel uyumun düşük düzeyde olması dikkat çekicidir. Sadece kohort araştırmalarında değerlendirilmiş olan göreceli risk tahminlerinin mutlak riske dönüştürülmesi yönündeki önerinin de karşılanmadığı saptanmıştır. İstatistik yöntemlerin tanımlanması ve analiz sonuçlarının beyan edilmesi ile ilgili önerileri içeren bölümlerin de karşılanma oranlarının düşük olduğu dikkati çekmiştir. Çalışmamıza dahil edilen araştırmalarda; araştırmanın planlanması, yürütülmesi, verilerin toplanması, analizlerinin yapılması ve yorumlanması aşamalarında biyoistatistik alanında yetkin kişi desteğinin varlığı açısından inceleme yapılmamıştır. Bununla birlikte, çalışmada kullanılan istatistik yöntemlerin ve analiz sonuçlarının belirtilmesi konusundaki eksiklikler, çalışmaların çoğunda biyoistatistik desteğinin olmadığını, süreçlerin yazarlar tarafından ele alındığını; ayrıca dergi editörlerinin ve hakemlerin de bu konuda yeterli hassasiyeti göstermemiş olduklarını düşündürmüştür. Tüm dünyayı derinden etkileyen COVID-19 pandemisi sırasında, COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusundaki yayınların bir an önce paydaşlara eriştirilmesi hedeflendiği için, hakemlerin ve editörlerin yeterli incelemeyi yapamamış oldukları da düşünülmüştür.

Çalışma tasarımının belirtilmesi, elde edilen sonuçların genellenebilirliğinin tartışılması ve çalışmanın fon kaynaklarının açıklanmasında da tüm araştırma türlerinde eksikliklerin olduğu görülmüştür. Bazı makalelerde, belirtilen tasarımın sunulan örnek ve inceleme özellikleri ile uyumlu olmadığı belirlenmiştir. Çalışma bütçesinin yüksek olduğu araştırmalarda dahi destek kaynağının belirtilmemiş olması

dikkat çekicidir. Destek kaynağı, araştırmacıların çalışma bulgularını sunmasında, hatta yapılan istatistiksel analizlerin tür ve sayısında yanlılık kaynağı olabileceği için, okuyucuların araştırma desteği konusunda bilgilendirilmeleri değerlidir. Ayrıca, “Bilimsel Araştırma Projeleri” desteği benzeri ödemelerde, ilgili kurum ve kuruluşlar desteğin kullanıldığı alanların makalelerde yer almasını talep edeceklerdir. Genellenebilirlik; örneklem büyüklüğü hesabının, tamamlanma yüzdelerinin ve örneklerin seçim özelliklerinin detaylı olarak sunulduğu araştırmalarda okuyucu tarafından “kabaca” saptanabilirse de yazarlar sundukları çalışmanın bulgularının genellenebilirliği ve (varsa) seçime bağlı taraf tutma olasılığı ve yönü konusundaki açıklamalarına makalede yer vermelidir. Örneklem büyüklüğünün nasıl belirlendiğine ilişkin açıklamanın randomize çalışmaların tümünde yer aldığı görülürken kesitsel analitik (%20) ve kohort (%10) tipi araştırmalarda bu maddenin karşılanma oranları düşük düzeyde kalmıştır.

Çalışmada raporlama kriterlerine uyum irdelendiği için yazarların bildirmediği ve/veya bildirimlerinde eksik kalmış olası karıştırıcı faktörler ve/veya taraf tutma durumları dikkate alınmamıştır. Sadece yazarların kendi sundukları bilgi ışığında, STROBE kontrol listesinde yer alan, etki değişimine neden olabilecek değişkenlerin ve karıştırıcı faktörlerin tanımlanması (%14-%39); olası yanlılıkların ve giderilmesine yönelik çabaların belirtilmesine yönelik önerilerin (%9) hem kesitsel analitik araştırmalarda hem de kohort araştırmalarında karşılanma yüzdelerinin düşük olduğu saptanmıştır. Raporlama harici eleştirel okuma ile ek değerlendirme yapılmadığı için, incelenen çalışmalarda taraf tutma ve hata açısından olası eksiklerinin “gerçektekenden” daha az belirlenmesi (“underestimation”) de söz konusu olabilir.

Randomize çalışmalarda, gözlemsel makalelerin raporlanma eksikliklerine ek olarak belirtilebilecek başlıca eksikliklerin, randomizasyon tipinin ve ayırmayı gizleme mekanizmasının tanımlanması ve uygulama sürecindeki araştırmacıların belirtilmesi maddelerinde olduğu görülmüş; bunların yanı sıra çalışma protokolüne erişim konusundaki bilgilendirmenin de çalışmaya dahil edilen 4 randomize çalışmadan sadece birinde (%25) yapıldığı dikkati çekmiştir.

Çalışmada, bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından incelenen araştırmalar (n=218) arasında, kontrol listesindeki maddelere toplam uyum yüzdesi

en yüksek olan araştırma türünün randomize çalışmalar (%69) olduğu görülmüş, en düşük uyum yüzdesi ise kesitsel analitik araştırmalarda (%49) izlenmiştir. Kontrol listesi maddelerine kısmen uyumun %3 ile %5 arasında değiştiği, maddelerin karşılanmama yüzdelerinin kohort araştırmalarında ve kesitsel analitik araştırmalarda sırasıyla %44 ve %46'ya ulaştığı dikkati çekmiştir. Bu durum, çalışmaların makale haline getirilmesinde kontrol listelerinin kullanımının öneminin altını çizmektedir. Raporlamanın tam yapılması, okuyucunun çalışma bulgularını anlaması, eleştirel olarak değerlendirebilmesi ve kendi hasta grubunda (uygunsa) kullanabilmesi için ön koşuldur. Ayrıca, pandemi gibi toplum sağlığının etkilendiği durumlarda, sağlık politikalarını belirleyenler kararlarını kanıt ışığında verebilmeli; bu nedenle çalışmalar nitelik ve kanıt kalitesi açık bir şekilde raporlanmalıdır. COVID-19 pandemisi sürecinde yaşanan tedavi yaklaşımları (türü, süresi, başlama zamanı, kullanıcı özellikleri vb.) konusundaki farklı görüş ve uygulamaların, aşılardan etkililiği konusundaki tartışma ve çekincelerin nedeni olarak sunulan çalışma bulguları arasındaki heterojenitenin, bu tür detaylı açıklamalar ile netleştirilmesi mümkün olabilir(di).

Araştırmaların raporlanma özelliklerinin kontrol listesindeki maddelere uyumu randomize çalışmalarda göreceli olarak yüksek ise de Türkiye kaynaklı makalelerin standart raporlama kriterlerini karşılama oranlarının düşük-orta düzeyde kaldığı görülmekte; araştırmacılar arasında epidemiyoloji ve biyoistatistik uzmanlarının da yer almasının veya profesyonel destek alınmasının önemini ortaya koymaktadır. Mezuniyet öncesi ve sonrası dönemde, temel epidemiyoloji ve biyoistatistik eğitimleri ile eleştirel okuma ve makale yazma eğitimlerinin yaygın ve ücretsiz olarak sunulması; genç akademisyenlerin bu eğitimleri almak konusunda motive edilmesi önemlidir. Yayımlanmış makalelerin standart raporlama beklentilerine uyumu açısından çalışmalar yapılması araştırmacıların bu konudaki farkındalığını artıracak, dikkat edilmesi gerekli alt başlıklar konusunda planlanabilecek eğitimlere ışık tutacaktır.

Literatür taramaları sonucunda, COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda ülkemizden köken alan yayınların bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından değerlendirildiği başka bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Birleşik Krallık'taki bir grup araştırmacı tarafından 2020 Ocak-Mayıs

döneminde “*The BMJ*”, “*Journal of the American Medical Association (JAMA)*”, “*The Lancet*” ve “*New England Journal of Medicine (NEJM)*” dergilerinde COVID-19 konusunda ve COVID-19 dışı konularda yayınlanan makaleler metodolojik ve raporlama kaliteleri açısından karşılaştırılmıştır. Metodolojik kalite için “*Cochrane risk of bias tool*” aracılığıyla yanlılık riski değerlendirilmiş, raporlama kalitesi açısından yayının türüne uygun raporlama kılavuzlarına ortalama uyum yüzdesi dikkate alınmıştır. Değerlendirmeye alınan 168 yayının 54’ünün (%33) COVID-19 konusunda olduğu; randomize kontrollü çalışmaların COVID-19 yayınlarının %11’ini (n=6), COVID-19 dışındaki yayınların %53’ünü (n=60) oluşturduğu; olgu serisi ve diğer gözlemsel araştırmaların COVID-19 konusundaki yayınların %85’lik (n=46) bölümünü, COVID-19 dışı yayınların %32’lik (n=37) bölümünü kapsadığı; sistematik derlemelerin COVID-19 yayınları arasında %2 (n=1), COVID-19 dışı yayınlar arasında ise %10 (n=11) düzeyinde yer aldığı belirtilmiştir. Metodolojik kalite değerlendirmesi için kullanılan düşük yanlılık riski COVID-19 konusundaki makalelerin %33’ünde (n=18) gözlenirken COVID-19 dışı makalelerde %73 (n=83) [OR 6,32 (%95 GA 2,85-14,00)] olarak saptanmıştır. Raporlama kalitesi açısından, COVID-19 konusundaki randomize kontrollü çalışmalarda CONSORT kılavuzuna ortalama uyum %87, COVID-19 dışı yayınlarda %90 olarak saptanmış; gözlemsel çalışmalarda STROBE kılavuzuna uyum ise COVID-19 yayınlarında %69, COVID-19 dışı yayınlarda %75 olarak bildirilmiştir (39). COVID-19 pandemisinin ilk döneminde, etki faktörü (“*impact factor*”) yüksek dört farklı uluslararası dergideki yayınları irdelleyen bu çalışmanın sonuçları, COVID-19 konusundaki yayınların metodolojik ve raporlanma özelliklerinin aynı dönemdeki COVID-19 dışı yayınlara göre daha düşük bir seviyede kaldığını göstermiştir.

COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusu dışında olmakla birlikte, ülkemizde yayınlanan hemşirelik dergilerinde Ocak-2000 ile Ekim-2016 tarihleri arasında yer alan sistematik derlemelerin PRISMA kılavuzu raporlama kriterlerine uyumlarının incelendiği bir çalışmaya ulaşılmıştır. Hemşirelik dergilerinde yayınlanmış 26 sistematik derlemenin dahil edildiği çalışmada, en iyi raporlanan bölümlerin başlık, özet ve çalışma özellikleri olduğu belirtilmiş; başlıkta sistematik derleme veya literatür incelemesi terimlerinin kullanımının %77; sistematik derleme için önerilen yapılandırmaya uygun bir özet bulunmasının %58; sonuçlar bölümündeki çalışma

özelliklerinin belirtilmesine yönelik önerinin ise %89 karşılandığı bildirilmiştir. Bu maddeler dışındaki diğer alanlarda raporlama kriterlerine uyum yüzdesinin 0 ile 35 arasında değişmekte olduğu; yöntem, sonuçlar, tartışma ve fon kaynakları bölümlerinin ise en yetersiz raporlanan alanlar arasında yer aldığı vurgulanmıştır (40).

Birleşik Krallık'taki iki araştırmacı tarafından 2011 yılında yayınlanan bir sistematik derlemede, tanısal testlerin değerlendirilmesi konusunda 2008 yılının sonuna kadar 8 ayrı veritabanında yer alan meta analizlerin rapor edilme özelliklerinin PRISMA kılavuzuna uyumları ele alınmıştır. Değerlendirilen 236 meta analizin PRISMA kılavuzuna uyumlarının düşük olduğu, kılavuzdaki tüm kriterleri karşılayan hiçbir yayının bulunmadığı, çalışmaya dahil edilen yayınların sadece %1'inde derleme protokolünün, %25'inde kullanılan tarama stratejisinin, %32'sinde yanlılık risk değerlendirme sonuçlarının verilmiş olduğu; PRISMA kılavuzunun önerdiği şekilde yapılandırılmış bir özet içerenlerin ise %35'lerde kaldığı bildirilmiştir (41).

Çalışmamızın yapıldığı tarih aralığında, Türkiye kaynaklı sistematik derlemenin ve meta analizin bulunmaması, kullanılan kontrol listesi maddelerinde ve içeriği ile ilgili beklentilerde raporlama kılavuzlarına özgü farklılıklar olması nedeniyle her iki çalışma sonuçları ile kendi çalışmamızın sonuçları arasında karşılaştırma yapılmamıştır. Öte yandan, raporlama kriterlerine uyumun diğer konu başlıkları ve araştırma türleri için de önemli bir sorun olduğu düşünülmüştür.

İtalya'da bir grup araştırmacı tarafından Avrupa'daki halk sağlığı dergilerinde 2010-2013 yılları arasında yer alan yayınlar, STROBE, CONSORT ve PRISMA kılavuzlarının kullanımına ilişkin beyan varlığı ve kılavuza uyum açısından değerlendirilmiş, çalışma sonuçları 2014 yılında yayınlanmıştır. İncelenen 190 sistematik derleme/meta-analizin 21'inde (%11) PRISMA kılavuzunun; 2117 gözlemsel çalışmanın 9'unda (%0.4) STROBE kılavuzunun; 44 klinik çalışmanın 6'sında (%14) CONSORT kılavuzunun yöntemler kısmında belirtildiği ancak kılavuz önerilerine çalışmaların toplamındaki uyumun %1.5 oranında kaldığı bildirilmiştir. Sonuçların dağılımı dergilere göre incelendiğinde, önemli bir heterojenitenin olduğu, derginin yazarlar için belirlediği yazım kuralları arasında

bilimsel raporlama kılavuzlarının uygulanması yönünde öneri varsa, yayındaki kılavuz kullanım oranının daha yüksek olduğu belirtilmiştir (42).

Çocuk hekimlerinin bilimsel araştırma raporlama kılavuzlarının kullanımı ile ilgili bilgi ve farkındalıkları ile bu kılavuzları kullanım durumlarının araştırılması amacıyla 2016 yılında yapılan, Ankara'daki iki farklı çocuk hastanesinde çalışan 224 çocuk hekiminin katıldığı kesitsel bir araştırmada, katılımcıların sadece 45'inin (%20) raporlama kılavuzları konusunda bilgi sahibi olduğu; bilgi sahibi olanların 12'sinin (%27) kılavuzları kullandığı; kılavuzlar ile ilgili bilginin çoğunlukla dergi, kongre ve seminerler aracılığıyla edinildiği bildirilmiştir. Bilimsel bir yayın için en az bir kez hakemlik yapmış olan 65 katılımcının (%29) sadece 3'ünün (%5) yayını değerlendirirken raporlama kılavuzlarını kullandığının belirtildiği çalışmada, katılımcılar arasında kılavuzlar konusunda bilgi almak isteyenlerin oranının %84 olduğu rapor edilmiştir (43).

Türkiye'den ve diğer ülkelerden bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum konusunda verilen örneklerde, çalışmamızdakine benzer şekilde kontrol listesi maddelerine uyumun düşük olduğu görülmüştür. Dergilerin yayına hazırlık aşamasında yazarlara raporlama kılavuzlarının kullanılması yönünde öneride bulunmalarının; hakemlerin değerlendirme sırasında kılavuzlara uyum konusunda duyarlı olmalarının; kılavuzların kullanımı konusundaki farkındalığın artırılmasının ve kılavuzların doğru kullanımı konusunda eğitimler verilmesinin bu alandaki eksiklikleri gidermede katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Standart raporlama kriterleri, makalelerin eleştirel okumalarında ortaya çıkan eksiklik, karmaşa ve heterojenite nedeniyle, uzmanlar tarafından yıllar içinde geliştirilmiş ve gerektiğinde güncellenmiştir (3, 4, 6-11). Temel epidemiyoloji eğitimi olmayan araştırmacıların makalelerini bu kriterlere uygun şekilde hazırlamaları çalışma bulgularının anlaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini artıracaktır.

COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusundaki literatürde yer alan ülkemiz kökenli yayınların metodolojik dağılımının ve bilimsel raporlama kılavuzlarına uyumlarının ortaya konulmasına yönelik bir irdeleme yapılmış olması değerlidir. Çalışmamızın güçlü yanlarından biri, çalışma için yapılan taramanın COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda PubMed'de yer alan yayınlara açık erişim sağlayan, her gün güncellenen kapsamlı bir literatür merkezi olan LitCovid üzerinden yapılmış

olmasıdır. LitCovid aracılığıyla yapılan tarama, Türkiye kaynaklı yayın listesine erişim konusunda önemli bir avantaj sağlamıştır. Ancak, elde edilen listede, az sayıda olabileceği öngörülse de eksikliklerin bulunabileceği akılda tutulmalıdır. Tam metnine ulaşılamamış yayın sayısının (n=20, %1.6) sınırlı olması, çalışmaya dahil edilen yayınların incelenmesi sonucu elde edilen bulgularda önemli bir dağılım farklılığına yol açma olasılığının düşük olduğunu düşündürmüştür. Yayınların metodolojik özelliklerinin ve raporlama kılavuzlarındaki kontrol listesi maddelerine uyumunun iki ayrı araştırmacı tarafından önce bağımsız daha sonra birlikte değerlendirilmiş olması ve karar verilemeyen durumlarda tez danışmanından üçüncü bir görüş alınarak ortak karara varılmış olması çalışmanın diğer bir güçlü yanındır. Bununla birlikte, karar vermekte güçlük yaşanabilecek, yorum farkı oluşturabilecek durumların ortaya çıkabilmesi çalışmamızın kısıtlılıkları arasında da yer almaktadır. Çalışmamızda, son kararlar ortak verildiği için, gözlemciler arasındaki farklılıklar nitel ve nicel olarak ayrıştırılmamış olmakla birlikte, bu tür çalışmalarda raporlama kriterlerine uyum değerlendirilirken gözlemcinin karar vermekte zorlandığı durumların ortaya çıkabileceği; değerlendirmelerin en az iki kişi tarafından yapılması gereği ve görüş ayrılıklarında kim(ler)e danışılacağına planlamasının çalışma protokolünde netleştirilmesi gereği unutulmamalıdır. Çalışmamızdaki bir diğer kısıtlılık, yayınların raporlama kılavuzlarına uyumunun yazar tarafından sunulmuş bilgiler doğrultusunda yapılmış olması, ek olarak eleştirel okuma yapılmadığı için, varsa, yazar tarafından bildirilmeyen veya eksik bildirilmiş yanlışlıkların ve karıştırıcı faktörlerin değerlendirmeye alınmamış olmasıdır. Çalışmamıza dahil edilmiş randomize çalışma sayısının azlığı (n=4) da, raporlanma özellikleri konusunda yapılan inceleme sonuçlarının yorumlanmasına sağlayabileceği katkının sınırlı olması nedeniyle, bir diğer kısıtlılık olarak değerlendirilmelidir. Çalışmamız, COVID-19 pandemisinin ilk iki yılı içinde LitCovid'de yer alan COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusunda Türkiye kaynaklı yayınlara odaklanılarak yürütülmüş olduğu için, elde edilen sonuçlar LitCovid'de yer alan diğer yayınlara, LitCovid'in kapsamı dışındaki yayınlara ve ülkemizden köken alan farklı konulardaki yayınlara genellenemez.

COVID-19 pandemisinin ilk iki yılı içinde SARS-CoV-2 ve COVID-19 konusunda yayınlanmış Türkiye kaynaklı yayınların değerlendirilmesi sonucunda;

kanıtın, şeffaf ve eksiksiz raporlamının öneminin vurgulandığı bilim dünyasında, Türkiye’den yapılan bildirimlerin kanıt düzeyinin yüksek metodolojik özellikte olması ve uluslararası standart raporlama kılavuzlarına uygun olacak şekilde hazırlanması konusunda çaba gösterilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

- LitCovid literatür merkezinde 10 Mart 2020-10 Mart 2022 tarihleri arasında listelenen ve tam metnine ulaşılan COVID-19 ve SARS-CoV-2 konusundaki Türkiye kökenli yayınlar (n=1063) arasında sistematik derleme ve meta analiz bulunmadığı; randomize ve randomize olmayan klinik çalışmaların (n=5, %0.5), kesitsel analitik (n=108, %10) ve kohort tipi araştırmaların (n=106, %10) %20'lik bir bölümü oluşturduğu; yayınların yaklaşık olarak yarısının (%51) tanımlayıcı özellikteki araştırmalar olduğu belirlenmiştir.
- Raporlanma özellikleri STROBE kılavuzuna uyum açısından değerlendirilen analitik gözlemsel araştırmaların (108 kesitsel ve 106 kohort) ve CONSORT kılavuzuna uyum açısından değerlendirilen randomize çalışmaların (n=4) kontrol listesi maddelerine uyum yüzdelerinin, randomize çalışmalarda 69; kohort araştırmalarında 52; kesitsel analitik araştırmalarda 49 olduğu saptanmıştır.
- Raporlanma özelliklerinin STROBE ve CONSORT kılavuzu kontrol listelerine uyumlarının değerlendirilmesiyle elde edilen ortalama puanlar incelendiğinde, kesitsel analitik araştırmalar içinde en düşük ve en yüksek STROBE uyum puanının 0.33 ve 0.74 olduğu; kohort araştırmalarında STROBE uyum puanlarının 0.32 ile 0.88 arasında; randomize çalışmalardaki CONSORT uyum puanlarının ise 0.56 ile 0.82 arasında yer aldığı görülmüştür. Aynı araştırma tipindeki tüm yayınların ilgili kontrol listesindeki tüm maddelerden aldığı ortalama uyum puanının randomize çalışmalarda (CONSORT uyum puanı) 0.71 ± 0.45 ; kohort araştırmalarında (STROBE uyum puanı) 0.53 ± 0.49 ; kesitsel analitik araştırmalarda (STROBE uyum puanı) 0.51 ± 0.49 olduğu saptanmıştır.
- Çalışmaya dahil edilen yayınlar arasında bilimsel kanıt piramidinin üst bölümlerinde yer alan çalışma tasarımında olanların yüzdesi düşüktür.
- Çalışmaya dahil edilen yayınların bilimsel raporlama kılavuzlarına uygun şekilde rapor edilme yüzdeleri düşük-orta düzeydedir.
- Çalışmaya dahil edilen yayınlar arasında, raporlama kılavuzunun kontrol listesindeki tüm maddeleri karşılayan araştırma yoktur.
- Çalışmaya dahil edilmiş ve raporlanma özellikleri bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından değerlendirilmiş araştırmalar arasında, kontrol

listesi maddelerine uyum yüzdesi ve ortalama uyum puanı en yüksek olan randomize çalışmalar, en düşük olan kesitsel analitik araştırmalardır.

- Bilimsel araştırmaların bilimsel raporlama kılavuzlarına uygun şekilde rapor edilmesi, çalışma ile ilgili temel unsurların eksiksiz bir şekilde aktarılmasını sağlamaktadır. Bilimsel raporlama kılavuzlarının kullanılmasıyla, yazarlar yaptıkları araştırmayı standart bir şekilde rapor etme, (varsa) dikkat etmedikleri konuları belirleyerek analiz ve/veya tartışmada yer verme olanağı bulur.
- Bilimsel raporlama kılavuzlarının önemi ile doğru ve eksiksiz kullanımı konusunda farkındalık artırılmalı; mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim gereksinimleri belirlenmeli; eğitimlerin sürekliliği ve ücretsiz/düşük ücretle erişilebilir olması sağlanmalı; eğitimsel katılım desteklenmelidir.
- Araştırmacılar, hakemler ve dergi editörleri, gereksinim varlığında bilimsel raporlama konusunda eğitim almalıdır.
- Araştırmacılar, hakemler ve dergi editörleri, bilimsel araştırmaların raporlanması sırasında bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum konusunda bilgili ve duyarlı olmalıdır.

7. KAYNAKLAR

1. Chen Q, Allot A, Lu Z. Keep up with the latest coronavirus research. *Nature*. 2020;579(7798):193.
2. Chen Q, Allot A, Lu Z. LitCovid: an open database of COVID-19 literature. *Nucleic Acids Research*. 2021;49(D1):D1534-D1540.
3. Begg C, Cho M, Eastwood S, Horton R, Moher D, Olkin I, ve ark. Improving the quality of reporting of randomized controlled trials. The CONSORT statement. *JAMA*. 1996;276(8):637-9.
4. Schulz KF, Altman DG, Moher D, CONSORT Group. CONSORT 2010 Statement: Updated Guidelines for Reporting Parallel Group Randomised Trials. *PLoS Med*. 2010;7:e1000251.
5. Doğanay S, Temizer M. Randomize kontrollü çalışmaların yazımı için konsolide standartlar (CONSORT). Tazegül G, Yıldız F, Özlü C, Özdemir M. Sağlık Araştırmalarında Yazım Kılavuzları: Kaliteli ve Şeffaf Yazım Önerileri ve Örnekleri. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2022.
6. Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, ve ark. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *PLoS Med*. 2021;18:e1003583.
7. Cohen JF, Korevaar DA, Altman DG, Bruns DE, Gatsonis CA, Hooft L, ve ark. STARD 2015 guidelines for reporting diagnostic accuracy studies: explanation and elaboration. *BMJ Open*. 2016;6:e012799.
8. von Elm E, Altman DG, Egger M, Pocock SJ, Gøtzsche PC, Vandenbroucke JP; STROBE Initiative. The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) Statement: Guidelines for Reporting Observational Studies. *J Clin Epidemiol*. 2008;61:344-9.
9. Gagnier JJ, Kienle G, Altman DG, Moher D, Sox H, Riley D; CARE Group. The CARE guidelines: consensus-based clinical case report guideline development. *J Clin Epidemiol*. 2014;67:46-51.
10. Percie du Sert N, Ahluwalia A, Alam S, Avey MT, Baker M, Browne WJ, ve ark. Reporting animal research: Explanation and Elaboration for the ARRIVE guidelines 2.0. *PLoS Biol*. 2020;18:e3000411.
11. Orkin AM, Gill PJ, Ghersi D, Campbell L, Sugarman J, Emsley R; CONSERVE Group. Guidelines for Reporting Trial Protocols and Completed Trials Modified Due to the COVID-19 Pandemic and Other Extenuating Circumstances: The CONSERVE 2021 Statement. *JAMA*. 2021;326:257-65.
12. European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). [Internet]. 2020 [Erişim tarihi 17 Mart 2020]. Erişim adresi: <https://www.ecdc.europa.eu/en/factsheet-health-professionals-coronaviruses>.
13. Chen Y, Liu Q, Guo D. Emerging coronaviruses: Genome structure, replication, and pathogenesis. *J Med Virol*. 2020;92:418-23.

14. International Committee on Taxonomy of Viruses (ICTV). [Internet]. 2020 [Erişim tarihi 17 Mart 2020]. Erişim adresi: <https://talk.ictvonline.org/>
15. Del Rio C, Malani PN. COVID-19-New Insights on a Rapidly Changing Epidemic. JAMA. 2020;Feb 28.
16. World Health Organization (WHO). [Internet]. 2020 [Erişim tarihi 17 Mart 2020]. Erişim adresi: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
17. COVID-19 (SARS-CoV-2 Enfeksiyonu). Genel Bilgiler, Epidemiyoloji ve Tanı. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması. [Internet]. 2020 [Erişim tarihi 27 Kasım 2020]. Erişim adresi: <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/covid19>
18. Rothan HA, Byrareddy SN. The epidemiology and pathogenesis of coronavirus disease (COVID-19) outbreak. J Autoimmun. 2020;102433.
19. Grimes DA, Schulz KF. An overview of clinical research: the lay of the land. Lancet. 2002;359(9300):57-61.
20. Hayran M, Hayran M. Sağlık Araştırmaları için Temel İstatistik. Ankara: Omega Araştırma Organizasyon Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti. Med-Litera Tıbbi Yazım; 2011.
21. Güven Tezcan S. Temel Epidemiyoloji. Ankara: Hipokrat Kitabevi; 2017.
22. Wang JJ, Attia J. Study designs in epidemiology and levels of evidence. Am J Ophthalmol. 2010;149:367-70.
23. Rivas-Ruiz F, Expósito-Ruiz M, Domínguez-Almendros S. Research designs in clinical epidemiology. Allergol Immunopathol (Madr). 2012;40:117-24.
24. National Cancer Institute. [Internet]. 2022 [Erişim tarihi 15 Ekim 2022]. Erişim adresi: <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/evidence-based-medicine>
25. Stavrou A, Challoumas D, Dimitrakakis G. Archibald Cochrane (1909-1988): the father of evidence-based medicine. Interact Cardiovasc Thorac Surg. 2014;18:121-4.
26. Cochrane Library. [Internet]. 2022 [Erişim tarihi 15 Ekim 2022]. Erişim adresi: <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/about-cdsr>
27. Yılmaz E, Çöl M. Kanıta dayalı tıp. J Clin Anal Med. 2014;5:537-42.
28. Uysal OA. Kanıta dayalı tıp. Tıp Fakültesi Klinikleri. 2019;2:83-9.
29. Çakmakkaya OS. Kanıta Dayalı Tıp: Temel Kavramlar, Öğrenme Teorileri, Eğitim Yaklaşımları ve Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri ile İlgili Derleme. Tıp Eğitimi Dünyası. 2021;20:122-36.
30. Anakök GA. Epidemiyolojide gözlemsel çalışmalar (STROBE). Tazegül G, Yıldız F, Özlü C, Özdemir M. Sağlık Araştırmalarında Yazım Kılavuzları: Kaliteli ve Şeffaf Yazım Önerileri ve Örnekleri. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2022.

31. Doğan Türkçelik G. Epidemiyolojide gözlemsel çalışmalar (STROBE-Uzantı Rehberleri). Tazegül G, Yıldız F, Özlü C, Özdemir M. Sağlık Araştırmalarında Yazım Kılavuzları: Kaliteli ve Şeffaf Yazım Önerileri ve Örnekleri. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2022.
32. Tazegül G, Yıldız F. Bilimsel yazım kılavuzları: 5N1K. Tazegül G, Yıldız F, Özlü C, Özdemir M. Sağlık Araştırmalarında Yazım Kılavuzları: Kaliteli ve Şeffaf Yazım Önerileri ve Örnekleri. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2022.
33. Equator Network. [Internet]. 2022 [Erişim tarihi 15 Ekim 2022]. Erişim adresi: <https://www.equator-network.org>
34. Sunay D, Şengezer T, Oral M, Aktürk Z. CONSORT 2010 Raporu: Randomize Paralel Grup Çalışmalarının Raporlanmasında Güncellenmiş Kılavuzlar, CONSORT (2010). Euras J Fam Med. 2013;2:1-10.
35. PRISMA 2020 Kontrol Listesi. [Internet]. 2022 [Erişim tarihi 27 Ocak 2022]. Erişim adresi: <http://www.prisma-statement.org/documents/PRISMA%202020%20checklist-Turkish%20version.pdf>
36. STROBE. [Internet]. 2022 [Erişim tarihi 27 Ocak 2022]. Erişim adresi: <https://www.equator-network.org/wp-content/uploads/2021/04/STROBE-Turkish-translation.pdf>
37. Babaoğlu AB, Tekindal M, Büyükuysal MÇ, Tözün M, Elmalı F, Bayraktaroğlu T, ve ark. Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmaların Raporlanması: STROBE Kriterlerinin Türkçe Uyarlaması. Med J West Black Sea. 2021;5:86-93.
38. Çiftçiler R, Haznedaroğlu İC, Tufan A, Öztürk MA. Covid-19 scientific publications from Turkey. Turk J Med Sci. 2021;28:51.
39. Quinn TJ, Burton JK, Carter B, Cooper N, Dwan K, Field R, ve ark. Following the science? Comparison of methodological and reporting quality of covid-19 and other research from the first wave of the pandemic. BMC Med. 2021;19(1):46.
40. Nahcivan N, İncirkuş K. Türkiye’de Hemşirelik Dergilerinde Yayımlanan Sistemik Derlemelerin Raporlama Özellikleri. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 2018;15:106-16.
41. Willis BH, Quigley M. The assessment of the quality of reporting of meta-analyses in diagnostic research: a systematic review. BMC Med Res Methodol. 2011;11:163.
42. Mannocci A, Saulle R, Colamesta V, D’Aguanno S, Giraldo G, Maffongelli E, ve ark. What is the impact of reporting guidelines on Public Health journals in Europe? The case of STROBE, CONSORT and PRISMA. J Public Health. 2015;37:737-40.
43. Karadağ Öncel E, Tanır Başaranoğlu S, Aykaç K, Kömürlüoğlu A, Öden Akman A, Kıran S. Knowledge and awareness of optimal use of reporting guidelines in paediatricians: A cross-sectional study. Turk Pediatri Ars. 2018;53:163-8.

8. EKLER

EK-1. Veri Toplama Formu: Kesitsel Analitik Araştırmalar için (STROBE) Kılavuzu Kontrol Listesi (36 numaralı kaynaktan değiştirilerek alınmıştır)

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi
Başlık ve özet	1a	Çalışmanın tasarımını başlık veya özette yaygın/genel kullanılan bir kelime/terim ile belirtin
	1b	Özet için, çalışmada ne yapıldığına-ne bulunduğuna ilişkin bilgilendirici bir kısa metin oluşturun
Bilimsel Çerçeve/ Gerekçe	2	Raporlanan çalışmanın bilimsel arka planını/çerçevesini ve gerekçesini açıklayın
Amaçlar	3	Daha önce belirlenmiş hipotezler de dâhil olmak üzere, özgün amaçları belirtin
Çalışma Tasarımı	4	Çalışma tasarımına ait temel unsurları makalenin başlarında sunun.
Çalışma Düzeni/planı/akışı	5	Çalışmaya araştırma tasarımı, dâhil etme kriterleri, maruziyet durumları, takip durumu, veri toplama dönemleri belirtilmek/detaylandırılmak üzere çalışmanın yapıldığı ortamları/yerleri ve tarihleri açıklayın
Katılımcılar	6a	Kesitsel çalışma - Katılımcıların çalışmaya alınma kriterlerini, seçim yöntemini, kaynaklarını ve takip durumunu açıklayın.
Değişkenler	7	Tüm sonuçları, maruziyetleri, önsel tahmin edilen değişkenleri, potansiyel etki karıştırıcı ve etki değiştirici değişkenleri, açık olarak tanımlayın. Varsa tanı kriterlerini belirtin
Veri Kaynakları / Ölçümler	8	İlgili her değişken için, veri kaynaklarını ve değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılarını belirtin. Eğer birden fazla grup varsa, yöntemlerin karşılaştırılabilir olup olmadığını açıklayın.
Yanlılık/Taraf Tutma	9	Potansiyel yanlılıkları ve yanlılık kaynaklarını çözmeye yönelik çabaları tanımlayın
Örneklem Büyüklüğü	10	Örneklem büyüklüğüne nasıl ulaşıldığını açıklayın
Nicel/Kantitatif Değişkenler	11	Nicel/Kantitatif değişkenlerin çalışmada nasıl ele alındığını açıklayın. Varsa hangi gruplandırmaların nasıl ve neden yapıldığını açıklayın
İstatistik Yöntemler	12a	Karıştırıcı faktörlerin kontrolü için kullanılan yöntemler de dahil olmak üzere, kullanılan tüm istatistik yöntemleri açıklayın
	12b	Alt grupları ve grupların etkileşim etkisine yönelik kullanılan tüm yöntemleri tanımlayın
	12c	Eksik verilerin nasıl ele alındığını açıklayın
	12d	Kesitsel çalışma—Eğer varsa örnekleme yöntemini dikkate alan, istatistik yöntemleri açıklayın
	12e	Duyarlılık analizlerini açıklayın
Katılımcılar	13a	Çalışmanın her aşamasındaki kişi sayısını belirtin - örn. potansiyel olarak uygun kişi sayısı, uygunluk için değerlendirilen kişi sayısı, uygunluğu doğrulanan kişi sayısı, çalışmaya dâhil edilen kişi sayısı, takibi tamamlanan ve analiz edilen kişi sayısı
	13b	Çalışmanın her aşaması için katılmama sebeplerini belirtin
	13c	Bir akış şeması (diyagramı) kullanmayı düşünün
Tanımlayıcı Veriler	14a	Çalışmaya dâhil olan katılımcıların özellikleri (demografik, klinik, sosyolojik), maruziyetleri ve olası karıştırıcı değişkenleri hakkında bilgi verin
	14b	İlgili her değişken için eksik verisi olan katılımcıların sayısını belirtin
Sonuç Verileri	15	Kesitsel çalışma—Çalışmanın sonuçları ve özet ölçümleri raporlayın
Başlıca Bulgular	16a	Düzeltilmemiş ve varsa karıştırıcıya göre düzeltilmiş tahminler ve bunların doğruluk derecelerini verin (ör, 95% güven aralığı). Hangi karıştırıcıların düzeltilildiğini ve neden dâhil edildiklerini açıkça belirtin
	16b	Sürekli değişkenlerin kategorilere ayrılması halinde, kategorilerin sınır değerlerini belirtin
	16c	Eğer uygunsa, göreceli risk tahminlerini anlamlı bir zaman diliminde mutlak riske dönüştürmeyi düşünün
Diğer Analizler	17	Yapılan diğer analizleri- örneğin alt grup analizlerini, etkileşim etkilerini ve duyarlılık analizlerini bildirin
Temel/ Anahtar Bulgular	18	Çalışmanın amaçlarına gönderme yaparak anahtar bulguları özetleyin
Sınırlılıklar/ Kısıtlılıklar	19	Çalışmanın sınırlılıklarını, potansiyel yanlılık veya hata kaynaklarını dikkate alarak tartışın. Herhangi bir olası yanlılığın hem yönü hem de boyutunu tartışın
Yorumlama	20	Amaçlar, kısıtlılıklar, analizlerin çeşitliliği, benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar ve diğer ilgili kanıtları dikkate alarak sonuçları genel olarak dikkatli bir şekilde yorumlayın
Genellenebilirlik	21	Çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini (harici geçerliliğini) tartışın
Bütçe/ Finansman/ Çalışma Fonu	22	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini açıklayın. Eğer çalışmanın dayanak aldığı orjinal çalışma için fon kaynağı varsa bu yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin

EK-2. Veri Toplama Formu: Kohort Araştırmaları için STROBE Kılavuzu Kontrol Listesi (36 numaralı kaynaktan değiştirilerek alınmıştır)

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi
Başlık ve özet	1a	Çalışmanın tasarımını başlık veya özette yaygın/genel kullanılan bir kelime/terim ile belirtin
	1b	Özet için, çalışmada ne yapıldığına-ne bulunduğuna ilişkin bilgilendirici bir kısa metin oluşturun
Bilimsel Çerçeve/ Gerekeçe	2	Raporlanan çalışmanın bilimsel arka planını/çerçevesini ve gerekçesini açıklayın
Amaçlar	3	Daha önce belirlenmiş hipotezler de dâhil olmak üzere, özgün amaçları belirtin
Çalışma Tasarımı	4	Çalışma tasarımına ait temel unsurları makalenin başlarında sunun.
Çalışma Düzeni/planı/akışı	5	Çalışmaya araştırma tasarımı, dâhil etme kriterleri, maruziyet durumları, takip durumu, veri toplama dönemleri belirtmek/detaylandırılmak üzere çalışmanın yapıldığı ortamları/yerleri ve tarihleri açıklayın
Katılımcılar	6a	Kohort Çalışması — Katılımcıların çalışmaya alınma kriterlerini, seçim yöntemini, kaynaklarını açıklayın. Takip durumunu tarif edin.
	6b	Kohort çalışması - Eşleşmiş (Bağımlı) çalışmalarda eşleşme kriterleri, maruziyet olan ve olmayanların sayısını belirtin
Değişkenler	7	Tüm sonuçları, maruziyetleri, önsel tahmin edilen değişkenleri, potansiyel etki karıştırıcı ve etki değiştirici değişkenleri, açık olarak tanımlayın. Varsa tanı kriterlerini belirtin
Veri Kaynakları / Ölçümler	8	İlgili her değişken için, veri kaynaklarını ve değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılarını belirtin. Eğer birden fazla grup varsa, yöntemlerin karşılaştırılabilir olup olmadığını açıklayın.
Yanlılık/Taraf Tutma	9	Potansiyel yanlılıkları ve yanlılık kaynaklarını çözmeye yönelik çabaları tanımlayın
Örneklem Büyüklüğü	10	Örneklem büyüklüğüne nasıl ulaşıldığını açıklayın
Nicel/ Kantitatif Değişkenler	11	Nicel/Kantitatif değişkenlerin çalışmada nasıl ele alındığını açıklayın. Varsa hangi gruplandırılmaların nasıl ve neden yapıldığını açıklayın
İstatistik Yöntemler	12a	Karıştırıcı faktörlerin kontrolü için kullanılan yöntemler de dahil olmak üzere, kullanılan tüm istatistik yöntemleri açıklayın
	12b	Alt grupları ve grupların etkileşim etkisine yönelik kullanılan tüm yöntemleri tanımlayın
	12c	Eksik verilerin nasıl ele alındığını açıklayın
	12d	Kohort çalışma—Eğer varsa takipler sırasındaki veri kayıplarının nasıl ele alındığını açıklayın
	12e	Duyarlılık analizlerini açıklayın
Katılımcılar	13a	Çalışmanın her aşamasındaki kişi sayısını belirtin - örn. potansiyel olarak uygun kişi sayısı, uygunluk için değerlendirilen kişi sayısı, uygunluğu doğrulanan kişi sayısı, çalışmaya dâhiledilen kişi sayısı, takibi tamamlanan ve analiz edilen kişi sayısı
	13b	Çalışmanın her aşaması için katılmama sebeplerini belirtin
	13c	Bir akış şeması (diyagramı) kullanmayı düşünün
Tanımlayıcı Veriler	14a	Çalışmaya dâhil olan katılımcıların özellikleri (demografik, klinik, sosyolojik), maruziyetleri ve olası karıştırıcı değişkenleri hakkında bilgi verin
	14b	İlgili her değişken için eksik verisi olan katılımcıların sayısını belirtin
	14c	Kohort çalışma—Takip süresini özetleyin (ör. Ortalama ve toplam süre)
Sonuç Verileri	15	Kohort çalışma—Elde edilen sonuç sayısını veya zaman içindeki ölçüm sonuçlarını belirtin
Başlıca Bulgular	16a	Düzeltilmemiş ve varsa karıştırıcıya göre düzeltilmiş tahminler ve bunların doğruluk derecelerini verin (ör, 95% güven aralığı). Hangi karıştırıcıların düzeltilildiğini ve neden dâhil edildiklerini açıkça belirtin
	16b	Sürekli değişkenlerin kategorilere ayrılması halinde, kategorilerin sınır değerlerini belirtin
	16c	Eğer uygunsa, göreceli risk tahminlerini anlamlı bir zaman diliminde mutlak riske dönüştürmeyi düşünün
Diğer Analizler	17	Yapılan diğer analizleri- örneğin alt grup analizlerini, etkileşim etkilerini ve duyarlılık analizlerini bildirin
Temel/ Anahtar Bulgular	18	Çalışmanın amaçlarına gönderme yaparak anahtar bulguları özetleyin
Sınırlılıklar/ Kısıtlılıklar	19	Çalışmanın sınırlılıklarını, potansiyel yanlılık veya hata kaynaklarını dikkate alarak tartışın. Herhangi bir olası yanlılığın hem yönü hem de boyutunu tartışın
Yorumlama	20	Amaçlar, kısıtlılıklar, analizlerin çeşitliliği, benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar ve diğer ilgili kanıtları dikkate alarak sonuçları genel olarak dikkatli bir şekilde yorumlayın
Genellenebilirlik	21	Çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini (harici geçerliliğini) tartışın
Bütçe/ Finansman/ Çalışma Fonu	22	Çalışmanın fon kaynağını ve yatırımcıların çalışmadaki rollerini açıklayın. Eğer çalışmanın dayanak aldığı orjinal çalışma için fon kaynağı varsa bu yatırımcıların çalışmadaki rollerini belirtin

EK-3. Veri Toplama Formu: Randomize Çalışmalar için CONSORT) Kılavuzu Kontrol Listesi (34 numaralı kaynaktan değiştirilerek alınmıştır)

Bölüm/Başlık	Madde No	Kontrol Listesi Maddesi
Başlık ve özet		
	1a	Başlıkta randomize bir çalışma olarak tanımlama
	1b	Çalışma dizaynı, yöntemler, bulgular ve sonuçlarının yapılandırılmış özeti
Giriş		
Arka plan ve amaçlar	2a	Bilimsel arka plan ve gerekçenin açıklanması
	2b	Özgül amaçlar veya hipotezler
Yöntemler		
Çalışma dizaynı	3a	Çalışma dizaynının tanımlanması (paralel, faktöriyel, gibi ayırma oranları dahil)
	3b	Çalışma başladıktan sonra yöntemlerdeki önemli değişiklikler (uygunluk gibi), sebeplerle birlikte
Katılımcılar	4a	Katılımcılar için uygunluk kriterleri
	4b	Verilerin toplandığı ortamlar ve yerler
Girişimler	5	Kopyalamaya olanak sağlamak için, yeterli detaylarla her grup için girişimler, tam olarak nasıl ve ne zaman uygulandığı dâhil
Sonuçlar	6a	Eksiksiz bir şekilde tanımlanmış önceden belirlenmiş birincil ve ikincil sonuç ölçümleri, nasıl ve ne zaman değerlendirildiği dâhil
	6b	Çalışma başladıktan sonra çalışma sonuçlarındaki herhangi bir değişiklik, nedenleriyle
Örneklem büyüklüğü	7a	Örneklem büyüklüğü nasıl belirlendi
	7b	Uygulandığında, ara analizlerin ve durdurma yönergelerinin açıklaması
Randomizasyon, Dizi oluşturma	8a	Rastgele ayırma dizisi oluşturmada kullanılan yöntem
	8b	Randomizasyon tipi; herhangi bir kısıtlamanın ayrıntıları (bloklayma ve blok boyutu gibi)
Ayırmayı gizleme mekanizması	9	Girişimler ayrılana kadar diziyi gizlemek için yapılan adımları tanımlayan rastgele ayırma dizisi sağlamada kullanılan mekanizma (sıralı olarak numaralandırılmış kaplar gibi)
Uygulama	10	Rastgele ayırma dizisini kim oluşturdu, katılımcıları kim kaydetti ve girişimler için katılımcıları kim ayırdı
Körleme	11a	Eğer yapıldıysa, girişimler için ayrıldığında kim (örneğin, katılımcılar, bakım verenler, sonuçları değerlendirenler) ve nasıl körleştirildi
	11b	Eğer ilgili ise girişimlerin benzerliğinin açıklaması
İstatistiksel Yöntemler	12a	Birincil ve ikincil sonuçlar için grupların karşılaştırılmasında kullanılan istatistiksel yöntemler
	12b	Alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler gibi ek analizler için yöntemler
Bulgular		
Katılımcı akışı (bir diyagram şiddetle önerilir)	13a	Her grup için, rastgele ayrılan, planlanan tedaviyi alan ve birincil sonuçlar için analiz edilen katılımcı sayısı
	13b	Her grup için, randomizasyondan sonraki kayıplar ve hariç bırakmalar, nedenleriyle birlikte
Çalışmaya alım	14a	Çalışmaya alım ve izlem sürelerini tanımlayan tarihler
	14b	Çalışma neden sonlandırıldı veya durduruldu
Temel veriler	15	Her grubun temel demografik ve klinik özelliklerini gösteren bir tablo
Analiz edilen sayılar	16	Her grup için, her analize dâhil edilen katılımcı sayısı (payda) ve analizin asıl olarak seçilen gruplara göre olup olmadığı
Sonuçlar ve tahmin	17a	Birincil ve ikincil her sonuç için, her grup için sonuçlar ve tahmini etki boyutu ve hassasiyeti (%95 güven aralığı gibi)
	17b	İkili sonuçlar için, hem kesin ve hem nispi etki boyutunun sunulması önerilir
Yan analizler	18	Yapılan herhangi diğer analiz sonuçları, alt grup analizleri ve düzeltilmiş analizler dâhil, önceden belirlenmiş olanları planlanmamış olanlardan ayırarak
Zararlar	19	Her grupta bütün önemli zararlar veya istenmeyen etkiler
Tartışma		
Kısıtlılıklar	20	Çalışma kısıtlılıkları; potansiyel önyargı kaynakları; beklenmeyen durum ve eğer bağlantılı ise analizlerin çeşitliliğini ele alan
Genelleştirilebilirlik	21	Çalışma bulgularının genelleştirilebilirliği (dış geçerlik, uygulanabilirlik)
Yorum	22	Sonuçlarla tutarlı yorum, yararları ve zararları dengeleme ve diğer ilgili kanıtları göz önünde tutma
Diğer bilgiler		
Kayıt	23	Çalışma kaydının ismi ve kayıt numarası
Protokol	24	Tam çalışma protokolüne nereden erişilebilir, eğer mevcutsa
Fon bulma	25	Fon kaynakları ve diğer destekler (ilaçların sağlanması gibi), fon sağlayıcıların rolleri

EK-4. Etik Kurul Onayı

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sıra : 16969557

1645

Konu :

ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi : 05 NİSAN 2022 SALI
Toplantı No : 2022/06
Proje No : GO 22/175 (Değerlendirme Tarihi: 15.02.2022)
Karar No : 2022/06-29

Üniversitemiz Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Banu ÇAKIR'ın sorumlu araştırmacı olduğu, Uzm. Dr. Mithat TEMİZER ile birlikte çalışacakları ve Doç. Dr. Şehnaz Özyavuz ALP'in yüksek lisans tezi olan, GO 22/175 kayıt numaralı "**COVID-19 ve SARS-CoV-2 Konusunda Türkiye Kaynaklı Bilimsel Yayınların Metodolojik Özelliklerinin ve Raporlama Kılavuzlarına Uyumlularının Değerlendirilmesi**" başlıklı proje önerisi araştırmanın gerekeçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, 06 Nisan 2022 – 06 Ekim 2022 tarihleri arasında geçerli olmak üzere etik açıdan **uygun bulunmuştur**. Çalışma tamamlandığında sonuçların içeren bir rapor örneğinin Etik Kurulumuza gönderilmesi gerekmektedir.

1. Prof. Dr. G. Burça AYDIN	(Başkan)	8. Doç. Dr. Hande Güney DENİZ	(Üye)
İZİMLİ			
2. Prof. Dr. M. Özgür UYANIK	(Üye)	9. Doç. Dr. Tolga YILDIRIM	(Üye)
İZİMLİ			
3. Prof. Dr. Ayşe Kin İŞLER	(Üye)	10. Doç. Dr. Merve BATUK	(Üye)
İZİMLİ			
4. Prof. Dr. Sibel PEHLİVAN	(Üye)	11. Doç. Dr. Gülten KOÇ	
İZİMLİ			
5. Doç. Dr. H. Tuna Çak ESEK	(Üye)	12. Dr. Öğr. Üyesi Müge DEMİR	
İZİMLİ			
6. Doç. Dr. Nüket Paksoy ERBAYDAR	(Üye)	13. Av. Buket ÇINAR	(Üye)
İZİMLİ			
7. Doç. Dr. Betül Çelebi SALTIK			

EK-5. LitCovid literatür merkezinde 10 Mart 2020 ile 10 Mart 2022 tarihleri arasında yayınlanmış Türkiye kaynaklı yayınlara erişim amacıyla yapılan tarama sonucu elde edilen yayın (n=1258) listesi

(Bilimsel raporlama kılavuzlarına uyum açısından değerlendirilen yayınlar (n=218) “kalın” (“bold”) olarak belirtilmiştir)

PubMed Tanımlayıcısı (PubMedID)	Yayın Başlığı	Dergi
32438943	A Call for Consistency in the Official Naming of the Disease Caused by Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 in Non-English Languages.	Disaster Med Public Health Prep
34121378	A case of B.1.1.7 SARS-CoV-2 UK strain with an atypical radiological presentation.	Monaldi Arch Chest Dis
34104921	A case with Gaucher disease unable to reach enzyme replacement therapy because of COVID-19 quarantine: The first case from Turkey.	Turk Arch Pediatr
33519117	A close look at 2019 novel coronavirus (COVID 19) infections in Turkey using time series analysis & efficiency analysis.	Chaos Solitons Fractals
33290969	A comparative analysis for anti-viral drugs: Their efficiency against SARS-CoV-2.	Int Immunopharmacol
33163879	A comparative analysis of the COVID-19 pandemic response: The case of Turkey.	North Clin Istanbul
34931251	A Comparative Study of Children with MIS-C between Admitted to the Pediatric Intensive Care Unit and Pediatric Ward: A One-Year Retrospective Study.	J Trop Pediatr
32876570	A comparison of clinical, laboratory and chest CT findings of laboratory-confirmed and clinically diagnosed COVID-19 patients at first admission.	Diagn Interv Radiol
34209619	A Comparison of Depression and Anxiety among University Students in Nine Countries during the COVID-19 Pandemic.	J Clin Med
35249628	A construction project scheduling methodology considering COVID-19 pandemic measures.	J Safety Res
34493032	A COVID-19 First Evaluation Clinic at a University Hospital in Turkey.	Turk J Med Sci
35181175	A cross-sectional study examining self-reported anthropometric measurements with adolescents' nutrition attitudes, obesity awareness and diet quality indices during the pandemic.	J Pediatr Nurs
32994666	A decision support system for scheduling the shifts of physicians during COVID-19 pandemic.	Comput Ind Eng
33362337	A descriptive analysis of the COVID-19 impacts on U.S. pork, turkey, and egg markets.	Agribusiness (N Y N Y)
34195051	A generalized pustular psoriasis flare after CoronaVac COVID-19 vaccination: Case report.	Health Promot Perspect
33995201	A Longitudinal Examination of the Association Between Meaning in Life, Resilience, and Mental Well-Being in Times of Coronavirus Pandemic.	Front Psychol
34814369	A mathematical model for human-to-human transmission of COVID-19: a case study for Turkey's data.	Math Biosci Eng
34548693	A model of consumer life-satisfaction amidst the COVID-19 pandemic: Evidence and policy implications.	J Consum Aff
33631118	A modified vaccinia Ankara vector-based vaccine protects macaques from SARS-CoV-2 infection, immune pathology, and dysfunction in the lungs.	Immunity

32776309	A multicenter study on epidemiological and clinical characteristics of 125 newborns born to women infected with COVID-19 by Turkish Neonatal Society.	Eur J Pediatr
32932329	A Multicentered Study on Epidemiologic and Clinical Characteristics of 37 Neonates With Community-acquired COVID-19.	Pediatr Infect Dis J
33932070	A nationwide survey on the impact of COVID-19 pandemic on minimal invasive surgery in urology practice.	Int J Clin Pract
33090436	A new COVID-19 prediction scoring model for in-hospital mortality: experiences from Turkey, single center retrospective cohort analysis.	Eur Rev Med PharmacolSci
34351940	A new haematocytometric index: Predicting severity and mortality risk value in COVID-19 patients.	PLoS One
33044171	A new imaging sign in COVID-19 pneumonia: vascular changes and their correlation with clinical severity of the disease.	Diagn Interv Radiol
34316288	A novel integrated intuitionistic fuzzy decision aid for agile outsourcing provider selection: a COVID-19 pandemic-based scenario analysis.	Soft comput
34976560	A Novel Parametric Model for the Prediction and Analysis of the COVID-19 Casualties.	IEEE Access
35222570	A novel survival algorithm in COVID-19 intensive care patients: the classification and regression tree (CRT) method.	Afr Health Sci
32682342	A pandemic center's experience of managing pregnant women with COVID-19 infection in Turkey: A prospective cohort study.	Int J Gynaecol Obstet
34580550	A practical artificial intelligence system to diagnose COVID-19 using computed tomography: A multinational external validation study.	Pattern Recognit Lett
34864325	A qualitative study of Turkish midwives' experience of providing care to pregnant women infected with COVID-19.	Midwifery
33638912	A qualitative study on the experiences of the first nurses assigned to COVID-19 units in Turkey.	J Nurs Manag
34667430	A quantitative content analysis of Turkish state universities' official websites in terms of their preparedness and actions during emergency distance education in the early phase of the COVID-19 pandemic period.	Educ Inf Technol (Dordr)
33849629	A randomized, double-blind, placebo-controlled phase III clinical trial to evaluate the efficacy and safety of SARS-CoV-2 vaccine (inactivated, Vero cell): a structured summary of a study protocol for a randomised controlled trial.	Trials
34222134	A rare case of shingles after COVID-19 vaccine: is it a possible adverse effect?	Clin Exp Vaccine Res
34658672	A Relational Sociological Analysis on the Impact of COVID-19 Pandemic Lockdown on Syrian Migrants' Lives in Turkey: The Case of Mersin Province.	J Int Migr Integr
33490014	A Resilient Health System in Response to Coronavirus Disease 2019: Experiences of Turkey.	Front Public Health
34294455	A Retrospective Analysis of the Impact of the Coronavirus Disease 2019 Pandemic on Health Care Workers in a Tertiary Hospital in Turkey.	J Emerg Nurs
32436845	A review on the use of artificial intelligence for medical imaging of the lungs of patients with coronavirus disease 2019.	Diagn Interv Radiol
33078604	A single center cohort of 40 severe COVID-19 patients who were treated with convalescent plasma	Turk J Med Sci
35154086	A Single Dose of an MVA Vaccine Expressing a Prefusion-Stabilized SARS-CoV-2 Spike Protein Neutralizes Variants of Concern and Protects Mice From a Lethal SARS-CoV-2 Infection.	Front Immunol
32450712	A Statistical Modeling of the Course of COVID-19 (SARS-CoV-2) Outbreak: A Comparative Analysis.	Asia Pac J Public Health
34516025	A study on stress and resilience among hearing-impaired people during the COVID-19 pandemic.	Int J Clin Pract

32760303	A Survey of Attitudes, Anxiety Status, and Protective Behaviors of the University Students During the COVID-19 Outbreak in Turkey.	Front Psychiatry
35263842	A survey study on the approach of pregnant women to COVID-19 vaccine in Turkey	J Turk Ger Gynecol Assoc
34628182	A SWOT analysis of the opinions of midwifery students about distance education during the Covid-19 pandemic a qualitative study.	Midwifery
33163708	A Systematic Review of COVID-19 and Kidney Transplantation.	Kidney Int Rep
32900399	A Theoretical Model to Investigate the Influence of Temperature, Reactions of the Population and the Government on the COVID-19 Outbreak in Turkey.	Disaster Med Public Health Prep
34921721	Achievements of the COVID-19 Turkey Platform in vaccine and drug development with an approach of "co-creation and succeeding together".	Turk J Med Sci
32637888	Actions Taken by the Turkish Surgical Society on COVID-19.	Turk J Surg
34962048	Acute ischemic events after COVID-19 infection in patients undergoing maintenance hemodialysis.	Hemodial Int
33455500	Adaptation and evaluation of COVID-19 related Psychological Distress Scale Turkish form.	Death Stud
32469627	Adaptation and evaluation of Turkish version of the fear of COVID-19 Scale.	Death Stud
33180431	Adaptation of Clinical Laboratories to COVID 19 Pandemic: Changes in Test Panels, Overcoming Problems and Preparation Suggestions for Future Pandemics Adaptation of Clinical Laboratories to COVID 19 Pandemic.	Clin Lab
33988082	Adaptation of the COV19-QoL Scale to Turkish culture: Its psychometric properties in diagnosed and undiagnosed individuals.	Death Stud
32395095	Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its Association with Psychological Distress and Life Satisfaction in Turkey.	Int J Ment Health Addict
33688310	Adaptation of the Social Distancing Scale in the Covid-19 Era: Its Association with Depression, Anxiety, Stress, and Resilience in Turkey.	Int J Ment Health Addict
34888056	Adaptive function and correlates of anxiety during a pandemic.	Evol Med Public Health
32673207	Adherence to ALARA principle in the era of COVID-19 pandemic.	Diagn Interv Radiol
34602846	Adolescent emotion scale for online lessons: A study from Turkey.	Educ Inf Technol (Dordr)
33143519	Adverse drug reactions associated with concurrent acute psychiatric treatment and Covid-19 drug therapy.	Int J Psychiatry Clin Pract
34705583	Adverse events report of inactivated COVID-19 vaccine from 4040 healthcare workers.	Postgrad Med
33117656	Agile Application of Digital Health Interventions during the COVID-19 Refugee Response.	Ann Glob Health
35257238	Air quality improvement and its relation to mobility during COVID-19 lockdown in Marmara Region, Turkey	Environ Monit Assess
34383706	Alpha variant (B.1.1.7) of SARS-CoV-2 increases fatality-rate for patients under age of 70 years and hospitalization risk overall.	Acta Microbiol Immunol Hung
34015237	Alteration in vaccination rates and an evaluation of physicians' perceptions of the possible impact of the SARS-CoV-2 pandemic on childhood vaccinations in Ankara, Turkey.	Hum Vaccin Immunother
32490827	Alternative strategies for CT unit management during the COVID-19 pandemic: a single center experience.	Diagn Interv Radiol

34823386	An Analysis of Admissions to a Refugee Child Mental Health Unit in the Context of the COVID-19 Pandemic.	Clin Child Psychol Psychiatry
35075655	An analysis of antibody response following the second dose of CoronaVac and humoral response after booster dose with BNT162b2 or CoronaVac among healthcare workers in Turkey.	J Med Virol
33795945	An Analysis of the Psychosocial Challenges Faced by the University Students During COVID-19 Pandemic, and the Students' Knowledge, Attitudes, and Practices Toward the Disease.	Noro Psikiyatrs Ars
33686329	An assessment of student satisfaction with e-learning: An empirical study with computer and software engineering undergraduate students in Turkey under pandemic conditions.	Educ Inf Technol (Dordr)
33724483	An evaluation of patients with a previous endemic coronavirus infection during the COVID-19 pandemic.	J Med Virol
34708643	An Examination of the Factors Affecting Community Pharmacists' Knowledge, Attitudes, and Impressions About the COVID-19 Pandemic	Turk J Pharm Sci
35092098	An Examination of the Fear of COVID-19 and Professional Quality of Life among Nurses: A Multicultural Study.	J Nurs Manag
34962187	An Integrated Approach to COVID-19 Preventive Behaviour Intentions: Protection Motivation Theory, Information Acquisition, and Trust.	Soc Work Public Health
34582796	An internally validated prediction model for critical COVID-19 infection and intensive care unit admission in symptomatic pregnant women.	Am J Obstet Gynecol
34889145	An Investigation of Changing Attitudes and Behaviors and Problematic Internet Use in Children Aged 8 to 17 Years During the COVID-19 Pandemic.	Clin Pediatr (Phila)
33931894	An investigation of smoking habits and mental well-being in healthcare personnel during COVID-19.	Perspect Psychiatr Care
32837429	An Investigation of the Effect of COVID-19 on OCD in Youth in the Context of Emotional Reactivity, Experiential Avoidance, Depression and Anxiety.	Int J Ment Health Addict
33381690	An overlooked risk for healthcare workers amid COVID-19: Occupational hand eczema.	North Clin Istanbul
35058138	An overview of non-clinical safety studies in current Turkish regulations for the development of COVID-19 vaccines.	Biologicals
34941065	Analysis and classification of radiological results and epidemiology of patients with COVID-19 pneumonia.	Medicine (Baltimore)
33728653	Analysis of anxiety levels and attitudes of nursing students toward the nursing profession during the COVID-19 pandemic.	Perspect Psychiatr Care
32614116	Analysis of dermatologic conditions in Turkey and Italy by using Google Trends analysis in the era of the COVID-19 pandemic.	Dermatol Ther
32989999	Analysis of general surgery outpatient clinic admissions and operations during COVID-19 pandemic in Turkey: Reactions of 12728 patients.	Bratisl Lek Listy
34177293	Analysis of Incidentally Diagnosed Patients with Coronavirus Disease 2019 at the Emergency Department: Single-Center Clinical Experience.	Eurasian J Med
34121260	Analysis of mental health symptoms and insomnia levels of intensive care nurses during the COVID-19 pandemic with a structural equation model.	J Clin Nurs
34416799	Analysis of Nucleotide Changes in RT-PCR Primer/Probe Binding Regions in SARS-CoV-2 Isolates Reported from Turkey.	Mikrobiyol Bul
33525265	Analysis of the Patients Who Admitted To A Turkish Emergency Department During COVID-19 Pandemic	Acta Biomed
33831281	Annual influenza vaccination effect on the susceptibility to COVID-19 infection.	Cent Eur J Public Health
35059570	Anterior Segment Surgery Performed During the COVID-19 Pandemic.	Beyoglu Eye J

34532156	Anti-clustering in the national SARS-CoV-2 daily infection counts.	PeerJ
35229364	Antiviral activity of plant juices and green tea against SARS-CoV-2 and influenza virus.	Phytother Res
32758037	Antiviral drugs and plasma therapy used for Covid-19 treatment: a nationwide Turkish algorithm.	Drug Metab Rev
32293834	Antiviral treatment of COVID-19	Turk J Med Sci
34931763	Anxiety and harmful oral habits in preschool children during the 2020 first-wave COVID-19 lockdown in Turkey.	Dent Med Probl
32758711	Anxiety and hopelessness levels in COVID-19 pandemic: A comparative study of healthcare professionals and other community sample in Turkey.	J Psychiatr Res
34777041	Anxiety and Stress Levels Associated With COVID-19 Pandemic of University Students in Turkey: A Year After the Pandemic.	Front Psychiatry
34024800	Anxiety effects on quality of life during the COVID-19 outbreak: A parallel-serial mediation model among nurses in Turkey.	Work
35206971	Anxiety Levels among Polish and Turkish Dentists during the COVID-19 Pandemic.	Healthcare (Basel)
33072418	Anxiety levels and obsessive compulsion symptoms of pregnant women during the COVID-19 pandemic.	Turk J Obstet Gynecol
33486994	Anxiety levels in patients admitted to the emergency department with myocardial infarction or COVID-19 pneumonia.	Psychol Health Med
34291649	Anxiety levels of breast cancer patients in Turkey during the COVID-19 pandemic.	Future Oncol
35078952	Anxiety, Depression and Burnout Levels of Turkish Healthcare Workers at the End of the First Period of COVID-19 Pandemic in Turkey.	Clin Psychopharmacol Neurosci
33336416	Anxiety, depression, and knowledge level in postpartum women during the COVID-19 pandemic.	Perspect Psychiatr Care
32989798	Anxiety, depression, and related factors in pregnant women during the COVID-19 pandemic in Turkey: A web-based cross-sectional study.	Perspect Psychiatr Care
34310000	Application of CALL score for prediction of progression risk in patients with COVID-19 at university hospital in Turkey.	Int J Clin Pract
34189731	Appraisal and coping predict health and well-being during the COVID-19 pandemic: An international approach.	Int J Psychol
32344028	Approach to Surgical Interventions during Coronavirus disease Pandemic in Turkey.	J Minim Invasive Gynecol
35190362	Are angiotensin converting enzyme (ACE1/ACE2) gene variants associated with the clinical severity of COVID-19 pneumonia? A single-center cohort study.	Anatol J Cardiol
34908515	Are midwifery students ready for the COVID-19 vaccine? The decision to vaccinate and affecting factors.	Hum Vaccin Immunother
34526170	Are surgical and non-operating room intervention safe in the COVID-19 pandemic? A retrospective study.	Epidemiol Infect
34874877	Aspect Based Twitter Sentiment Analysis on Vaccination and Vaccine Types in COVID-19 Pandemic with Deep Learning.	IEEE J Biomed Health Inform
33119721	Assessing COVID-19 risk, vulnerability and infection prevalence in communities.	PLoS One
34231924	Assessment of anxiety in elderly population during the COVID-19 pandemic and the impact of compulsory home-stay in the central districts of Ankara, Turkey: A quantitative, qualitative mixed method study.	Int J Geriatr Psychiatry

34585067	Assessment of children and adolescent presenting to the dermatology outpatient clinic in Turkey during the coronavirus disease-2019 pandemic.	North Clin Istanbul
32876114	Assessment of dentists' awareness and knowledge levels on the Novel Coronavirus(COVID-19).	Braz Oral Res
34420998	Assessment of healthcare professionals' perceptions and attitudes towards the COVID-19 pandemic in Turkey.	Work
32726515	Assessment of individuals' attitude, knowledge and anxiety towards COVID-19 at the first period of the outbreak in Turkey: A web-based cross-sectional survey.	Int J Clin Pract
33494656	Assessment of psychometric characteristics of the Coronavirus Anxiety Scale in patients with preexisting psychiatric disorders.	Death Stud
33299466	Assessment of Three Mathematical Prediction Models for Forecasting the COVID-19 Outbreak in Iran and Turkey.	Comput Math Methods Med
32829464	Assessment of Turkish oncology nurses' knowledge regarding COVID-19 during the current outbreak in Turkey.	Support Care Cancer
34553415	Association of COVID-19 with lifestyle behaviours and socio-economic variables in Turkey: An analysis of Google Trends.	Int J Health Plann Manage
34808486	Attachment anxiety and resilience: The mediating role of coping.	Acta Psychol (Amst)
35079227	Attitudes and interaction practices towards distance education during the pandemic.	Educ Inf Technol (Dordr)
33948050	Attitudes and predictive factors of psychological distress and occupational burnout among dentists during COVID-19 pandemic in Turkey.	Curr Psychol
34132456	Attitudes of a geriatric population towards risks about COVID-19 pandemic: in the context of anxiety and depression.	Psychogeriatrics
32275463	Attitudes of Anesthesiology Specialists and Residents toward Patients Infected with the Novel Coronavirus (COVID-19): A National Survey Study.	Surg Infect (Larchmt)
34142925	Attitudes of health care professionals towards COVID-19 vaccine - a sequence from Turkey.	Hum Vaccin Immunother
34403029	Attitudes of Married Muslim Women Regarding Family Planning Methods During the COVID-19 Pandemic in Western Turkey.	J Relig Health
33032981	Atypical chest CT findings of COVID-19 pneumonia: a pictorial review.	Diagn Interv Radiol
35110199	Awareness and Knowledge of COVID-19 Among Health Care Workers in Early Phase of COVID-19 Pandemic.	Turk Thorac J
33429890	Awareness and Knowledge of SARS-CoV-2 Infection among Dental Professionals According to the Turkish National Dental Guidelines.	Int J Environ Res Public Health
32945043	Awareness and perceptions related to COVID-19 among cancer patients: A survey in oncology department.	Eur J Cancer Care (Engl)
33109285	Awareness of family physician residents of their roles in disaster health management: a cross-sectional study in Turkey.	Prim Health Care Res Dev
34369037	Behaviours and experiences of nurses during the COVID-19 pandemic in Turkey: A mixed methods study.	J Nurs Manag
35020084	Being a Nurse at the Ground Zero of Care in Turkey During the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Study.	J Relig Health
33739877	Being a Physician in Coronavirus Disease 2019 Pandemic and Alternative Health Care Service: Telemedicine: Prospective Survey Study.	Telemed J E Health
34034765	Benefits of treatment with favipiravir in hospitalized patients for COVID-19: a retrospective observational case-control study.	Virol J

34847812	Biased perceptions against female scientists affect intentions to get vaccinated for COVID-19.	Public Underst Sci
34365501	Big data analytics and COVID-19: investigating the relationship between government policies and cases in Poland, Turkey and South Korea.	Health Policy Plan
32834144	Biogeopolitics of COVID-19: Asylum-Related Migrants at the European Union Borderlands.	Tijdschr Econ Soc Geogr
34655355	Blood and bone marrow donor registry of Istanbul medical faculty activity and experience in past 3 years : A cross-sectional documentation of TRIS activity: the first blood and marrow registry in Turkey.	Cell Tissue Bank
35089179	Breastfeeding Practices During the SARS-CoV-2 Pandemic Were Influenced by Women's Life Event.	J Perinat Neonatal Nurs
32783207	Bronchoscopic procedures during COVID-19 pandemic: Experiences in Turkey.	J Surg Oncol
33857752	Burnout among physicians working in a pandemic hospital during the COVID-19 pandemic.	Leg Med (Tokyo)
34487004	Burnout and anxiety level of healthcare professionals during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Work
33145787	Burnout levels and sleep quality of COVID-19 heroes.	Perspect Psychiatr Care
33036676	Can COVID-19 Mortality be Predicted in the Emergency Room?	J Coll Physicians Surg Pak
34431178	Can treatment with teicoplanin improve the prognosis of COVID-19 patients?	Int J Clin Pract
32442684	Cancer surgery during the Covid-19 pandemic in Turkey.	Int J Surg
34744293	Capacity Planning for Effective Cohorting of Hemodialysis Patients during the Coronavirus Pandemic: A Case Study.	Eur J Oper Res
34289778	Caregiver's reports of their children's psychological symptoms after the start of the COVID-19 pandemic and caregiver's perceived stress in Turkey.	Nord J Psychiatry
35435834	Carotid stents, stroke and DW-MRI, HOCM and alcohol ablation and more...	Anatol J Cardiol
33569898	Case study: An older COVID-19 patient in a Turkish intensive care unit with prolonged stay.	Nurs Crit Care
34803383	Challenges and Ethical Issues Related to COVID-19 Contact Tracing Teams in Turkey.	J Multidiscip Healthc
34350616	Challenges experienced by nursing students during the COVID-19 pandemic.	Perspect Psychiatr Care
34511325	Challenges faced by doctors and nurses in wound care management during the COVID-19 pandemic in Turkey and their views on telehealth.	J Tissue Viability
33059353	Change in Allergy Practice during the COVID-19 Pandemic.	Int Arch Allergy Immunol
35112056	Changes and disruptions in diagnosis, treatment and follow-up of breast cancer during two periods of the COVID-19 pandemic in Turkey.	Turk J Surg
32997373	Changes in computed tomography findings of COVID-19 pneumonia: Less extensive lung involvement with decreasing disease prevalence.	J Med Virol
32975297	Changes in dermatological complaints among healthcare professionals during the COVID-19 outbreak in Turkey.	Acta Dermatovenerol Alp Pannonica Adriat
33333113	Changes in hospitalization in children during COVID-19 pandemic quarantine in a single center in Turkey.	J Pediatr

32544607	Changes in radiotherapy practice during COVID-19 outbreak in Turkey: A report from the Turkish Society for Radiation Oncology.	Radiother Oncol
35057675	Changes in sexual behaviour of male physicians during the COVID-19 pandemic.	Psychol Health Med
35147732	Changes in the frequency and pattern of drugs detected among suspected drug users during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Int J Legal Med
34291625	Changes in the presentation of newly diagnosed type 1 diabetes in children during the COVID-19 pandemic in a tertiary center in Southern Turkey.	J Pediatr Endocrinol Metab
34814926	Changes in young adults' mental well-being before and during the early stage of the COVID-19 pandemic: disparities between ethnic groups in Germany.	Child Adolesc Psychiatry Ment Health
35240974	Changing Characteristics of Patients Living with HIV/AIDS after COVID-19 Pandemics in Turkey.	Curr HIV Res
34399190	Changing epidemiology of influenza and other respiratory viruses in the first year of COVID-19 pandemic.	J Infect Public Health
33034209	Characteristics and Management of Children With COVID-19 in a Tertiary Care Hospital in Turkey.	Clin Pediatr (Phila)
32865382	Characteristics and Management of Children with COVID-19 in Turkey	Balkan Med J
34873930	Characteristics and outcomes of 974 COVID-19 patients in intensive care units in Turkey.	Ann Saudi Med
34375366	Characteristics and outcomes of acute kidney injury in hospitalized COVID-19 patients: A multicenter study by the Turkish society of nephrology.	PLoS One
33185365	Characteristics and outcomes of critically ill patients with covid-19 in Sakarya, Turkey: a single centre cohort study	Turk J Med Sci
34085352	Characteristics and outcomes of hospitalised older patients with chronic kidney disease and COVID-19: A multicenter nationwide controlled study.	Int J Clin Pract
34710895	Characteristics and Outcomes of Psychiatric Inpatients With Severe Mental Illness and COVID-19: Experience From a COVID-19-Specific Acute Psychiatric Ward in Istanbul.	J Nerv Ment Dis
34480831	Characteristics of hospitalised COVID-19 patients and parameters associated with severe pneumonia.	Int J Clin Pract
33895953	Characterization of littered face masks in the southeastern part of Turkey.	Environ Sci Pollut Res Int
34909874	Chest computed tomography findings of 1271 patients with COVID-19 pneumonia and classifications with different age groups: a descriptive study from Istanbul, Turkey.	Rev Assoc Med Bras (1992)
33525256	Chest Computed Tomography Findings of Eight Patients With Covid-19 Diagnosis: Case Series.	Acta Biomed
33135665	Chest CT findings in patients with coronavirus disease 2019 (COVID-19): a comprehensive review.	Diagn Interv Radiol
34309998	Chronic and rare disease patients' access to healthcare services during a health crisis: The example of the COVID-19 pandemic in Turkey.	Health Expect
33090891	Climatic influence on the magnitude of COVID-19 outbreak: a stochastic model-based global analysis.	Int J Environ Health Res
32770738	Clinical and radiological diagnosis of non-SARS-CoV-2 viruses in the era of COVID-19 pandemic.	J Med Virol
34837446	Clinical characteristics and hematological parameters associated with disease severity in COVID-19 positive pregnant women undergoing cesarean section: A single-center experience.	J Obstet Gynaecol Res

33655669	Clinical characteristics and outcomes of COVID-19 in patients with type 2 diabetes in Turkey: A nationwide study (TurCoviDia).	J Diabetes
34521187	Clinical Characteristics and Outcomes of COVID-19 in Turkish Patients with Hematological Malignancies	Turk J Haematol
33944643	Clinical characteristics and outcomes of hospitalized COVID-19 patients with COPD.	Expert Rev Respir Med
33191111	Clinical characteristics of adult patients hospitalized with laboratory-confirmed COVID-19 pneumonia.	J Infect Chemother
33502885	Clinical characteristics, maternal and neonatal outcomes of pregnant women with SARS-CoV-2 infection in Turkey.	Bratisl Lek Listy
34319510	Clinical experience on umbilical cord mesenchymal stem cell treatment in 210 severe and critical COVID-19 cases in Turkey.	Stem Cell Rev Rep
34833358	Clinical Experience, Knowledge, Attitudes and Practice of Turkish Pediatric Dentists during the COVID-19 Pandemic.	Medicina (Kaunas)
33956250	Clinical features and outcome of MIS-C patients: an experience from Central Anatolia.	Clin Rheumatol
33284987	Clinical features and outcomes of COVID-19 in patients with solid tumors: Turkish National Registry Data.	Int J Cancer
34635037	Clinical Features of SARS-CoV-2 Infection in Patients Undergoing Solid-Organ Transplant: Baskent University Experience.	Exp Clin Transplant
34941179	Clinical impact of COVID-19 on Turkish children with neurological and neuromuscular diseases: One center experience.	Medicine (Baltimore)
34521428	Clinical outcome of patients with COVID-19 Pneumonia treated with corticosteroids and colchicine in Colombia.	Ann Clin Microbiol Antimicrob
34558415	Clinical Outcomes and Independent Risk Factors for 90-Day Mortality in Critically Ill Patients with Respiratory Failure Infected with SARS-CoV-2: A Multicenter Study in Turkish Intensive Care Units.	Balkan Med J
33449272	Clinical outcomes of COVID-19 in hemodialysis patients in the city of Zonguldak, Turkey.	Int Urol Nephrol
34105856	Clinical outcomes of Covid-19 in patients with rheumatic diseases and the effects of the pandemic on rheumatology outpatient care: A single-centre experience from Turkey.	Int J Clin Pract
34156609	Clinical outcomes of non-diabetic COVID-19 patients with different blood glucose levels: a nationwide Turkish study (TurCoGlycemia).	Endocrine
34121708	Clinical presentation and course of the novel coronavirus disease 2019 in patients with various types of cancer: A retrospective case-control analysis of an experienced cancer center in Turkey.	J Cancer Res Ther
33295719	Clinical presentation of health care workers with symptoms of coronavirus disease 2019 at the Izmir tertiary education hospital, during an early phase of the pandemic.	Tuberk Toraks
34768217	Clinical prognosis evaluation of COVID-19 patients: An interpretable hybrid machine learning approach.	Curr Res Transl Med
35206844	Clinicians' Social Support, Job Stress, and Intent to Leave Healthcare during COVID-19.	Healthcare (Basel)
35110202	Co-infection of COVID-19 and Tuberculosis.	Turk Thorac J
32409210	Coexistence of COVID-19 and acute ischemic stroke report of four cases.	J Clin Neurosci
34242183	Coinfection in SARS-CoV-2 Infected Children Patients.	J Infect Dev Ctries
32849655	Combating COVID-19: MVA Vector Vaccines Applied to the Respiratory Tract as Promising Approach Toward Protective Immunity in the Lung.	Front Immunol

34510660	Community pharmacy cognitive services during the COVID-19 pandemic: A descriptive study of practices, precautions taken, perceived enablers and barriers and burnout.	Int J Clin Pract
32565625	Comparative analysis and forecasting of COVID-19 cases in various European countries with ARIMA, NARNN and LSTM approaches.	Chaos Solitons Fractals
35106058	Comparative analysis of students and faculty level of awareness and knowledge of digital citizenship practices in a distance learning environment: case study.	Educ Inf Technol (Dordr)
33378055	Comparing the influence of gender stereotypes on well-being in Italy and Turkey during the COVID-19 lockdown.	Eur Rev Med Pharmacol Sci
34018193	Comparison of anxiety levels of hospitalized COVID-19 patients, individuals under quarantine, and individuals in society.	Perspect Psychiatr Care
33250495	Comparison of Clinical and Laboratory Features and Treatment Options of 237 Symptomatic and Asymptomatic Children Infected with SARS-CoV-2 in the Early Phase of the COVID-19 Pandemic in Turkey.	Jpn J Infect Dis
35072311	Comparison of clinical and laboratory features in coronavirus disease 2019 and pediatric multisystem inflammatory syndrome patients.	Pediatr Int
34865169	Comparison of Clinical Findings in SARS-CoV-2 with Other Respiratory Viruses in Critically Ill Children during the COVID-19 Pandemic.	J Trop Pediatr
34732087	Comparison of early postnatal clinical outcomes of newborns born to pregnant women with COVID-19: a case-control study.	J Matern Fetal Neonatal Med
34626512	Comparison of emotional approaches of medical doctors against COVID-19 pandemic: Eastern and Western Mediterranean countries.	Int J Clin Pract
33544531	Comparison of hematological parameters and perinatal outcomes between COVID-19 pregnancies and healthy pregnancy cohort.	J Perinat Med
35109783	Comparison of operating room nurses' satisfaction and preferences in using personal protective equipment for eye protection in the COVID-19 pandemic.	Int J Occup Saf Ergon
34416808	Comparison of Real Time PCR Cycle Threshold Values in Symptomatic and Asymptomatic COVID-19 Patients.	Mikrobiyol Bul
34344143	COMPARISON OF SARS-COV2 ANTIBODY ASSAYS IN PCR NEGATIVE AND PCR POSITIVE TURKISH PATIENTS.	Turk J Med Sci
34013225	Comparison of screen time and digital gaming habits of Turkish children before and during the coronavirus disease 2019 pandemic.	Turk Arch Pediatr
33867810	Comparison of students' use and acceptance of emergency online learning due to COVID-19 in the USA, Mexico, Peru, and Turkey.	Educ Inf Technol (Dordr)
35150509	Comparison of the Fear Levels and Sleep Problems of Nurses Working in Wards Where Patients with and without COVID-19 Are Hospitalized: A Study from Turkey.	Psychiatr Danub
32576329	Congenital cardiac interventions during the peak phase of COVID-19 pandemics in the country in a pandemics hospital in Istanbul.	Cardiol Young
33233867	Congenital, Intrapartum and Postnatal Maternal-Fetal-Neonatal SARS-CoV-2 Infections: A Narrative Review.	Nutrients
32250347	Consensus Report from Turkish Society of Cardiology: COVID-19 and Cardiovascular Diseases. What cardiologists should know. (25th March 2020).	Turk Kardiyol Dern Ars
35239881	Constipation in the period of limited isolation during COVID-19 pandemic.	Rev Assoc Med Bras (1992)
33650498	Container CT scanner: a solution for modular emergency radiology department during the COVID-19 pandemic.	Diagn Interv Radiol
33336770	Containment measures established during the COVID-19 outbreak and its impact on lipid profile and neutrophil to lymphocyte ratio.	Eur Rev Med Pharmacol Sci
34087686	Coping with stress during the first wave of the COVID-19 pandemic by Turkish people with Multiple Sclerosis: The relationship between perceived stress and quality of life.	Mult Scler Relat Disord

32878506	Coronaphobia, musculoskeletal pain, and sleep quality in stay-at home and continued-working persons during the 3-month Covid-19 pandemic lockdown in Turkey.	Chronobiol Int
32522301	Coronavirus 2019 (COVID-19) outbreak and geropsychiatric care for older adults: a view from Turkey.	Int Psychogeriatr
33235800	Coronavirus disease 2019 re-infection: first report from Turkey.	New Microbes New Infect
33398232	Coronavirus Disease 2019 Strategies, Examination Details, and Safety Procedures for Diagnostic Radiology Facilities: An Extensive Multicenter Experience in Istanbul, Turkey.	J Radiol Nurs
32536762	Coronavirus pandemic: A predictive analysis of the peak outbreak epidemic in South Africa, Turkey, and Brazil.	Chaos Solitons Fractals
32837425	Coronavirus Stress, Optimism-Pessimism, Psychological Inflexibility, and Psychological Health: Psychometric Properties of the Coronavirus Stress Measure.	Int J Ment Health Addict
32293832	Coronaviruses and SARS-COV-2	Turk J Med Sci
34277362	Corporate Response Against COVID-19: Manufacturing Shift by Ford-Otosan.	Ann Glob Health
34081354	Correlation between interleukin gene polymorphisms and current prevalence and mortality rates due to novel coronavirus disease 2019 (COVID-2019) in 23 countries.	J Med Virol
33291193	Correlation of Lung Ultrasound and Computed Tomography Findings in COVID-19 Pneumonia.	J Coll Physicians Surg Pak
34379304	Cost-Effectiveness Analysis of Remdesivir Treatment in COVID-19 Patients Requiring Low-Flow Oxygen Therapy: Payer Perspective in Turkey.	Adv Ther
34190873	Could serum total cortisol level at admission predict mortality due to coronavirus disease 2019 in the intensive care unit? A prospective study.	Sao Paulo Med J
33536319	Country-level determinants of the severity of the first global wave of the COVID-19 pandemic: an ecological study.	BMJ Open
33936073	COVID-19 Among Patients With Inflammatory Rheumatic Diseases.	Front Immunol
32889103	COVID-19 among Turkish citizens returning from abroad.	Travel Med Infect Dis
35148980	COVID-19 and cosmetic tourism: A Google trends analysis of public interests and the experience from a tertiary plastic surgery centre.	J Plast Reconstr Aesthet Surg
34420996	COVID-19 anxiety and hygiene status in vocational schools of health services students in Turkey: A multicenter study.	Work
34333741	COVID-19 ARDS in two patients with left ventricular assist device.	J Artif Organs
34230790	COVID-19 associated psychological symptoms in Turkish population: A path model.	Curr Psychol
33755916	COVID-19 autopsies of Istanbul.	Ir J Med Sci
34405167	COVID-19 barriers and response strategies for refugees and undocumented migrants in Turkey.	J Migr Health
32915702	COVID-19 burnout, COVID-19 stress and resilience: Initial psychometric properties of COVID-19 Burnout Scale.	Death Stud
33957720	COVID-19 clinical course and blood groups: Turkish population-based study	Turk J Med Sci
34472441	COVID-19 complicated with acute renal failure due to mycotic bezoars in two children.	Arch Esp Urol

35192517	COVID-19 disease characteristics in different pediatric age groups.	J Infect Dev Ctries
32682358	COVID-19 experience of the major pandemic response center in the capital: results of the pandemic's first month in Turkey	Turk J Med Sci
34253128	Covid-19 fear, happiness and stress in adults: the mediating role of psychological resilience and coping with stress.	Int J Psychiatry Clin Pract
34596719	COVID-19 from a rheumatology perspective: bibliometric and altmetric analysis.	Rheumatol Int
34623528	COVID-19 healthcare cost and length of hospital stay in Turkey: retrospective analysis from the first peak of the pandemic.	Health Econ Rev
34246638	COVID-19 in Asia: Transmission factors, re-opening policies, and vaccination simulation.	Environ Res
32785434	COVID-19 in Brazil: evolution of the epidemic up until epidemiological week 20 of 2020.	Epidemiol Serv Saude
32964857	COVID-19 in Chronic-Phase Chronic Myeloid Leukemia Patients: A Single-Center Survey from Turkey	Turk J Haematol
33675482	COVID-19 in hemodialysis patients: a single-center experience in Istanbul.	Int Urol Nephrol
32657540	COVID-19 in kidney transplant recipients: A multicenter experience in Istanbul.	Transpl Infect Dis
34218318	COVID-19 in pediatric patients undergoing chronic dialysis and kidney transplantation.	Eur J Pediatr
33992132	COVID-19 in Turkey: a nation on edge.	Lancet
33190342	COVID-19 in Turkey: A tertiary center experience.	Pediatr Int
32258434	COVID-19 in Turkey: An urgent need for the implementation of preparedness and response strategies.	Health Sci Rep
32538025	COVID-19 in Turkey: Lessons Learned.	J Epidemiol Glob Health
35018978	COVID-19 in Turkish health care workers practicing chest medicine.	Rev Assoc Med Bras (1992)
33538100	COVID-19 infection in children with cancer and stem cell transplant recipients in Turkey: A nationwide study.	Pediatr Blood Cancer
34540352	COVID-19 infection in patients with acute leukemia; Istanbul experience.	Am J Blood Res
34814763	Covid-19 Literacy Scale: Turkish Validity and Reliability Study.	Clin Nurs Res
34590232	COVID-19 mortality in Istanbul in association with air pollution and socioeconomic status: an ecological study.	Environ Sci Pollut Res Int
32584241	COVID-19 Outbreak and Turkey.	Turk Thorac J
32304192	COVID-19 outbreak control, example of ministry of health of Turkey	Turk J Med Sci
35110203	COVID-19 Outbreak in Istanbul.	Turk Thorac J
33450406	COVID-19 pandemic and international travel: Turkey's experience.	Travel Med Infect Dis

33063614	COVID-19 pandemic and personal protective equipment: Evaluation of equipment comfort and user attitude.	Arch Environ Occup Health
32650681	COVID-19 pandemic and psychological fatigue in Turkey.	Int J Soc Psychiatry
34495206	COVID-19 pandemic and the answer of science: a year in review.	An Acad Bras Cienc
33352098	COVID-19 Pandemic and the Global Perspective of Turkish Thoracic Society.	Turk Thorac J
33914325	COVID-19 pandemic effect on female sexual function.	Ginekol Pol
33372922	COVID-19 pandemic hospital management experience in Turkey.	Gac Med Mex
33352099	COVID-19 Pandemic Threatening Prison Population.	Turk Thorac J
34939901	COVID-19 pandemic-related aspects and predictors of emotional and behavioural symptoms in youth with pre-existing mental health conditions: results from Georgia, Lithuania, Romania, Serbia, and Turkey.	Nord J Psychiatry
32665259	COVID-19 pandemic: changes in cancer admissions.	BMJ Support Palliat Care
33291197	COVID-19 Pneumonia during Hydroxychloroquine Treatment of Rheumatoid Arthritis.	J Coll Physicians Surg Pak
32558652	COVID-19 pneumonia in a Turkish child presenting with abdominal complaints and reversed halo sign on thorax CT.	Diagn Interv Radiol
34118730	COVID-19 prevalence forecasting using Autoregressive Integrated Moving Average (ARIMA) and Artificial Neural Networks (ANN): Case of Turkey.	J Infect Public Health
33290241	COVID-19 radiology CT personnel management.	Diagn Interv Radiol
32558646	COVID-19 S: A new proposal for diagnosis and structured reporting of COVID-19 on computed tomography imaging.	Diagn Interv Radiol
33306333	Covid-19 scientific publications from Turkey	Turk J Med Sci
34743957	COVID-19 seroconversion in the aircrew from Turkey.	Travel Med Infect Dis
32673183	COVID-19 severity, self-efficacy, knowledge, preventive behaviors, and mental health in Turkey.	Death Stud
33021757	COVID-19 transmission sources, management, and scientific research in Turkey.	Turk J Med Sci
34394856	COVID-19 Unmasked Global Collaboration Protocol: longitudinal cohort study examining mental health of young children and caregivers during the pandemic.	Eur J Psychotraumatol
33919586	COVID-19 Vaccination Scenarios: A Cost-Effectiveness Analysis for Turkey.	Vaccines (Basel)
34937599	COVID-19 Vaccine Acceptance is associated with Vaccine Hesitancy, Perceived Risk and Previous Vaccination Experiences.	Disaster Med Public Health Prep
33414159	COVID-19 vaccine candidates based on modified vaccinia virus Ankara expressing the SARS-CoV-2 spike induce robust T- and B-cell immune responses and full efficacy in mice.	J Virol
34872525	COVID-19 vaccine hesitancy in people with migratory backgrounds: a cross-sectional study among Turkish- and German-speaking citizens in Munich.	BMC Infect Dis
33070804	COVID-19 vaccine hesitancy is associated with beliefs on the origin of the novel coronavirus in the UK and Turkey.	Psychol Med

33973322	COVID-19 vaccine hesitancy: A community-based research in Turkey.	Int J Clin Pract
34268207	COVID-19 with a Public Health Perspective: Measures Taken in Turkey and Public Compliance with the Measures.	Iran J Public Health
34910197	COVID-19-associated multisystem inflammatory syndrome in children: Experiences of three centres in Turkey.	Mod Rheumatol
32777899	COVID-19-related anxiety in people living with HIV: an online cross-sectional study	Turk J Med Sci
34937430	COVID-19, Anxiety, and Hopelessness: Quality of Life Among Healthcare Workers in Turkey.	Eval Health Prof
34315382	COVID-19: Are Experimental Drugs Cure or Ill?	Curr Drug Saf
32584240	COVID-19: Case and Death Notification Problems in Turkey.	Turk Thorac J
35005722	COVID-19: Consequences for Children With Cancer in Turkey and Globally.	Turk Arch Pediatr
33869500	COVID-19: Technology, Social Connections, Loneliness, and Leisure Activities: An International Study Protocol.	Front Sociol
33986616	COVID-19: The Level of Knowledge, Anxiety and Symptom Presentation.	Psychol Res Behav Manag
34469877	COVID-19: the new cause of dyspnoea as a result of reduced lung and peripheral muscle performance.	J Breath Res
32994190	Covid-19: Turkey cracks down on doctors who doubt official figures.	BMJ
34984646	COVID-19: vaccination vs. hospitalization.	Infection
33838359	Cranial nerve involvement in COVID-19.	Am J Otolaryngol
35232706	Crimean-Congo Hemorrhagic Fever in Differential Diagnosis During the Coronavirus Disease-2019 Pandemic.	Turkiye Parazitol Derg
34308813	Crimean-Congo hemorrhagic fever outbreak in Turkey amid the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic; a debacle for the healthcare system of Turkey.	Infect Control Hosp Epidemiol
33378230	Crisis management in authoritarian regimes: A comparative study of COVID-19 responses in Turkey and Iran.	Glob Public Health
33290240	CT characteristics of COVID-19: reversed halo sign or target sign?	Diagn Interv Radiol
32436847	CT findings of COVID-19 in follow-up: comparison between progression and recovery.	Diagn Interv Radiol
32558645	CT imaging features of COVID-19 pneumonia: initial experience from Turkey.	Diagn Interv Radiol
33597826	Current mutatorome of SARS-CoV-2 in Turkey reveals mutations of interest.	Turk J Biol
34963116	Current Recommendations on the Management of Pediatric Asthma and Allergic Rhinitis during the COVID-19 Pandemic versus Real-Life Practice.	Int Arch Allergy Immunol
34764603	Data driven covid-19 spread prediction based on mobility and mask mandate information.	Appl Intell (Dordr)
33881924	Delays in Treatment Because of COVID-19 Infection in Children With Cancer and Stem-Cell Transplant Recipients in Turkey.	JCO Oncol Pract

34188598	Depression, Anxiety and State Guilt in Individuals under Quarantine in an Institution due to COVID-19 and the Related Factors.	Noro Psikiyatr Ars
34611543	Depressive symptoms in higher education students during the first wave of the COVID-19 pandemic. An examination of the association with various social risk factors across multiple high- and middle-income countries.	SSM Popul Health
34675856	Designing an Effective Learning Environment for Language Learning During the Covid-19 Pandemic.	Front Psychol
32761201	Detection of Coronavirus Disease 2019 Viral Material on Environmental Surfaces of an Ophthalmology Examination Room.	JAMA Ophthalmol
34490055	Detection of COVID-19 findings by the local interpretable model-agnostic explanations method of types-based activations extracted from CNNs.	Biomed Signal Process Control
33446135	Determinants of mortality in a large group of hemodialysis patients hospitalized for COVID-19.	BMC Nephrol
34660176	Determinants of the mental health condition of healthcare workers during the initial phase of the COVID-19 pandemic in Turkey.	Z Gesundh Wiss
32776563	Determination of anxiety levels and perspectives on the nursing profession among candidate nurses with relation to the COVID-19 pandemic.	Perspect Psychiatr Care
34802003	Determination of Chestnut Honey Consumption Characteristics as a Traditional Treatment Method and Its Effect on Protection from COVID-19.	Complement Med Res
32815519	Determination of disease severity in COVID-19 patients using deep learning in chest X-ray images.	Diagn Interv Radiol
33578243	Determination of interest in vitamin use during COVID-19 pandemic using Google Trends data: Infodemiology study.	Nutrition
34979742	Determination of Pharmacists' Opinions about Collegial Solidarity.	Turk J Pharm Sci
33680715	Determination of Potential Drug Candidate Molecules of the Hypericum perforatum for COVID-19 Treatment.	Curr Pharmacol Rep
32605422	Determining depression and related factors in a society affected by COVID-19 pandemic.	Int J Soc Psychiatry
35035190	Determining the coronavirus awareness of the Turkish society and the anxiety stress levels.	Curr Psychol
35253710	Determining the musculoskeletal problems of academicians who transitioned to distance education during the COVID-19 pandemic.	Work
34801327	Determining the relationship between loneliness and internet addiction among adolescents during the covid-19 pandemic in Turkey.	J Pediatr Nurs
34482499	Determining the Religious Coping Styles of Adolescents in Turkey During COVID-19.	J Relig Health
34140859	Determining the research status and coronavirus anxiety scores of academics during the flexible working arrangements initiated after the COVID-19 pandemic.	J Taibah Univ Med Sci
34773539	Determining the Spiritual Care Requirements and Death Anxiety Levels of Patients Diagnosed with COVID-19 in Turkey.	J Relig Health
33527474	Development and validation of clinical prediction model to estimate the probability of death in hospitalized patients with COVID-19: Insights from a nationwide database.	J Med Virol
34835197	Development of an Inactivated Vaccine against SARS CoV-2.	Vaccines (Basel)
34318756	Diagnostic performance and interobserver agreement of CO-RADS: evaluation of classification in radiology practice.	Diagn Interv Radiol
32876571	Diagnostic performance of low-dose chest CT to detect COVID-19: A Turkish population study.	Diagn Interv Radiol

33437283	Diagnostic value of Chest CT and Initial Real-Time RT-PCR in COVID-19 Infection.	Pak J Med Sci
32847510	Did granny know best? Evaluating the antibacterial, antifungal and antiviral efficacy of acetic acid for home care procedures.	BMC Microbiol
34710717	Differences in health literacy level of patients from public and private hospitals: a cross-sectional study in Turkey.	Public Health
34927120	Differences in SARS-CoV-2 infections during the first and second wave of SARS-CoV-2 between six ethnic groups in Amsterdam, the Netherlands: A population-based longitudinal serological study.	Lancet Reg Health Eur
33710317	Disparities in Coronavirus Disease 2019 Mortality by Country of Birth in Stockholm, Sweden: A Total-Population-Based Cohort Study.	Am J Epidemiol
34540760	Dissection of non-pharmaceutical interventions implemented by Iran, South Korea, and Turkey in the fight against COVID-19 pandemic.	J Diabetes Metab Disord
33897251	Distance Education During the COVID-19 Pandemic in Turkey: Identifying the Needs of Early Childhood Educators.	Early Child Educ J
34311725	Distance education perception scale for medical students: a validity and reliability study.	BMC Med Educ
34582692	Distance learning in the COVID-19 pandemic: acceptance and attitudes of physical therapy and rehabilitation students in Turkey.	Rural Remote Health
32429517	Distribution of the SARS-CoV-2 Pandemic and Its Monthly Forecast Based on Seasonal Climate Patterns.	Int J Environ Res Public Health
32782108	Do Lifestyle Changes of Renal Transplant Recipients During the Pandemic Reduce the Risk of Coronavirus Disease 2019?	Transplant Proc
35153911	Do Psychological Resilience and Emotional Intelligence Vary Among Stress Profiles in University Students? A Latent Profile Analysis.	Front Psychol
35002185	Does cognitive flexibility change the nature of the relationship between intolerance of uncertainty and psychological symptoms during the COVID-19 outbreak in Turkey?	Curr Psychol
35035291	Does COVID-19 pandemic trigger career anxiety in tourism students? Exploring the role of psychological resilience.	J Hosp Leis Sport Tour Educ
35002066	Does COVID-19 predispose patients to type 1 diabetes mellitus?	Clin Pediatr Endocrinol
35100946	Does Cyberchondria Mediate the Effect of COVID-19 Fear on the Stress?	Soc Work Public Health Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol
33147531	Does having a high-risk pregnancy influence anxiety level during the COVID-19 pandemic?	Gynecol Reprod Biol
33960085	Does hospitalisation of a patient in the intensive care unit cause anxiety and does restriction of visiting cause depression for the relatives of these patients during COVID-19 pandemic?	Int J Clin Pract
35125613	Does more stringencies in government policies during pandemic impact stock returns? Fresh evidence from GREF countries, a new emerging green bloc.	Resour Policy
34476800	Does pandemic lockdowns affect the burn patient's admission?	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg
34871274	Does the COVID-19 pandemic period itself increases early mortality rates of elderly patients with hip fractures in Turkey?	Medicine (Baltimore)
34886520	Does the Progression of the COVID-19 Pandemic Have an Influence on the Mental Health and Well-Being of Young People? A Cross-Sectional Multicenter Study.	Int J Environ Res Public Health
33769923	Domestic violence against women during the Covid-19 pandemic: Turkey sample.	Health Care Women Int

33928880	Donor Lung Evaluation and Lung Transplantation in the COVID-19 Era.	Exp Clin Transplant
33226504	E-mentoring program organized by the Turkish Association for Child and Adolescent Psychiatry during the COVID-19 pandemic.	Eur Child Adolesc Psychiatry
34900887	Early Childhood Caries in 4- to 5-Year-Old Children in Erzurum, Turkey.	Front Public Health
34532961	Educational concerns and awareness level among dental hygiene students during the COVID-19 pandemic.	Int J Dent Hyg
34539246	Educators' experiences in special education institutions during the COVID-19 outbreak.	J Res Spec Educ Needs
34870100	Effect of ABO blood groups on length of hospital stay according to age in Covid-19 patients.	Hematol Transfus Cell Ther
34118807	EFFECT OF CORONAVIRUS PANDEMIC ON ORGAN DONATION AND TRANSPLANTATION IN TURKEY.	Turk J Med Sci
34432854	Effect of COVID-19 pandemic on grade inflation in higher education in Turkey.	PLoS One
32812872	Effect of COVID-19 pandemic on the fracture demographics: Data from a tertiary care hospital in Turkey.	Acta Orthop Traumatol Turc
32965017	Effect of heat and humidity on the incidence and mortality due to COVID-19 pandemic in European countries.	Eur Rev Med Pharmacol Sci
33596161	Effect of High-Risk Obstructive Sleep Apnea on Clinical Outcomes in Adults with Coronavirus Disease 2019: A Multicenter, Prospective, Observational Clinical Trial.	Ann Am Thorac Soc
34427922	Effect of mutation and vaccination on spread, severity, and mortality of COVID-19 disease.	J Med Virol
34702584	Effect of the COVID-19 pandemic on anxiety in patients with masticatory muscle pain.	J Prosthet Dent
32392400	Effect of the COVID-19 pandemic on female sexual behavior.	Int J Gynaecol Obstet
32623158	Effect of the social distancing measures on the spread of COVID-19 in 10 highly infected countries.	Sci Total Environ
33690133	Effect of triple antimicrobial therapy on electrocardiography parameters in patients with mild-to-moderate coronavirus disease 2019.	Anatol J Cardiol
34153223	Effect of work environment and specialty degree of dentists on cross-infection control in COVID-19 pandemic.	Braz J Infect Dis
34538287	Effective incentives for increasing COVID-19 vaccine uptake.	Psychol Med
33994804	Effectiveness of Booster Measles-Mumps-Rubella Vaccination in Lower COVID-19 Infection Rates: A Retrospective Cohort Study in Turkish Adults.	Int J Gen Med
35172694	Effectiveness of CoronaVac in preventing COVID-19 in healthcare workers.	Hum Vaccin Immunother
34539282	Effects of COVID-19 Fear on Society's Quality of Life.	Int J Ment Health Addict
34898715	Effects of COVID-19 on integration of women refugees into Turkish society.	Int Migr
35197905	Effects of COVID-19 on Mental Health and Its Relationship With Death Attitudes and Coping Styles Among Hungarian, Norwegian, and Turkish Psychology Students.	Front Psychol
34100357	Effects of COVID-19 pandemic curfew on orthopedic trauma in a tertiary care hospital in Turkey.	Acta Orthop Traumatol Turc

34710280	Effects of COVID-19 pandemic in a breast unit: Is it possible to avoid delays in surgical treatment?	Int J Clin Pract
34586288	Effects of COVID-19 pandemic on colorectal cancer surgery.	Sao Paulo Med J
33280198	Effects of COVID-19 Pandemic on Emergency Medical Services.	Int J Clin Pract
34684119	Effects of COVID-19 Pandemic on Working Conditions of Dentists in Poland and Turkey.	Medicina (Kaunas)
34659792	Effects of COVID-19-related life changes on mental health in Syrian refugees in Turkey.	BJPsych Open
34955024	Effects of the COVID-19 pandemic on obstetrics and gynecology residency training in Turkey	Turk J Obstet Gynecol
35057751	Effects of the COVID-19 pandemic on perinatal outcomes: a retrospective cohort study from Turkey.	BMC Pregnancy Childbirth
34385255	Effects of the COVID-19 pandemic on the follow-up and treatment of patients with idiopathic pulmonary fibrosis: a cross-sectional, multicentre phone call survey.	BMJ Open
33951897	Effects of the COVID-19 Pandemic on Turkish Ophthalmologists	Turk J Ophthalmol
35265802	Effects on Intravitreal Anti-vascular Endothelial Growth Factor Injections during the COVID-19 Pandemic in the Eastern Black Sea Region of Turkey.	Beyoglu Eye J
34530535	Efficacy and Safety of an Aerosol Box for Percutaneous Tracheostomy in Patients with COVID-19 in an Intensive Care Unit.	J Coll Physicians Surg Pak
34246358	Efficacy and safety of an inactivated whole-virion SARS-CoV-2 vaccine (CoronaVac): interim results of a double-blind, randomised, placebo-controlled, phase 3 trial in Turkey.	Lancet
34857207	Emotional eating behaviors during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	Clin Nutr ESPEN
32617048	Endocrine Surgery during the COVID-19 Pandemic: Recommendations from the Turkish Association of Endocrine Surgery.	Sisli Etfal Hastan Tip Bul
32837285	Environmental impact of coronavirus (COVID-19) from Turkish perceptive.	Environ Dev Sustain
33398010	Epicutaneous immunization with modified vaccinia Ankara viral vectors generates superior T cell immunity against a respiratory viral challenge.	NPJ Vaccines
32952488	Epidemic trends of COVID-19 in 10 countries compared with Turkey.	Vacunas
35061093	Epidemiologic and clinical characteristics of neonates with late-onset COVID-19: 1-year data of Turkish Neonatal Society.	Eur J Pediatr
34173700	Epidemiological and clinical characteristics of 3334 cases with prediagnosis coronavirus disease - 2019 (COVID-19) in Turkey.	Int J Clin Pract
34055680	Epidemiological, Clinical, and Laboratory Features of Children With COVID-19 in Turkey.	Front Pediatr
34512187	Escape from COVID-19 pandemic to safe haven.	J Public Aff
34690495	Estimated direct costs of COVID-19 pandemic high in Turkey, but true costs "undoubtedly higher".	PharmacoEcon Outcomes News
35228768	Estimated probabilities of positive, vs. negative, events show separable correlations with COVID-19 preventive behaviours.	Pers Individ Dif
33914983	Evaluating the anxiety and depression status of prostate cancer patients whose operations were postponed because of the COVID-19 pandemic.	Int J Clin Pract

32602562	Evaluating the effects of the COVID-19 pandemic on the physical and mental well-being of obstetricians and gynecologists in Turkey.	Int J Gynaecol Obstet
34968162	Evaluating the Factors (Stress, Anxiety and Depression) Affecting the Mental Health Condition of Nurses During the COVID-19 Pandemic.	Eval Health Prof
35222573	Evaluating the Novel Coronavirus infection outbreak surveillance results in a state hospital: a retrospective study.	Afr Health Sci
32628134	Evaluation and follow-up of pediatric COVID-19 in terms of cardiac involvement: A scientific statement from the Association of Turkish Pediatric Cardiology and Pediatric Cardiac Surgery.	Anatol J Cardiol
34416811	Evaluation of a Visually-Read Rapid Antigen Test Kit (SGA V-Chek) for Detection of SARS-CoV-2 Virus.	Mikrobiyol Bul
33681884	Evaluation of anti-COVID-19 measures taken by the parents of children with celiac disease: a cross-sectional study.	Sao Paulo Med J
34646792	Evaluation of Burden and Anxiety in Caregivers of Patients with Pediatric Celiac Disease in the COVID-19 Pandemic.	Avicenna J Med
33796629	Evaluation of Cancer Patients with Older Adult for Awareness and Hospital Arrival Process of COVID-19 Pandemic During: A Cross-Sectional Study.	Gerontol Geriatr Med
34018986	Evaluation of coronavirus disease (COVID-19) awareness of patients undergoing dental interventions in Turkey.	Niger J Clin Pract
34274911	Evaluation of COVID-19 Disease and the Effect of Trends in Intervention Measures: The Pediatric Perspective from a Tertiary Care Hospital in Turkey.	Balkan Med J
34018902	Evaluation of COVID-19 vaccine acceptance of healthcare providers in a tertiary Pediatric hospital.	Hum Vaccin Immunother
34751627	Evaluation of COVID-19-related psychological distress in parents of children referring to a child and adolescent psychiatry outpatient clinic: a university hospital sample.	Nord J Psychiatry
32855053	Evaluation of Depression and Anxiety Levels and Related Factors Among Operating Theater Workers During the Novel Coronavirus (COVID-19) Pandemic.	J Perianesth Nurs
33357253	Evaluation of dietary supplement, functional food and herbal medicine use by dietitians during the COVID-19 pandemic.	Public Health Nutr
33044173	Evaluation of disease severity with quantitative chest CT in COVID-19 patients.	Diagn Interv Radiol
33292903	Evaluation of emotional (depression) and behavioural (nutritional, physical activity and sleep) status of Turkish adults during the COVID-19 pandemic period.	Public Health Nutr
34371502	Evaluation of hydration status during the COVID-19 pandemic: a study of Turkish young adults.	J Water Health
33188617	Evaluation of Job Strain of Family Physicians in COVID-19 Pandemic Period- An Example from Turkey.	J Community Health
32638938	Evaluation of knowledge and attitudes among intensive care physicians during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional survey.	Sao Paulo Med J
34125820	Evaluation of knowledge, attitudes and practices of health services vocational schools' students with regard to COVID-19.	Gac Med Mex
32821538	Evaluation of knowledge, attitudes, and clinical education of dental students about COVID-19 pandemic.	PeerJ
32876572	Evaluation of lung volume loss with 3D CT volumetry in COVID-19 patients.	Diagn Interv Radiol
34416804	Evaluation of Non-Pharmaceutical Interventions for Reducing Contact Rate in COVID-19 Pandemic: R0 Estimation and Modeling for Istanbul.	Mikrobiyol Bul
34671962	Evaluation of pain in patients with COVID-19.	Agri

33673839	Evaluation of parents' knowledge, attitudes, and practices regarding self-medication for their children's dental problems during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional survey.	BMC Oral Health
33691425	Evaluation of Patients Presenting to the Ophthalmology Department of a Tertiary Hospital for Nonemergency Reasons During the Covid-19 Pandemic.	Cesk Slov Oftalmol
34585064	Evaluation of patients with COVID-19 and the United Kingdom mutations in a training and research hospital in Istanbul.	North Clin Istanbul
34585066	Evaluation of radiological findings in pediatric patients with COVID-19 in Turkey.	North Clin Istanbul
34481276	Evaluation of SARS-CoV-2 RT-PCR test results from a pandemic hospital according to demographic data.	Public Health
35152449	Evaluation of the caregiving roles and attitudes of nurses during the COVID-19 pandemic.	Nurs Forum
33294995	Evaluation of the chronic disease management and depression levels of people over 65 years of age during the COVID-19 pandemic period.	Perspect Psychiatr Care
32850105	Evaluation of the COVID-19 Pandemic Intervention Strategies with Hesitant F-AHP.	J Healthc Eng
33882652	Evaluation of the Diagnostic Performance of Different Principles of SARS-CoV-2 Commercial Antibody Tests in COVID-19 Patients.	Mikrobiyol Bul
35175171	Evaluation of the Effect of an Education Program Using Cartoons and Comics on Disease Management in Children with Asthma: A Randomized Controlled Study.	J Asthma
33006419	Evaluation of the effect of COVID-19 pandemic on anxiety severity of physicians working in the internal medicine department of a tertiary care hospital: a cross-sectional survey.	Intern Med J
32972485	Evaluation of the effects of fear and anxiety on nutrition during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Public Health Nutr
34196128	Evaluation of the effects of the COVID-19 pandemic on dentistry.	Clin Exp Dent Res
35018975	Evaluation of the factors predicting the need for intensive care of patients with COVID-19 aged above 65 years: data from an emergency department in Turkey.	Rev Assoc Med Bras (1992)
35110201	Evaluation of the Hospitalized Coronavirus Disease 2019 Patients in First 3 Months of the Pandemic.	Turk Thorac J
33858764	Evaluation of the Knowledge of Operating Room Nurses of Preventive Practices for Protection Against COVID-19.	J Perianesth Nurs
32991038	Evaluation of the novel coronavirus disease in Turkish children: Preliminary outcomes.	Pediatr Pulmonol
33291042	Evaluation of the Sexual Functioning of Individuals Living in Turkey During the COVID-19 Pandemic: An Internet-Based Nationwide Survey Study.	Sex Med
34366636	Evaluation of worry level in healthcare professionals and mental symptoms encountered in their children during the COVID-19 pandemic process.	Curr Psychol
32834632	Evolutionary modelling of the COVID-19 pandemic in fifteen most affected countries.	Chaos Solitons Fractals
34844821	Examining community pharmacists' intention to provide pharmacist-driven vaccination services: A structural equation modelling.	Vaccine
34379794	Examining the relationship between nurses' fear levels and insomnia during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
34333730	Examining the Stress, Coping and Trust Levels of Turkish Healthcare Professionals During the COVID-19 Pandemic Process.	J Relig Health
35110263	Excess Deaths in Malatya in the COVID-19 Pandemic.	Turk Thorac J

33871337	Excess Mortality During COVID-19 Pandemic in Istanbul.	Turk Thorac J
34779288	Exempting the state and responsabilizing individuals during pandemic governance: Analyzing the health minister's responses to the Covid-19 pandemic in Turkey.	Health (London)
34058581	Existence of SARS-CoV-2 RNA on ambient particulate matter samples: A nationwide study in Turkey.	Sci Total Environ
33115592	Experience with Hemodialysis Patients in the COVID-19 Pandemic in Sakarya, Turkey.	J Coll Physicians Surg Pak
34962292	Experiences and perceptions of Turkish intensive care nurses providing care to Covid-19 patients: A qualitative study.	Int Nurs Rev
32674644	Experiences and psychosocial problems of nurses caring for patients diagnosed with COVID-19 in Turkey: A qualitative study.	Int J Soc Psychiatry
33905013	Experiences of breast cancer survivors during the COVID-19 pandemic: a qualitative study.	Support Care Cancer
34632678	Experiences of children (ages 6-12) during COVID-19 pandemic from mothers' perspectives.	J Child Adolesc Psychiatr Nurs
33394551	Experiences of nurses caring for patients with COVID-19 in Turkey: A phenomenological enquiry.	J Nurs Manag
34921729	Experiences of nurses diagnosed with COVID-19 in Turkey: A qualitative study.	Int Nurs Rev
35229297	Experiences of nurses providing care to patients with COVID-19 in intensive care units: A qualitative study.	Nurs Forum
33434317	Experiences of nurses who have children when caring for COVID-19 patients.	Int Nurs Rev
34309116	Experiences of nurses working with COVID-19 patients: A qualitative study.	J Clin Nurs
34142998	Experiences of Turkish Parents of Hospitalized Children With Cancer During the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Study.	Oncol Nurs Forum
34367864	Experiencing the corona effect in the city square through Lefebvre's spatial trialectic: the case of Afyonkarahisar.	Appl Nanosci
33994761	Exploring anxiety levels in healthcare workers during COVID-19 pandemic: Turkey sample.	Curr Psychol
33276520	Exploring Perceived Stress among Students in Turkey during the COVID-19 Pandemic.	Int J Environ Res Public Health
34405174	Exploring the impact of multidimensional refugee vulnerability on distancing as a protective measure against COVID-19: The case of Syrian refugees in Lebanon and Turkey.	J Migr Health
34172906	Exploring the relationship between COVID-19 and oral health by radiographic examination.	Evid Based Dent
35153383	Exploring the Role of Trust in Scientists to Explain Health-Related Behaviors in Response to the COVID-19 Pandemic.	Sci Educ (Dordr)
34884266	Exposure to COVID-19 during the First and the Second Wave of the Pandemic and Coronavirus-Related PTSD Risk among University Students from Six Countries-A Repeated Cross-Sectional Study.	J Clin Med
35110258	Facing the Pandemic: Burnout in Physicians in Turkey.	Turk Thorac J
32584201	Factor analysis of the COVID-19 Perceived Risk Scale: A preliminary study.	Death Stud
33634472	Factors affecting attitudes of nursing students towards distance education during the COVID-19 pandemic: A web-based cross-sectional survey.	Perspect Psychiatr Care

33794061	Factors affecting nurses' professional commitment during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	J Nurs Manag
32783389	Factors affecting the anxiety levels of adolescents in home-quarantine during COVID-19 pandemic in Turkey.	Asia Pac Psychiatry
33772802	Factors associated with antenatal depression during the COVID-19 (SARS-CoV2) pandemic: A cross-sectional study in a cohort of Turkish pregnant women.	Perspect Psychiatr Care
32982532	Factors Associated with Burnout Among Physicians: An Evaluation During a Period of COVID-19 Pandemic.	J Healthc Leadersh
34658447	Factors associated with the intensity of anxiety and depression symptoms in health workers of two centres of reference for COVID 19 patient care in Antioquia, Colombia - a latent class analysis.	Rev Colomb Psiquiatr
34909133	Factors associated with the weight change trend in the first year of the COVID-19 pandemic: the case of Turkey.	Nutr Res Pract
34761359	Factors associated with Turkish pharmacists' intention to receive COVID-19 vaccine: an observational study.	Int J Clin Pharm
32813879	Factors determining COVID-19 pneumonia severity in a country with routine BCG vaccination.	Clin Exp Immunol
32216634	Faith, Politics and the COVID-19 Pandemic: The Turkish Response.	Med Anthropol
32674624	Family medicine departments and healthcare centres during COVID-19 pandemic in Turkey.	Eur J Gen Pract
33860555	Fatalism, fear, and compliance with preventive measures in COVID-19 pandemic: A structural equation modeling analysis.	Public Health Nurs
34981711	Favipiravir Use in Kidney Transplant Recipients with COVID-19: A Single-Center Experience.	Exp Clin Transplant
34808420	Fear of coronavirus and health literacy levels of older adults during the COVID-19 pandemic.	Geriatr Nurs
34690472	Fear of COVID-19 and general self-efficacy among Turkish teachers: Mediating role of perceived social support.	Curr Psychol
34926799	Fear of COVID-19 and Its Association With Health Literacy in Elderly Patients.	J Patient Exp
34758865	Fear of COVID-19 lead to procrastination among Turkish university students: The mediating role of intolerance of uncertainty.	BMC Psychol
33230394	Fear of COVID-19, Mindfulness, Humor, and Hopelessness: A Multiple Mediation Analysis.	Int J Ment Health Addict
35150508	Fear, Anxiety, Burnout, and Insomnia Levels of Healthcare Workers during COVID-19 Pandemic in Turkey.	Psychiatr Danub
32909852	Feasibility of telehealth in the management of autoimmune hepatitis before and during the COVID-19 pandemic.	Expert Rev Gastroenterol Hepatol
35095193	Field reconnaissance and structural assessment of the October 30, 2020, Samos, Aegean Sea earthquake: an example of severe damage due to the basin effect.	Nat Hazards (Dordr)
34666664	First Case of COVID-19 Positive Candida auris Fungemia in Turkey.	Mikrobiyol Bul
33929142	First known COVID-19 case and contact tracing efforts in Istanbul, Turkey	Turk J Med Sci
32768790	First proof of the capability of wastewater surveillance for COVID-19 in India through detection of genetic material of SARS-CoV-2.	Sci Total Environ
33451104	Flattening the Curve of COVID-19 Vaccine Rejection-An International Overview.	Vaccines (Basel)

34096489	Food Insecurity and Affecting Factors in Households With Children During the COVID-19 Pandemic: A Cross-Sectional Study.	Disaster Med Public Health Prep
34511667	Food safety knowledge, hygiene practices, and eating attitudes of academics and university students during the coronavirus (COVID-19) pandemic in Turkey.	J Food Saf
33084261	Forecasting of COVID-19 infections in E7 countries and proposing some policies based on the Stringency Index.	J Popul Ther Clin Pharmacol
33520001	Forecasting of medical equipment demand and outbreak spreading based on deep long short-term memory network: the COVID-19 pandemic in Turkey.	Signal Image Video Process
33776248	Forecasting outbreak of COVID-19 in Turkey; Comparison of Box-Jenkins, Brown's exponential smoothing and long short-term memory models.	Process Saf Environ Prot
35221283	Forecasting the daily deaths caused by COVID-19 using ARIMA model.	Pak J Pharm Sci
33395428	Frequency of depressive symptoms in Syrian refugees and Turkish maintenance hemodialysis patients during COVID-19 pandemic.	PLoS One
33952771	Frequency of Interleukin-6 rs1800795 (-174G/C) and rs1800797 (-597G/A) Polymorphisms in COVID-19 Patients in Turkey Who Develop Macrophage Activation Syndrome.	Jpn J Infect Dis
35001860	From the perspective of Turkish women: intimate partner violence and perceived stress level in the Covid-19 pandemic.	Women Health
35244072	Future anxiety and coping methods of nursing students during COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	Medicine (Baltimore)
32990244	Future scenarios and opportunities for interventional radiology in the post COVID-19 era.	Diagn Interv Radiol
34230782	Gender and telework: Work and family experiences of teleworking professional, middle-class, married women with children during the Covid-19 pandemic in Turkey.	Gen Work Organ
34230780	Gender roles during COVID-19 pandemic: The experiences of Turkish female academics.	Gen Work Organ
34242317	Gender-affirming care, mental health, and economic stability in the time of COVID-19: A multi-national, cross-sectional study of transgender and nonbinary people.	PLoS One
33318646	Gene editing and RNAi approaches for COVID-19 diagnostics and therapeutics.	Gene Ther
33194477	General Anesthesia Practices During the COVID-19 Pandemic in Turkey: A Cohort Study With a National Survey.	Cureus
32637887	General Surgery Operating Room Practice in Patients with COVID-19.	Turk J Surg
35099036	General surgery practice under the COVID-19 pandemic: The experience of a pandemic hospital in Istanbul.	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg
34241906	Genomic characterization of SARS-CoV-2 isolates from patients in Turkey reveals the presence of novel mutations in spike and nsp12 proteins.	J Med Virol
32713371	Geographical variation in case fatality rate and doubling time during the COVID-19 pandemic.	Epidemiol Infect
35071820	Global data analysis and risk factors associated with morbidity and mortality of COVID-19.	Gene Rep
33083187	Global Interest in Telehealth During COVID-19 Pandemic: An Analysis of Google Trends.	Cureus
34414137	Global research trends in COVID-19 with MRI and PET/CT: a scoping review with bibliometric and network analyses.	Clin Transl Imaging
34873385	Global validation of the Coronavirus Anxiety Scale (CAS).	Curr Psychol

34898863	Gompertz model in COVID-19 spreading simulation.	Chaos Solitons Fractals
35213659	Government influence on e-government adoption by citizens in Colombia: Empirical evidence in a Latin American context.	PLoS One
32368875	Guide for Nuclear Medicine Applications During the COVID-19 Outbreak.	Mol Imaging Radionucl Ther
32608516	Gynecological surgeries during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Int J Gynaecol Obstet
34688528	Hand hygiene and mask-wearing behaviors and the related factors during the COVID 19 pandemic: A cross-sectional study with secondary school students in Turkey.	J Pediatr Nurs
34387157	Has the COVID-19 Pandemic Affected Brain Death Notifications and Organ Donation Time?	Exp Clin Transplant
34530531	Has the COVID-19 Pandemic Increased Mortality Among Patients with Cancer Receiving Systemic Anticancer Treatments?	J Coll Physicians Surg Pak
34756168	Health and financial costs of adverse childhood experiences in 28 European countries: a systematic review and meta-analysis.	Lancet Public Health
33370761	Health Anxiety and Emotion Regulation during the Period of COVID-19 Outbreak in Turkey.	Psychiatr Danub
33073870	Health anxiety during the early phases of COVID-19 pandemic in Turkey and its relationship with postpandemic attitudes, hopelessness, and psychological resilience.213	Perspect Psychiatr Care
34473609	Health Beliefs in Association with Behaviors in Compliance with COVID-19 Public Health Guidelines: A Cross-sectional Study.	Soc Work Public Health
34650946	Health Information Systems in the COVID-19 Pandemic: A Short Survey of Experiences and Lessons Learned From the European Region.	Front Public Health
32471005	Healthcare information on YouTube: Pregnancy and COVID-19.	Int J Gynaecol Obstet
33827556	Healthcare services utilization among international students in Ankara, Turkey: a cross-sectional study.	BMC Health Serv Res
33650693	Healthcare workers' anxieties and coping strategies during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
35039704	Healthcare Workers' Burn-out, Hopelessness, Fear of COVID-19 and Perceived Social Support Levels.	Eur J Psychiatry
34655257	Hearing test results of newborns born from the coronavirus disease 2019 (COVID-19) infected mothers: A tertiary center experience in Turkey.	J Obstet Gynaecol Res
33403142	Heart transplant recipient survivor from COVID-19: The first case of Turkey.	Turk Gogus Kalp Damar Cerrahisi Derg
35045916	Hesitancy Regarding Medical Advice on COVID-19: An Emergency Department Perspective.	Disaster Med Public Health Prep
35118351	Hesitancy towards a COVID-19 vaccine among midwives in Turkey during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional web-based survey.	Eur J Midwifery
34271803	High Neutrophil/Lymphocyte Ratios in Symptomatic Pediatric COVID-19 Patients.	J Coll Physicians Surg Pak
33231841	Higher viral loads in asymptomatic COVID-19 patients might be the invisible part of the iceberg.	Infection
34633984	Hikikomori: a possible mental health consequence of the COVID-19 epidemic	Orv Hetil
32413608	HIV care in times of the COVID-19 crisis - Where are we now in Central and Eastern Europe?	Int J Infect Dis

32347975	HIV/SARS-CoV-2 coinfecting patients in Istanbul, Turkey.	J Med Virol
33937565	Hospital capacity during the COVID-19 pandemic.	Glob Health Med
34177895	How Children Are Protected From COVID-19? A Historical, Clinical, and Pathophysiological Approach to Address COVID-19 Susceptibility.	Front Immunol
34196968	How Covid-19 financially hit urban refugees: evidence from mixed-method research with citizens and Syrian refugees in Turkey.	Disasters
34720313	How COVID-19 pandemic affected the psychiatry training of medical students in Turkey? What have we done and what can be done?	Eur J Psychiatry
33776552	How Covid-19 pandemic and partial lockdown decisions affect air quality of a city? The case of Istanbul, Turkey.	Environ Dev Sustain
34963192	How did the COVID-19 pandemic affect older adults? Investigation in terms of disability, state-trait anxiety and life satisfaction: Samsun, Turkey example.	Psychogeriatrics
34263153	How Do Breast Cancer Patients Present Following COVID-19 Early Peak in a Breast Cancer Center in Turkey?	Eur J Breast Health
34861952	How do family supportive supervisors affect nurses' thriving: A research before and during COVID-19 pandemic.	Arch Psychiatr Nurs
35253713	How does fear of COVID-19 affect the mental well-being of waiters in Turkey.	Work
34284538	How efficient are facial masks against COVID-19? Evaluating the mask use of various communities one year into the pandemic	Turk J Med Sci
33295036	How have older adults reacted to coronavirus disease 2019?	Psychogeriatrics
32229434	How imaging should properly be used in COVID-19 outbreak: an Italian experience.	Diagn Interv Radiol
32837635	How Indian agriculture should change after COVID-19.	Food Secur
35180544	How parents of children with autism spectrum disorder experience the COVID-19 pandemic: Perspectives and insights on the new normal.	Res Dev Disabil
33073259	How the Covid-19 pandemic affected shoulder and elbow practice in Turkey?	JSES Int
33343754	How the COVID-19 pandemic is affecting paediatric orthopaedic practice in Turkey.	J Child Orthop
34476823	How the occupational balance of healthcare professionals changed in the COVID-19 pandemic: A mixed design study.	Aust Occup Ther J
34456518	How to Assess the Child Poverty and Distributional Impact of COVID-19 Using Household Budget Surveys: An Application Using Turkish Data.	Eur J Dev Res
34603503	Human Ace D/I Polymorphism Could Affect the Clinicobiological Course of COVID-19.	J Renin Angiotensin Aldosterone Syst
32682360	Hydroxychloroquine plus azithromycin and early hospital admission are beneficial in COVID-19 patients: Turkish experience with real-life data	Turk J Med Sci
33169851	I'm a hero, but...: An evaluation of depression, anxiety, and stress levels of frontline healthcare professionals during COVID-19 pandemic in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
33851074	ICU admission rates in Istanbul following the addition of favipiravir to the national COVID-19 treatment protocol.	North Clin Istanbul
33025199	Identification of novel mutations in SARS-COV-2 isolates from Turkey.	Arch Virol

32595354	Identification of the nucleotide substitutions in 62 SARS-CoV-2 sequences from Turkey.	Turk J Biol
32352919	Imaging and COVID-19.	Diagn Interv Radiol
34162739	Immunogenicity and efficacy of the COVID-19 candidate vector vaccine MVA-SARS-2-S in preclinical vaccination.	Proc Natl Acad Sci U S A
34500485	Impact of Bias in Data Collection of COVID-19 Cases.	Homeopathy
34496994	Impact of COVID-19 on eating habits, sleeping behaviour and physical activity status of final-year medical students in Ankara, Turkey.	Public Health Nutr
33903830	Impact of COVID-19 Outbreak on Emergency Visits and Emergency Consultations: A Cross-Sectional Study.	Cureus
34050883	Impact of COVID-19 outbreak on patients with ST-segment elevation myocardial infarction (STEMI) in Turkey: results from TURSER study (TURKISH St-segment elevation myocardial infarction registry).	J Thromb Thrombolysis
34876759	Impact of Covid-19 outbreak on Turkish gasoline consumption.	Technol Forecast Soc Change
34787093	Impact of COVID-19 Pandemic on Gastroenterology Fellowship Training in Turkey: A Prospective Nationwide Survey Study.	Turk J Gastroenterol
32799105	Impact of COVID-19 pandemic on mental health in the general population: A systematic review.	J Affect Disord
33493832	Impact of COVID-19 pandemic on visits of an urban emergency department.	Am J Emerg Med
32983281	Impact of novel coronavirus (COVID-19) on daily routines and air environment: evidence from Turkey.	Air Qual Atmos Health
34346874	Impact of Pandemic in the Frequency of Scabies: Possible Scabies Outbreak Scenario Aftermath COVID-19	Turkiye Parazitol Derg
33491033	Impact of Serum 25(OH) Vitamin D Level on Mortality in Patients with COVID-19 in Turkey.	J Nutr Health Aging
33753075	Impact of the COVID-19 lockdown period on surface water quality in the Meric-Ergene River Basin, Northwest Turkey.	Environ Res
33814870	Impact of the COVID-19 pandemic on mental health and health-related quality of life among university students in Turkey.	Curr Psychol
34524121	Impact of the COVID-19 pandemic on operations in general surgery clinics in Turkey.	Ann Ital Chir
34145807	Impact of the COVID-19 pandemic on orthopedic fracture characteristics in three hospitals in Turkey: A multi-center epidemiological study.	Jt Dis Relat Surg
33596889	Impact of the Covid-19 pandemic on perinatal mental health (Riseup-PPD-COVID-19): protocol for an international prospective cohort study.	BMC Public Health
33251093	Impact of the COVID-19 pandemic on travel behavior in Istanbul: A panel data analysis.	Sustain Cities Soc
32334158	Impact of weather on COVID-19 pandemic in Turkey.	Sci Total Environ
34723077	Impact of Weather Parameters and Population Density on the COVID-19 Transmission: Evidence from 81 Provinces of Turkey.	Earth Syst Environ
34777638	Impacts of COVID-19 on changing patterns of household food consumption: An intercultural study of three countries.	Int J Gastron Food Sci
34908582	Impacts of Covid-19 pandemic on consumer behavior in Turkey: A qualitative study.	J Consum Aff

33232860	Impacts of COVID-19 pandemic period on depression, anxiety and stress levels of the healthcare employees in Turkey.	Leg Med (Tokyo)
34869802	Impacts of the Covid-19 Pandemic on Life of Higher Education Students: Global Survey Dataset from the First Wave.	Data Brief
33066867	In the Turkish News: Coronavirus and "Alternative & complementary" medicine methods.	Complement Ther Med
34839992	Inactive SARS-CoV-2 vaccine generates high antibody responses in healthcare workers with and without prior infection.	Vaccine
32837778	Inadequate in the Best of Times: Reevaluating Provider Networks in Light of the Coronavirus Pandemic.	World Med Health Policy
32519618	Incidence and Immunologic Analysis of Coronavirus Disease (COVID-19) in Hemodialysis Patients: A Single-Center Experience.	Exp Clin Transplant
34509332	Incidence of orthodontic appliance failures during the COVID-19 lockdown period.	Am J Orthod Dentofacial Orthop
33776382	Individuals' conceptions of COVID-19 pandemic through metaphor analysis.	Curr Psychol
34881540	Influence of Covid-19 infection on fetal thymus size after recovery.	J Perinat Med
33328620	Influence of COVID-19 pandemic on sexuality: a cross-sectional study among couples in Turkey.	Int J Impot Res
34588828	Influence of Digital Competence on Perceived Stress, Burnout and Well-Being Among Students Studying Online During the COVID-19 Lockdown: A 4-Country Perspective.	Psychol Res Behav Manag
34334862	Influences of COVID-19 pandemic lockdown on excess lifetime cancer risk value of natural radiation.	J Radioanal Nucl Chem
33183855	Influenza vaccination among infection control teams: A EUCIC survey prior to COVID-19 pandemic.	Vaccine
34898482	Information, attitudes and behavior of Turkish people concerning COVID-19.	J Infect Dev Ctries
32578309	Inpatient dermatology consultations during COVID 19 pandemic in a tertiary referral center.	Dermatol Ther
34099093	Insight into Turkish Community Pharmacists' Services in the First Wave of the COVID-19 Pandemic.	Disaster Med Public Health Prep
34585460	Instant determination of the artemisinin from various <i>Artemisia annua</i> L. extracts by LC-ESI-MS/MS and their in-silico modelling and in vitro antiviral activity studies against SARS-CoV-2.	Phytochem Anal
35166022	Interest in dentistry in early months of the COVID-19 global pandemic: A Google Trends approach.	Health Info Libr J
32798483	Interference in scientific research on COVID-19 in Turkey.	Lancet
34861951	Internet addiction and psychosocial problems among adolescents during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	Arch Psychiatr Nurs
34608443	Internet use during COVID-19 lockdown among young people in low- and middle-income countries: Role of psychological wellbeing.	Addict Behav Rep
33870496	Interpersonal cognitive distortions and family role performances in spouses during COVID-19 pandemic process in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
32229433	Interventional radiology and COVID-19: evidence-based measures to limit transmission.	Diagn Interv Radiol
34383617	Intimate Partner Violence against Women in Turkey during the COVID-19 Pandemic.	Issues Ment Health Nurs

32427165	Intolerance of Uncertainty and Mental Wellbeing: Serial Mediation by Rumination and Fear of COVID-19.	Int J Ment Health Addict
34858430	Intranasal Delivery of MVA Vector Vaccine Induces Effective Pulmonary Immunity Against SARS-CoV-2 in Rodents.	Front Immunol
33404147	Investigating the factors enabling the accurate implementation of the patient-assisted tele dermatology model during the pandemic in Turkey: A pilot study.	Dermatol Ther
33461428	Investigation of COVID-19 Fear, Well-Being and Life Satisfaction in Turkish Society.	Soc Work Public Health
33573479	Investigation of COVID-19 Perceived Risk in Public Hospital Workers in Turkey.	Hosp Top
34839902	Investigation of interactions between COVID-19 and diabetes with hereditary traits using real data: A case study in Turkey.	Comput Biol Med
33053051	Investigation of mental health among hospital workers in the COVID-19 pandemic: a cross-sectional study.	Sao Paulo Med J
33896012	Investigation of psychiatric symptoms in individuals in Turkey during the COVID-19 outbreak.	Perspect Psychiatr Care
33291194	Investigation of QT Prolongation with Hydroxychloroquine and Azithromycin for the Treatment of COVID-19.	J Coll Physicians Surg Pak
32781456	Investigation of SARS-CoV-2 in Semen of Patients in the Acute Stage of COVID-19 Infection.	Urol Int
33743543	Investigation of the disease process and drug combinations in patients with suspected/confirmed COVID-19 using favipiravir.	Int J Clin Pract
34485212	Investigation of the Effects of the COVID-19 Pandemic on Audiology Students in Turkey: A Cross-Sectional Survey Study in the COVID-19 Era.	Front Public Health
34641767	Investigation of the Perceived Coronavirus Threat, E-Health Literacy, and Psychological Well-Being in Turkey.	Soc Work Public Health
34224594	Investigation of the psychiatric factors that determine the fear of COVID-19 in healthcare workers and hospital staff in a university hospital in Turkey.	J Community Psychol
35176946	Investigation of the relationship between chronotype, learning style and academic achievement of university students during distance education in the pandemic period.	Chronobiol Int
34595787	Investigation of the relationship between psychological resilience and job performance in Turkish nurses during the Covid-19 pandemic in terms of descriptive characteristics.	J Nurs Manag
34158015	Investigation of the relationships between perceived causes of COVID-19, attitudes towards vaccine and level of trust in information sources from the perspective of Infodemic: the case of Turkey.	BMC Public Health
32490887	Investigation of Turkish dentists' clinical attitudes and behaviors towards the COVID-19 pandemic: a survey study.	Braz Oral Res
34151376	IONIZING RADIATION EXPOSURE IN PATIENTS WITH COVID-19: MORE THAN NEEDED.	Radiat Prot Dosimetry
34104506	Is arterial switch operation possible with neonatology-focused intensive care unit modality.	Turk Gogus Kalp Damar Cerrahisi Derg
34131997	Is coronavirus pandemic-related anxiety higher in children with chronic kidney disease than healthy children?	Pediatr Int
35002183	Is negativity bias intuitive for liberals and conservatives?	Curr Psychol
33645177	Is Spontaneous Pneumomediastinum a Poor Prognostic Factor in Covid-19?	J Coll Physicians Surg Pak
32936826	Isolation and characterization of severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 in Turkey.	PLoS One

33325080	It was difficult, but our struggle to touch lives gave us strength: The experience of nurses working on COVID-19 wards.	J Clin Nurs
32409513	Junior doctors as the main health workforce of pandemic control hospitals in Turkey.	Postgrad Med J
33623868	Knowledge and attitude evaluation of physicians and nurses on COVID-19.	North Clin Istanb
32636699	Knowledge and Attitudes Among Hospital Pharmacists About COVID-19.	Turk J Pharm Sci
33884642	Knowledge levels, attitudes, and perceptions of individuals with different demographic characteristics on COVID-19: The case of Turkey.	Perspect Psychiatr Care
33474553	Knowledge, attitude and practice of dentists in Coronavirus disease 2019 pandemic in Turkey.	Eur Oral Res
35214736	Knowledge, Attitudes, and Perception towards COVID-19 Vaccination among the Adult Population: A Cross-Sectional Study in Turkey.	Vaccines (Basel)
33946186	Knowledge, Attitudes, Practices and Some Characteristic Features of People Recovered from COVID-19 in Turkey.	Medicina (Kaunas)
34212914	Knowledge, behaviours and anxiety of eastern part of Turkey residents about the current COVID-19 outbreak.	Acta Biomed
34927534	Knowledge, perception, and protective measures of Turkish pregnant women towards COVID-19 pandemic and their effects on anxiety levels.	J Obstet Gynaecol
33259991	Knowledge, practice and emotional status related to COVID-19 pandemic among radiology technicians working at pandemic hospitals.	Eur J Radiol
33836013	Knowledge, preventive behaviors and risk perception of the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study in Turkish health care workers.	PLoS One
33729298	Knowledge, stress levels, and clinical practice modifications of Turkish dentists due to COVID-19: a survey study.	Braz Oral Res
33219803	Lack of Susceptibility to SARS-CoV-2 and MERS-CoV in Poultry.	Emerg Infect Dis
33554203	Laryngoscopic Examination During the COVID-19 Pandemic: Turkish Voice Speech and Swallowing Disorders Society and Turkish Professional Voice Society Recommendations.	Turk Arch Otorhinolaryngol
33821112	Latent profile analysis of COVID-19 fear, depression, anxiety, stress, mindfulness, and resilience.	Curr Psychol
34337830	Letter from Turkey: Impact of COVID-19 on respiratory diseases.	Respirology
34164874	Letter from Turkey.	Respirology
34461713	Letter to the Editor re: "Effects of the COVID-19 Pandemic on Turkish Ophthalmologists."	Turk J Ophthalmol
34461714	Letter to the Editor re: "Effects of the COVID-19 Pandemic on Turkish Ophthalmologists."-Incremental Innovations in Clinical Ophthalmology During the COVID-19 Pandemic	Turk J Ophthalmol
34637131	Letter to the Editor: THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON SCHIZOPHRENIA PATIENTS.	Turk Psikiyatri Derg
35213907	Levels and Predictors of Anxiety and Depression in Turkish Pregnant Woman During the Covid-19 Pandemic.	Rev Bras Ginecol Obstet
32380879	Levels and predictors of anxiety, depression and health anxiety during COVID-19 pandemic in Turkish society: The importance of gender.	Int J Soc Psychiatry
33875916	Levels and Predictors of Anxiety, Depression, and Burnout Syndrome in Physicians During the COVID-19 Pandemic.	Int J Ment Health Addict

34475158	Life or limb: an international qualitative study on decision making in sarcoma surgery during the COVID-19 pandemic.	BMJ Open
34412892	Linear and non-linear dynamics of the epidemics: System identification based parametric prediction models for the pandemic outbreaks.	ISA Trans
34933626	Linking Judging Moral to Acting Moral: A Relational Motivations Approach to Judging and Practicing Covid-19 Behaviors.	Psychol Rep
34511678	Linking the behavioral immune system to COVID-19 vaccination intention: The mediating role of the need for cognitive closure and vaccine hesitancy.	Pers Individ Dif
33627882	Living the SARS-CoV-2 pandemic in Turkey.	Nat Immunol
32863615	Logistic equation and COVID-19.	Chaos Solitons Fractals
35223629	Long COVID in Hospitalized COVID-19 Patients: A Retrospective Cohort Study.	Iran J Public Health
34915675	Longitudinal SARS-CoV-2 Seroconversion Course and Antibody Levels by Blood Groups in Convalescent Plasma Donors in Turkey.	Medeni Med J
35172841	Low risk of haematomas with intramuscular vaccines in anticoagulated patients: a systematic review with meta-analysis.	Thromb J
34398433	Lower COVID-19 Mortality in Patients with Type 2 Diabetes Mellitus Taking Dipeptidyl Peptidase-4 Inhibitors: Results from a Turkish Nationwide Study.	Diabetes Ther
32889405	Machine learning-based mortality rate prediction using optimized hyper-parameter.	Comput Methods Programs Biomed
32551453	Management of an Organ Donation Process in COVID-19 Pandemic: First Case of Turkey.	Turk J Anaesthesiol Reanim
32829738	Management of congenital cardiac surgery during COVID-19 pandemic.	Cardiol Young
33274616	Management of gynecological cancers in the COVID-19 era: a survey from Turkey	J Turk Ger Gynecol Assoc
32209526	Management strategy of novel coronavirus (COVID-19) pneumonia in the radiology department: a Chinese experience.	Diagn Interv Radiol
34149117	Mapping the intellectual structure of the coronavirus field (2000-2020): a co-word analysis.	Scientometrics
34720778	MARCOS technique under intuitionistic fuzzy environment for determining the COVID-19 pandemic performance of insurance companies in terms of healthcare services.	Appl Soft Comput
34254718	Maternal deaths due to COVID-19 disease: The cases in a single center pandemic hospital in the south east of Turkey.	J Obstet Gynaecol Res
33391372	Mathematical model of COVID-19 spread in Turkey and South Africa: theory, methods, and applications.	Adv Differ Equ
35035188	Meaning in life, psychological hardiness and death anxiety: individuals with or without generalized anxiety disorder (GAD).	Curr Psychol
33403603	Meaning in Life, Religious Coping, and Loneliness During the Coronavirus Health Crisis in Turkey.	J Relig Health
33935906	Meaning-Based Coping and Spirituality During the COVID-19 Pandemic: Mediating Effects on Subjective Well-Being.	Front Psychol
33169074	Meaningful Living to Promote Complete Mental Health Among University Students in the Context of the COVID-19 Pandemic.	Int J Ment Health Addict
33424205	Meaningful living, resilience, affective balance, and psychological health problems among Turkish young adults during coronavirus pandemic.	Curr Psychol

32490730	Measuring anxiety related to COVID-19: A Turkish validation study of the Coronavirus Anxiety Scale.	Death Stud
33720811	Measuring dysfunctional grief due to a COVID-19 loss: A Turkish validation study of the Pandemic Grief Scale.	Death Stud
33414588	Measuring the Impact of COVID-19 on Mental Health: A Scoping Review of the Existing Scales.	Indian J Psychol Med
33879234	Mechanical transmission of SARS-CoV-2 by house flies.	Parasit Vectors
34914153	Media use, positive and negative emotions, and stress levels of adults during COVID-19 pandemic in Turkey: A cross-sectional study.	Int J Nurs Pract
33128425	Medical and socioeconomic challenges of private dermatocosmetology clinics during COVID-19 pandemic: A survey from Turkey.	J Cosmet Dermatol
32364692	Medical Education in Turkey in Time of COVID-19	Balkan Med J
34721594	Medical waste management during coronavirus disease 2019 pandemic at the city level.	Int J Environ Sci Technol (Tehran)
34468634	Mental disorders among pregnant women during the COVID-19 pandemic. A cross-sectional study.	Sao Paulo Med J
33800008	Mental Health among Adults during the COVID-19 Pandemic Lockdown: A Cross-Sectional Multi-Country Comparison.	Int J Environ Res Public Health
34545664	Mental health and factors related to life satisfaction in nursing home and community-dwelling older adults during COVID-19 pandemic in Turkey.	Psychogeriatrics
34961373	Mental health of Turkish medical students during the COVID-19 pandemic.	Int J Soc Psychiatry
34545120	Mental health prevalence and predictors among university students in nine countries during the COVID-19 pandemic: a cross-national study.	Sci Rep
34911386	Mental State of Students During the Pandemic and Affecting Factors: A Cross-Sectional Study.	Inquiry
33616202	Mental status of nursing students assessed using the general health questionnaire during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
32436844	MinIP technique may be helpful in diagnosing COVID-19.	Diagn Interv Radiol
34192042	Mischievous Uncles as Rule Breakers: Intersectional Stereotypes and Risk Perceptions During the Coronavirus Pandemic in Turkey.	Soc Media Soc
32299208	Mobilizing the research ecosystem for scientific advances towards positive impact in the context of the COVID-19 Pandemic	Turk J Med Sci
33318892	Modeling and analysis of different scenarios for the spread of COVID-19 by using the modified multi-agent systems - Evidence from the selected countries.	Results Phys
34812356	Modeling and Prediction of the Covid-19 Cases With Deep Assessment Methodology and Fractional Calculus.	IEEE Access
33994665	Modelling personal cautiousness during the COVID-19 pandemic: a case study for Turkey and Italy.	Nonlinear Dyn
34615381	Molecular characterization, phylogenetic and variation analyses of SARS-CoV-2 strains in Turkey.	Future Microbiol
32823907	Molecular Epidemiology Analysis of SARS-CoV-2 Strains Circulating in Romania during the First Months of the Pandemic.	Life (Basel)
33275763	Mortality analysis of COVID-19 infection in chronic kidney disease, haemodialysis and renal transplant patients compared with patients without kidney disease: a nationwide analysis from Turkey.	Nephrol Dial Transplant

32352920	MRI appearance of COVID-19 infection.	Diagn Interv Radiol
34778542	Multi-level analyses of distance education capacity, faculty members' adaptation, and indicators of student satisfaction in higher education during COVID-19 pandemic.	Int J Educ Technol High Educ
33135831	Multicenter study evaluating the impact of COVID-19 outbreak on dermatology outpatients in Turkey.	Dermatol Ther
34239770	Multisystem Inflammatory Syndrome in Adults (MIS-A) Associated with SARS-CoV-2 Infection in a Young Adult Case from Turkey.	Medeni Med J
34028528	Multisystem Inflammatory Syndrome in Children (MIS-C) Associated with COVID-19: A Case Series Experience in a Tertiary Care Hospital of Southern Turkey.	J Trop Pediatr
35199895	Multisystem inflammatory syndrome in children associated with COVID-19 in 101 cases from Turkey (Turk-MISC study).	J Paediatr Child Health
34343373	Multisystem inflammatory syndrome in children during severe acute respiratory syndrome coronavirus-2 pandemic in Turkey: A single-centre experience.	J Paediatr Child Health
33576926	Multisystem inflammatory syndrome in children during the COVID-19 pandemic in Turkey: first report from the Eastern Mediterranean.	Clin Rheumatol
34104908	Multisystemic inflammatory syndrome in children associated with COVID-19: a single center experience in Turkey.	Turk Arch Pediatr
34871297	Mutational landscape of SARS-CoV-2 genome in Turkey and impact of mutations on spike protein structure.	PLoS One
34862398	MVA vector expression of SARS-CoV-2 spike protein and protection of adult Syrian hamsters against SARS-CoV-2 challenge.	NPJ Vaccines
32996259	Nation-wide analysis of the impact of Covid-19 pandemic on daily urology practice in Turkey.	Int J Clin Pract
32429780	Near-term pregnant women's attitude toward, concern about and knowledge of the COVID-19 pandemic.	J Matern Fetal Neonatal Med
34681991	Network Autoregressive Model for the Prediction of COVID-19 Considering the Disease Interaction in Neighboring Countries.	Entropy (Basel)
33797304	New Onset of Unilateral Orbital Myositis following Mild COVID-19 Infection.	Ocul Immunol Inflamm
34166850	New Pulmonary Infiltrates Observed on Computed Tomography-Based Image Guidance for Radiotherapy Warrant Diagnostic Workup for Coronavirus Disease 2019.	J Thorac Oncol
32259028	New threat: 2019 novel Coronavirus infection and infection control perspective in Turkey.	North Clin Istanbul
34402949	No association of anti-osteoporosis drugs with COVID-19-related outcomes in women: a nationwide cohort study.	Osteoporos Int
34490426	No Fans-No Pressure: Referees in Professional Football During the COVID-19 Pandemic.	Front Sports Act Living
33379907	Noise annoyance during COVID-19 lockdown: A research of public opinion before and during the pandemic.	J Acoust Soc Am
34590802	Nonpharmaceutical interventions in Turkey and worldwide during COVID-19 pandemic	Turk J Med Sci
32209502	Novel coronavirus SARS-CoV-2: familial spread resulting in COVID-19 pneumonia in a pediatric patient.	Diagn Interv Radiol
33902614	Novel coronavirus seropositivity and related factors among healthcare workers at a university hospital during the prevaccination period: a cross-sectional study.	Ann Clin Microbiol Antimicrob
33553085	Nowcasting and Forecasting the Spread of COVID-19 and Healthcare Demand in Turkey, a Modeling Study.	Front Public Health

35236178	Nurses as the leading fighters during the COVID-19 pandemic: Self-transcendence.	Nurs Ethics
35083821	Nurses' disaster core competencies and resilience during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study from Turkey.	J Nurs Manag
34169629	Nurses' resilience in the face of coronavirus (COVID-19): An international view.	Nurs Health Sci
33644905	Nursing care management based on the Omaha system for inpatients diagnosed with COVID-19: An electronic health record study.	J Adv Nurs
34846753	Nursing students' clinical practices during the COVID-19 pandemic: Fear of COVID-19 and anxiety levels.	Nurs Forum
34016314	Nursing students' readiness and coping strategies for the Covid-19 pandemic in Turkey.	J Prof Nurs
35193414	Nutritional Experiences of Parents of Children Who Had Gastric Transposition Surgery.	Clin Nurs Res
34165269	Obesity pandemic triggered by the COVID19 pandemic: experience from Turkey.	Pol Arch Intern Med
34617101	Occupational risk of COVID-19 by country of birth. A register-based study.	J Public Health (Oxf)
33684818	Occurrence of various viruses and recent evidence of SARS-CoV-2 in wastewater systems.	J Hazard Mater
33725271	Ocular-symptoms-related Google Search Trends during the COVID-19 Pandemic in Europe.	Int Ophthalmol
33155617	Older Adults Hospitalized with Covid-19: Clinical Characteristics and Early Outcomes from a Single Center in Istanbul, Turkey.	J Nutr Health Aging
32871002	Older Adults With Coronavirus Disease 2019: A Nationwide Study in Turkey.	J Gerontol A Biol Sci Med Sci
33688035	One or two injections of MVA-vectored vaccine shields hACE2 transgenic mice from SARS-CoV-2 upper and lower respiratory tract infection.	Proc Natl Acad Sci U S A
35098255	Online Learning Satisfaction and Internet Addiction During Covid-19 Pandemic: A Two-Wave Longitudinal Study.	TechTrends
34382894	Optimism and pessimism mediate the association between parental coronavirus anxiety and depression among healthcare professionals in the era of COVID-19.	Psychol Health Med
34667813	Oral health practice and health-related quality of life of a group of children during the early stage of the COVID-19 pandemic in Istanbul.	J Educ Health Promot
34145807	Orthopedics and 3D technology in Turkey	Jt Dis Relat Surg
32920570	Out-patient management of patients with COVID-19 on home isolation.	Infez Med
32854573	Outcome of COVID-19 in patients with chronic myeloid leukemia receiving tyrosine kinase inhibitors.	J Oncol Pharm Pract
32691641	Outcomes of universal SARS-CoV-2 testing program in pregnant women admitted to hospital and the adjuvant role of lung ultrasound in screening: a prospective cohort study.	J Matern Fetal Neonatal Med
34945577	Overstocked Agricultural Produce and Emergency Supply System in the COVID-19 Pandemic: Responses from China.	Foods
34357491	Pandemic hospital site selection: a GIS-based MCDM approach employing Pythagorean fuzzy sets.	Environ Sci Pollut Res Int
34284534	Pandemic hospitals and reorganizing emergency departments	Turk J Med Sci

33148091	Parental psychological distress associated with COVID-19 outbreak: A large-scale multicenter survey from Turkey.	Int J Soc Psychiatry
33991289	Parental Views of Families of Children with Autism Spectrum Disorder and Developmental Disorders During the COVID-19 Pandemic.	J Autism Dev Disord
34961836	Pathways to recovery from COVID-19: characterizing input-output linkages of a targeted sector.	J Econ Struct
33861165	Pediatricians' COVID-19 experiences and views on the willingness to receive COVID-19 vaccines: a cross-sectional survey in Turkey.	Hum Vaccin Immunother
34247941	Perceived and sources of occupational stress in intensive care nurses during the COVID-19 pandemic.	Intensive Crit Care Nurs
35039982	Perceived Changes in Sexual Interest and Distress About Discrepant Sexual Interest During the First Phase of COVID-19 Pandemic: A Multi-Country Assessment in Cohabiting Partnered Individuals.	Arch Sex Behav
33410335	Perceived risk and parental coronavirus anxiety in healthcare workers: a moderated mediation role of coronavirus fear and mental well-being.	Psychol Health Med
33837591	Perceived stress and affecting factors related to COVID-19 pandemic of emergency nurses in Turkey.	J Nurs Manag
34840537	Perceived Stress During the COVID-19 Pandemic Mediates the Association Between Self-quarantine Factors and Psychological Characteristics and Elevated Maladaptive Daydreaming.	Int J Ment Health Addict
34177292	Perception of COVID-19 Threats among Individuals from Different Countries: A Survey.	Eurasian J Med
34100135	Perceptions and acceptance of telemedicine among medical oncologists before and during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Support Care Cancer
33394477	Percutaneous cholecystostomy instead of laparoscopy to treat acute cholecystitis during the COVID-19 pandemic period: single center experience.	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg
32553714	Performance of pneumonia severity index and CURB-65 in predicting 30-day mortality in patients with COVID-19.	Int J Infect Dis
33681885	Performance of the Pandemic Medical Early Warning Score (PMEWS), Simple Triage Scoring System (STSS) and Confusion, Uremia, Respiratory rate, Blood pressure and age \geq 65 (CURB-65) score among patients with COVID-19 pneumonia in an emergency department triage setting: a retrospective study.	Sao Paulo Med J
32623717	Performing gynecologic cancer surgery during the COVID-19 pandemic in Turkey: A multicenter retrospective observational study.	Int J Gynaecol Obstet
33645392	Perinatology clinic in the coronavirus disease-2019 pandemic: what harms, often teaches.	J Matern Fetal Neonatal Med
32544059	Perioperative management recommendations to resume elective orthopaedic surgeries for post-COVID-19 "new normal": Current vision of the Turkish Society of Orthopaedics and Traumatology.	Acta Orthop Traumatol Turc
33223221	Perioperative SARS-CoV-2 infection among women undergoing major gynecologic cancer surgery in the COVID-19 era: A nationwide, cohort study from Turkey.	Gynecol Oncol
35094886	Personal protective equipment related skin changes among nurses working in pandemic intensive care unit: A qualitative study.	J Tissue Viability
35225470	Perspectives of Gynecologic Oncologists on Minimally Invasive Surgery During COVID-19 Pandemic: A Turkish Society of Minimally Invasive Gynecologic Oncology (MIJOD) Survey.	Asian Pac J Cancer Prev
33523457	Pharmacologic treatment of acute postoperative pain: A clinical practice guideline of The Turkish Society of Algology.	Agri
32595351	Phylogenetic analysis of SARS-CoV-2 genomes in Turkey.	Turk J Biol

34280992	Physical Activity among Adults Residing in 11 Countries during the COVID-19 Pandemic Lockdown.	Int J Environ Res Public Health
32780961	Physicians' knowledge of potential covid-19 drug-drug interactions: An online survey in turkey.	Postgrad Med
34402330	Place of Death of Geriatric Population in Turkey: A 7-Year Observational Study.	J Palliat Care
34258979	Platelet Indices' Usefulness in Determining whether Patients with COVID-19 Should be Treated as an Outpatient or Inpatient: a Retrospective Study.	Clin Lab
33210121	Pneumothorax in patients with coronavirus disease 2019 pneumonia with invasive mechanical ventilation.	Interact Cardiovasc Thorac Surg
32664570	Polymorphic Forms of Valinomycin Investigated by NMR Crystallography.	Int J Mol Sci
33190934	Population density index and its use for distribution of Covid-19: A case study using Turkish data.	Health Policy
33815223	Positive Psychological Impacts of Cooking During the COVID-19 Lockdown Period: A Qualitative Study.	Front Psychol
32843780	Positivity explains how COVID-19 perceived risk increases death distress and reduces happiness.	Pers Individ Dif
34459430	Post-COVID-19 ergonomic school furniture design under fuzzy logic.	Work
34512216	Post-pandemic lifestyle changes and their interaction with resident behavior in housing and neighborhoods: Bursa, Turkey.	J Hous Built Environ
34025916	Post-traumatic stress, growth, and depreciation during the COVID-19 pandemic: evidence from Turkey.	Eur J Psychotraumatol
32882361	Potential anti-influenza effective plants used in Turkish folk medicine: A review.	J Ethnopharmacol
34902600	Practice Patterns in Surgical Neuro-Oncology Among Low- and Middle-Income Countries During the Coronavirus Disease 2019 Pandemic: A Scoping Review and Situational Report from the Philippines.	World Neurosurg
34271804	Prealbumin: A New Biomarker for Predicting Prognosis in Patients with Severe COVID-19.	J Coll Physicians Surg Pak
33425689	Predicting the European stock market during COVID-19: A machine learning approach.	MethodsX
33740915	Predicting the outcome of COVID-19 infection in kidney transplant recipients.	BMC Nephrol
32391801	Prediction of the COVID-19 Pandemic for the Top 15 Affected Countries: Advanced Autoregressive Integrated Moving Average (ARIMA) Model.	JMIR Public Health Surveill
33290242	Predictive value of CT imaging findings in COVID-19 pneumonia at the time of first-screen regarding the need for hospitalization or intensive care unit.	Diagn Interv Radiol
34574617	Predictors of Changes in Physical Activity and Sedentary Behavior during the COVID-19 Pandemic in a Turkish Migrant Cohort in Germany.	Int J Environ Res Public Health
35243722	Predictors of COVID-19 preventive behaviours in a sample of the Turkish population.	Int J Nurs Pract Educ Inf Technol (Dordr)
34566469	Predictors of e-democracy applicability in Turkish K-12 schools.	
33642427	Predictors of Intensive Care Unit Admission or Mortality in Patients with Coronavirus Disease 2019 Pneumonia in Istanbul, Turkey.	Jpn J Infect Dis
35239889	Predictors of mortality in patients less than 50 years old with coronavirus disease 2019: a multicenter experience in Istanbul.	Rev Assoc Med Bras (1992)

34530532	Predictors of Mortality in Patients with COVID-19 Infection-associated Acute Kidney Injury.	J Coll Physicians Surg Pak
34548418	Predisease Physical Activity Level and Current Functional Capacity in Patients With COVID-19: Relationship With Pneumonia and Oxygen Requirement.	J Phys Act Health
33157497	Pregnancy and birth planning during COVID-19: The effects of tele-education offered to pregnant women on prenatal distress and pregnancy-related anxiety.	Midwifery
34191642	Pregnant women voice their concerns and delivery method preferences during the COVID-19 pandemic in Turkey'.	J Reprod Infant Psychol
33519174	Preschool Education in Turkey During the Covid-19 Pandemic: A Phenomenological Study.	Early Child Educ J
34712718	Presence of Antibodies to SARS-CoV-2 in Domestic Cats in Istanbul, Turkey, Before and After COVID-19 Pandemic.	Front Vet Sci
33404167	Prevalence and predictors of psychological response during immediate COVID-19 pandemic.	Int J Clin Pract
34203769	Prevalence and Risk Factors of CoronaVac Side Effects: An Independent Cross-Sectional Study among Healthcare Workers in Turkey.	J Clin Med
34165032	Prevalence of anxiety and depression among pregnant women during the COVID-19 pandemic: a meta-analysis.	J Psychosom Obstet Gynaecol
33794717	Prevalence of anxiety, depression, and psychological distress among the general population during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis.	Int J Soc Psychiatry
35232291	Prevalence of Burnout, Depression, Anxiety, Stress, and Hopelessness Among Healthcare Workers in COVID-19 Pandemic in Turkey.	Inquiry
34223786	Prevalence of COVID-19 in 10,000 samples from 7853 patients in Eastern Turkey by positive real-time PCR.	Future Microbiol
32915381	Prevalence of Depression, Anxiety, Distress and Insomnia and Related Factors in Healthcare Workers During COVID-19 Pandemic in Turkey.	J Community Health
34174475	Prevalence of mental health problems among children and adolescents during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis.	J Affect Disord
35107774	Prevalence of Scabies in the Covid-19 Pandemic Period and Determination of Risk Factors for Scabies: a Hospital-Based Cross-Sectional Study in Northeast Turkey.	Acta Parasitol
35450839	Prevention Is Better Than Cure	Turk Kardiyol Dern Ars
33048827	Problems Encountered by Nurses Due to the Use of Personal Protective Equipment During the Coronavirus Pandemic: Results of a Survey.	Wound Manag Prev
34970852	Professional and psychological perceptions of emergency nurses during the COVID-19 pandemic: A qualitative study.	Jpn J Nurs Sci
34873938	Prognosis of patients hospitalized with a diagnosis of COVID-19 pneumonia in a tertiary hospital in Turkey.	Ann Saudi Med
32530587	Projecting the course of COVID-19 in Turkey: A probabilistic modeling approach	Turk J Med Sci
33339228	Promoting Physical Activity during School Closures Imposed by the First Wave of the COVID-19 Pandemic: Physical Education Teachers' Behaviors in France, Italy and Turkey.	Int J Environ Res Public Health
32891215	Promotion of scientific research on COVID-19 in Turkey.	Lancet
34610978	Protecting privacy in mandatory reporting of infectious diseases during the COVID-19 pandemic: perspectives from a developing country.	J Med Ethics
34482427	Psychiatric emergency visit trends and characteristics in a mental health epicenter in Istanbul during COVID-19 lockdown.	Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol

33485962	Psychologic distress and sleep quality among adults in Turkey during the COVID-19 pandemic.	Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry
34557124	Psychological Burden During the COVID-19 Pandemic in Germany.	Front Psychol
32837129	Psychological correlates of COVID-19 conspiracy beliefs and preventive measures: Evidence from Turkey.	Curr Psychol
35150513	Psychological Effects of COVID-19 in Medical Students.	Psychiatr Danub
33032769	Psychological effects of nurses and midwives due to COVID-19 outbreak: The case of Turkey.	Arch Psychiatr Nurs
35125562	Psychological Flexibility, Coronavirus Anxiety, Humor and Social Media Addiction During COVID-19 Pandemic in Turkey.	Int J Adv Couns
33726571	Psychological impact of COVID-19 outbreak on health workers in a university hospital in Turkey.	Psychol Health Med
33025802	Psychological Impact of COVID-19 Pandemic on General Population in Turkey: Risk Factors.	Asia Pac J Public Health
35013658	Psychological maltreatment, coping flexibility, and death obsession during the COVID-19 pandemic: A multi-mediation analysis.	Curr Psychol
32796798	Psychological Resilience and Depression during the Covid-19 Pandemic in Turkey.	Psychiatr Danub
32723444	Psychological Status of Healthcare Workers during the Covid-19 Pandemic.	J Coll Physicians Surg Pak
33320723	Psychological Well-Being, Depression and Stress During COVID-19 Pandemic in Turkey: A Comparative Study of Healthcare Professionals and Non-Healthcare Professionals.	Psychol Health Med
34440995	Psychosocial Impacts of the COVID-19 Quarantine: A Study of Gender Differences in 59 Countries.	Medicina (Kaunas)
34184943	Psychosocial outcomes of COVID-19 pandemic on healthcare workers in maternity services.	J Psychosom Obstet Gynaecol
34390281	Psychosocial status of older adults aged 65 years and over during lockdown in Turkey and their perspectives on the outbreak.	Health Soc Care Community
33442780	Public interest in spa therapy during the COVID-19 pandemic: analysis of Google Trends data among Turkey.	Int J Biometeorol
34244469	Public mental health problems during COVID-19 pandemic: a large-scale meta-analysis of the evidence.	Transl Psychiatry
34706103	Public perceptions about nurses communicated via Twitter in Turkey.	Public Health Nurs
33331280	Pulmonary infarctions as the cause of bilateral cavitations in a patient with COVID-19.	Diagn Interv Radiol
33364571	Pulmonary Rehabilitation in COVID-19 patients: A scoping review of current practice and its application during the pandemic.	Turk J Phys Med Rehabil
32760887	Pulmonary rehabilitation principles in SARS-COV-2 infection (COVID-19): A guideline for the acute and subacute rehabilitation.	Turk J Phys Med Rehabil
34396064	Pulmonary rehabilitation principles in SARS-COV-2 infection (COVID-19): The revised guideline for the acute, subacute, and post-COVID-19 rehabilitation.	Turk J Phys Med Rehabil
32686633	QT interval evaluation associated with the use of hydroxychloroquine with combined use of azithromycin among hospitalised children positive for coronavirus disease 2019.	Cardiol Young
34357685	Qualitative examination of the attitudes of healthcare workers in Turkey regarding COVID-19 vaccines.	Int J Nurs Knowl

33939075	Quality of life and occupational performance of children with cancer in the era of the COVID-19 pandemic in terms of rehabilitation.	Qual Life Res
34019704	Quantitation of antibodies against SARS-CoV-2 spike protein after two doses of CoronaVac in healthcare workers.	J Med Virol
32352917	Radiological approach to COVID-19 pneumonia with an emphasis on chest CT.	Diagn Interv Radiol
32490832	Radiological approach to COVID-19 pneumonia: attention should be paid to pulmonary embolism and radiation exposure.	Diagn Interv Radiol
34875971	Ranking the health precautions for the 'new normal' after the COVID-19 outbreak in production environments.	Int J Occup Saf Ergon
34318758	Rapid progression of COVID-19 pneumonia to extensive fibrosis assessed with 3D volumetric CT.	Diagn Interv Radiol
33927649	Rapid Review on the Associations of Social and Geographical Isolation and Intimate Partner Violence: Implications for the Ongoing COVID-19 Pandemic.	Front Psychiatry
33236820	Rare atopy in COVID-19 patients or COVID-19 famine in atopic patients?	Dermatol Ther
32436846	Rare CT feature in a COVID-19 patient: cavitation.	Diagn Interv Radiol
35024284	Recent innovation in benchmark rates (BMR): evidence from influential factors on Turkish Lira Overnight Reference Interest Rate with machine learning algorithms.	Financ Innov
33015558	Recommendations for bariatric and metabolic surgical operations during the COVID-19 pandemic in Turkey.	Turk J Surg
33960933	Recommendations for Reopening Endoscopy Units in Turkey: A Set-up Plan from a Tertiary Center in Istanbul.	Turk J Gastroenterol
35210979	Reconnaissance of 2020 M 7.0 Samos Island (Aegean Sea) earthquake.	Bull Earthq Eng
34104600	Rectus Sheath Hematoma Due to Low Molecular Weight Heparin in a COVID-19 Patient in Turkey.	Cureus
33005547	Regional Anesthesia Practices in Turkey During the COVID-19 Pandemic.	Cureus
32593519	Regulatory consideration on preparation and clinical use of COVID-19 convalescent plasma.	Transfus Apher Sci
34105857	Relationship between chest computed tomography findings and clinical conditions of coronavirus disease (COVID-19): A multicentre experience.	Int J Clin Pract
34757290	Relationship between initial symptoms and prognosis of patients with Covid-19.	Aten Primaria
33181369	Relationship Between Parenting Practices and Children's Screen Time During the COVID-19 Pandemic in Turkey.	J Pediatr Nurs
33073874	Relationship between the social support and psychological resilience levels perceived by nurses during the COVID-19 pandemic: A study from Turkey.	Perspect Psychiatr Care
34415494	Relationship of Depression, Anxiety and Stress Levels with Religious Coping Strategies Among Turkish Pregnant Women During the COVID-19 Pandemic.	J Relig Health
32992013	Relationship of the cycle threshold values of SARS-CoV-2 polymerase chain reaction and total severity score of computerized tomography in patients with COVID 19.	Int J Infect Dis
33776856	Relationships Between the Life Satisfaction, Meaning in Life, Hope and COVID-19 Fear for Turkish Adults During the COVID-19 Outbreak.	Front Psychol
32869938	Relative changes in the pattern of diseases presenting in dermatology outpatient clinic in the era of the COVID-19 pandemic.	Dermatol Ther

34392673	Reliability and validity of the Turkish version of Post-COVID-19 Functional Status Scale	Turk J Med Sci
34679537	Reliable Diagnostics of SARS-CoV-2 Infections Using One- and Two-Gene Molecular Tests for a Viral RNA Detection-Results Questioning Previous Observations.	Diagnostics (Basel)
34429577	Remdesivir appears to save costs in COVID-19 patients on low-flow oxygen therapy in Turkey.	Pharmacoecon Outcomes News
34404973	Remote learning during COVID-19: cognitive appraisals and perceptions of english medium of instruction (EMI) students.	Educ Inf Technol (Dordr)
35140160	Reopening strategies, mobility and COVID-19 infections in Europe: panel data analysis.	BMJ Open
32835119	Reorganization of multiple sclerosis health care system in Clinical Centre of Montenegro during the COVID-19 pandemic.	eNeurologicalSci
33293904	Resilience, Hope, and Subjective Happiness Among the Turkish Population: Fear of COVID-19 as a Mediator.	Int J Ment Health Addict
32478308	Responding to COVID-19 in Istanbul: Perspective from genomic laboratory.	North Clin Istanbul
32352923	Response to: Interventional radiology and COVID-19: evidence-based measures to limit transmission.	Diagn Interv Radiol
33274541	Retention and survival rate of etanercept in psoriasis over 15 years and patient outcomes during the COVID-19 pandemic: The real-world experience of a single center.	Dermatol Ther
32530409	Rethinking the First COVID-19 Death in Turkey.	Turk Thorac J
35125597	Rethinking urban density, vitality and healthy environment in the post-pandemic city: The case of Istanbul.	Cities
33554942	Retrospective analysis of the first 50 emergency/elective surgical cases in terms of mortality and morbidity in CoVid-19 Pandemic Hospital in Istanbul.	Ann Ital Chir
3446863	Retrospective analysis on efficacy of convalescent plasma in acute respiratory distress syndrome due to COVID-19.	Sao Paulo Med J
34418000	Retrospective evaluation of seven different treatment protocols in hospitalized COVID-19 patients	Turk J Med Sci
32352916	Reversed halo sign on 3D CT in COVID-19.	Diagn Interv Radiol
32673208	Rings of Saturn appearance: a unique finding in a case of COVID-19 pneumonitis.	Diagn Interv Radiol
33831819	Rised sudden sensorineural hearing loss during COVID-19 widespread.	Am J Otolaryngol
33957728	Risk factors associated with mortality in intensive care COVID-19 patients: the importance of chest CT score and intubation timing as risk factors	Turk J Med Sci
33141928	Risk factors for sexual dysfunction in pregnant women during the COVID-19 pandemic.	Int J Gynaecol Obstet
32818804	Risk of stroke in hospitalized SARS-CoV-2 infected patients: A multinational study.	EBioMedicine
34314560	Risk perception, treatment adherence, and personality during COVID-19 pandemic: An international study on cancer patients.	Psychooncology
33380584	Role of methemoglobin and carboxyhemoglobin levels in predicting COVID-19 prognosis: an observational study.	Med Gas Res
34652066	Role of tobacco exposure in the course of COVID-19 disease and the impact of the disease on smoking behavior.	Clin Respir J

33879956	Safe distance-based vehicle routing problem: Medical waste collection case study in COVID-19 pandemic.	Comput Ind Eng
32441652	Safety and role of chest CT in COVID-19 patients.	Diagn Interv Radiol
34909488	SARS-CoV-2 (COVID-19) and the Teaching of Ignaz Semmelweis and Florence Nightingale: a Lesson of Public Health from History, after the "Introduction of Handwashing" (1847).	J Prev Med Hyg
32285026	Sars-CoV-2 (COVID-19) Outbreak and Breast Cancer Surgery in Turkey.	Eur J Breast Health
34992110	SARS-CoV-2 antibody prevalence and correlates of six ethnic groups living in Amsterdam, the Netherlands: a population-based cross-sectional study, June-October 2020.	BMJ Open
32283894	SARS-CoV-2 epidemiology and control, different scenarios for Turkey	Turk J Med Sci
32543353	SARS-CoV-2 genomic surveillance in Taiwan revealed novel ORF8-deletion mutant and clade possibly associated with infections in Middle East.	Emerg Microbes Infect
34013221	SARS-CoV-2 infection in children and the Turkish Archives of Pediatrics.	Turk Arch Pediatr
32595356	SARS-CoV-2 isolation and propagation from Turkish COVID-19 patients.	Turk J Biol
34328824	SARS-CoV-2 serology after COVID-19 in multiple sclerosis: An international cohort study.	Mult Scler
34592441	SARS-CoV-2 seropositivity among pediatric health care personnel after the first peak of the pandemic: nationwide surveillance in Turkey.	Int J Infect Dis
33882653	SARS-CoV-2 Seroprevalence Among Healthcare Workers: Retrospective Analysis of the Data From A University Hospital in Turkey.	Mikrobiyol Bul
34688238	SARS-COV-2 vaccine: First-month results of a six-month follow-up study.	Turk J Med Sci
34129292	Satisfaction and stress levels of dentistry students relating to distance education.	Dent Med Probl
34895179	Satisfaction with life among university students from nine countries: Cross-national study during the first wave of COVID-19 pandemic.	BMC Public Health
35195235	Scanning of paroxysmal atrial fibrillation as an etiological risk factor in patients with acute ischemic stroke: prospective study.	Sao Paulo Med J
33048199	Scholarly publishing and journal targeting in the time of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) pandemic: a cross-sectional survey of rheumatologists and other specialists.	Rheumatol Int
35045744	Seasonal variation in paediatric orthopaedic trauma Patients - A single centre experience from Turkey.	J Orthop Surg (Hong Kong)
33522626	Secondary traumatic stress in nurses working with patients with suspected/confirmed COVID-19 in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
33723469	Self-compassion, intolerance of uncertainty, fear of COVID-19, and well-being: A serial mediation investigation.	Pers Individ Dif
33657142	Seroprevalence of coronavirus disease 2019 (COVID-19) among health care workers from three pandemic hospitals of Turkey.	PLoS One
35214715	Seroprevalence of SARS-CoV-2 Antibodies and Associated Factors in Healthcare Workers before the Era of Vaccination at a Tertiary Care Hospital in Turkey.	Vaccines (Basel)
34081145	Severe Coronavirus Disease Pneumonia in Pediatric Patients in a Referral Hospital.	J Trop Pediatr
33311709	Sexual attitudes of healthcare professionals during the COVID-19 outbreak.	Int J Impot Res

33967566	Shared humanity, awareness of socio-economic privilege, and classism during the pandemic as predictors of supporting equal socio-economic policies.	Curr Psychol
34365782	Short-term impact of the Covid-19 pandemic on the global and Turkish economy	Turk J Med Sci
34121965	Short-term prediction of COVID-19 spread using grey rolling model optimized by particle swarm optimization.	Appl Soft Comput
34812256	Short-term working allowance and firm risk in the post-COVID-19 period: Novel matching evidence from an emerging market.	Financ Res Lett
34487373	Should a third booster dose be scheduled after two doses of CoronaVac? A single-center experience.	J Med Virol
34412949	Should timing be considered before abandoning convalescent plasma in covid-19? Results from the Turkish experience.	Transfus Apher Sci
34909957	Side effects and antibody response of an inactive severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 vaccine among health care workers.	Rev Assoc Med Bras (1992)
32602635	Skin manifestations in COVID-19: A case series of five patients from Elazig, Turkey.	Dermatol Ther
35027251	Skin-related problems associated with the use of personal protective equipment among health care workers during the COVID-19 pandemic: A online survey study.	J Tissue Viability
34801326	Sleep disturbances in school-aged children 6-12 years during the COVID-19 pandemic in Turkey.	J Pediatr Nurs
34486780	Sleep quality and related factors in a sample of Turkish healthcare workers during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	Int J Clin Pract
33331576	Smoking and comorbidities are associated with COVID-19 severity and mortality in 565 patients treated in Turkey: a retrospective observational study.	Rev Assoc Med Bras (1992)
33642885	Smoking and COVID-19: A Literature Review of Cohort Studies in Non-Chinese Population Settings.	Tob Use Insights
35261548	Social anxiety in E-Learning: Scale validation and sociodemographic correlation study.	Educ Inf Technol (Dordr)
34873423	Social Contact, Academic Satisfaction, COVID-19 Knowledge, and Subjective Well-being Among Students at Turkish Universities: a Nine-University Sample.	Appl Res Qual Life
34185753	Social Support Promotes Mental Health During the COVID-19 Outbreak: A Cross-Sectional Study from Turkey.	Psychiatr Danub
35250124	Software professionals during the COVID-19 pandemic in Turkey: Factors affecting their mental well-being and work engagement in the home-based work setting.	J Syst Softw
33072495	Sources of information in times of health crisis: evidence from Turkey during COVID-19.	Z Gesundh Wiss
34646730	Spatiotemporal Analysis of Covid-19 in Turkey.	Sustain Cities Soc
32374218	Spotlight on avian coronaviruses.	Avian Pathol
33991677	Spreading of a new SARS-CoV-2 N501Y spike variant in a new lineage.	Clin Microbiol Infect
34435896	State and trait anxiety among medical staff during the first month of COVID-19 pandemic: A sample from Turkey.	Int J Psychiatry Med
33103790	State anxiety levels of nurses providing care to patients with COVID-19 in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
34222613	Statistical study on the impact of different meteorological changes on the spread of COVID-19 pandemic in Egypt and its latitude.	Model Earth Syst Environ

34630596	Status of Scabies Cases in COVID-19 Pandemic Days.	Iran J Parasitol
35103091	Stay at home with bakery products can be public motto of quarantine days in the early period of COVID-19 outbreak: A nutritional infodemiology study.	Int J Gastron Food Sci
33604910	Stay at home': Is it good or not for house dust mite sensitized children with respiratory allergies?	Pediatr Allergy Immunol
33312024	Stigma-related Factors and their Effects on Health-care Workers during COVID-19 Pandemics in Turkey: A Multicenter Study.	Sisli Etfal Hastan Tip Bul
32352915	Strategies for radiology departments in handling the COVID-19 pandemic.	Diagn Interv Radiol
34185754	Stress and Burnout in Psychiatrists in Turkey during COVID-19 Pandemic.	Psychiatr Danub
33031730	Struggle Against Pandemic in A Private Hospital: What We Have Learnt from Pandemic?	Turk Thorac J
32998663	Subjective vitality and loneliness explain how coronavirus anxiety increases rumination among college students.	Death Stud
35039705	Supplier selection in healthcare supply chain management during the COVID-19 pandemic: a novel fuzzy rough decision-making approach.	Ann Oper Res
33475513	Surveillance Metrics of SARS-CoV-2 Transmission in Central Asia: Longitudinal Trend Analysis.	J Med Internet Res
33369063	Surveillance of psoriatic patients on biologic treatment during the COVID-19 pandemic: A single-center experience.	Dermatol Ther
34702020	Survey of the Impact of the COVID-19 Pandemic on Ophthalmology Clinical Practice in Turkey	Turk J Ophthalmol
33372384	Susceptibility of turkeys, chickens and chicken embryos to SARS-CoV-2.	Transbound Emerg Dis
33479795	Swords and Shields against COVID-19 for patients with cancer at "clean" and "pandemic" hospitals: are we ready for the second wave?	Support Care Cancer
34116671	Symbolic annihilation of Syrian refugees by Turkish news media during the COVID-19 pandemic.	Int J Equity Health
35064109	Synthetic multiantigen MVA vaccine COH04S1 protects against SARS-CoV-2 in Syrian hamsters and non-human primates.	NPJ Vaccines
33298108	Taming the pandemic? The importance of homemade plant-based foods and beverages as community responses to COVID-19.	J Ethnobiol Ethnomed
32352918	Targeted early chest CT in COVID-19 outbreaks as diagnostic tool for containment of the pandemic-A multinational opinion.	Diagn Interv Radiol
34210994	TBK1 and TNFRSF13B mutations and an autoinflammatory disease in a child with lethal COVID-19.	NPJ Genom Med
34093067	Teachers' views related the middle school curriculum for distance education during the COVID-19 pandemic.	Educ Inf Technol (Dordr)
33301373	Telemedicine Applications in a Tertiary Pediatric Hospital in Turkey During COVID-19 Pandemic.	Telemed J E Health
33447465	The Assessment of Knowledge, Behaviors, and Anxiety Levels of the Orthodontists about COVID-19 Pandemic.	Turk J Orthod
34243957	The association between coronaphobia and attitude towards COVID-19 Vaccine: A sample in the east of Turkey.	Encephale
33555131	The association between micronutrient and hemogram values and prognostic factors in COVID-19 patients: A single-center experience from Turkey.	Int J Clin Pract

33543679	The association between sleep quality, depression, anxiety and stress levels, and temporomandibular joint disorders among Turkish dental students during the COVID-19 pandemic.	Cranio
34896849	The association of perceived sociability and social intelligence with loneliness in online learning among nursing students.	Nurse Educ Today
35020211	The associations between metacognition problems, mindfulness, and internalizing symptoms in university students quarantined due to Covid-19 in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
33015559	The attitude of Turkish general surgeons during the COVID-19 pandemic: Results of "general surgery COVID-19 pandemic attitude survey".	Turk J Surg
34107117	The boundaries between survival and nonsurvival at COVID-19: Experience of tertiary care pandemic hospital.	Int J Clin Pract
34476899	The breastfeeding experiences of COVID-19-positive women: A qualitative study in Turkey.	Jpn J Nurs Sci
35090927	The case of "public congregation vs. COVID-19 PPE pollution": Evidence, lessons, and recommendations from the annual pilgrimage to the Catholic Holy Site in Mexico City, Mexico.	Sci Total Environ
34647913	The Challenges of Nurses Who Care for COVID-19 Patients: A Qualitative Study.	Holist Nurs Pract
32954601	The clinical findings and outcomes of symptomatic pregnant women diagnosed with or suspected of having coronavirus disease 2019 in a tertiary pandemic hospital in Istanbul, Turkey.	J Obstet Gynaecol Res
3343397	The clinical impact of the COVID-19 pandemic on daily urological practice: first 3-month multicenter results from Istanbul	Turk J Med Sci
33872399	The clinical outcomes of COVID-19 infection in patients with a history of thyroid cancer: A nationwide study.	Clin Endocrinol (Oxf)
33965835	The comparison of anxiety, depression and stress symptoms levels of healthcare workers between the first and second COVID-19 peaks.	Psychiatry Res
34967250	The Continuing Effect of COVID-19 Pandemic on Physical Well-Being and Mental Health of ICU Healthcare Workers in Turkey: A Single-Centre Cross-Sectional Later-Phase Study.	J Intensive Care Med
33974985	The Continuing Impact of Coronavirus Disease 2019 on Neurosurgical Training at the 1-Year Mark: Results of a Nationwide Survey of Neurosurgery Residents in Turkey.	World Neurosurg
34669544	The course of COVID-19 in patients with severe asthma receiving biological treatment.	J Asthma
34149279	The COVID-19 basic reproductive ratio using SEIR model for the Middle East countries and some other countries for two stages of the disease.	Bull Natl Res Cent
32750726	The COVID-19 pandemic and patients with endometriosis: A survey-based study conducted in Turkey.	Int J Gynaecol Obstet
33928283	The COVID-19 pandemic and perceived exercise benefits and barriers: A cross-sectional study on Turkish society perceptions of physical activity.	Aust J Gen Pract
34734180	The COVID-19 Pandemic Impact on Away and Home Victories in Soccer and Rugby Union.	Front Sports Act Living
32519953	The COVID-19 pandemic: Clinical practice advice for gastroenterologists, hepatologists, and liver transplant specialists.	Turk J Gastroenterol
33683775	The deep impact of the COVID-19 pandemic on medical students: An online cross-sectional study evaluating Turkish students' anxiety.	Int J Clin Pract
35113767	The dramatic increase in anti-vaccine discourses during the COVID-19 pandemic: a social network analysis of Twitter.	Hum Vaccin Immunother
32445768	The Early Impact of COVID-19 Pandemic on Surgical Urologic Oncology Practice in Turkey: Multi-Institutional Experience From Different Geographic Areas.	Urology

32283904	The early impact of the Covid-19 pandemic on the global and Turkish economy	Turk J Med Sci
35150516	The Early Psychological Impact of the COVID-19 Pandemic among Young Swimmers during Home Confinement.	Psychiatr Danub
33406780	The Early Stage of COVID-19 Outbreak in Greece: A Review of the National Response and the Socioeconomic Impact.	Int J Environ Res Public Health
33938566	The effect of anxiety on nicotine dependence among university students during the COVID-19 pandemic.	Perspect Psychiatr Care
34785978	The effect of anxiety on thriving levels of university students during the COVID-19 pandemic.	Collegian
34183921	The Effect of Chronic Diseases, Age and Gender on Morbidity and Mortality of COVID-19 Infection.	Iran J Public Health
35025008	The Effect of COVID -19 Crisis on Hopelessness, Loneliness and Spiritual Well-Being of Patients with Type 1 and Type 2 Diabetes in Turkey.	J Relig Health
34541747	The effect of COVID-19 anxiety levels of healthcare professionals on the quality of working life and related factors.	Int J Clin Pract
33059299	The effect of COVID-19 lockdown on glycemic control in patients with type 2 diabetes mellitus in Turkey.	Diabetes Metab Syndr
33910398	The effect of Covid-19 on ethical sensitivity.	Nurs Ethics
34565033	The effect of COVID-19 on oncology practice in Turkey.	J BUON
34561066	The effect of Covid-19 on sleep quality, anxiety and depression on healthcare staff at a tertiary hospital in Turkey.	Arch Psychiatr Nurs
34997453	The Effect of COVID-19 Outbreak on Older Adults' Hopelessness, Loneliness and Spiritual Well-Being in Turkey.	J Relig Health
35150510	The Effect of COVID-19 Outbreak on the Mental Status of Health Care Professionals in the Pediatric Intensive Care Unit.	Psychiatr Danub
32886272	The Effect of COVID-19 Pandemic and Social Restrictions on Depression Rates and Maternal Attachment in Immediate Postpartum Women: a Preliminary Study.	Psychiatr Q
33044174	The effect of COVID-19 pandemic on breast imaging: a clinical observations.	Diagn Interv Radiol
33519015	The effect of COVID-19 pandemic on domestic tourism: A DEMATEL method analysis on quarantine decisions.	Int J Hosp Manag
33864577	The effect of COVID-19 pandemic restrictions on neovascular AMD patients treated with treat-and-extend protocol.	Int Ophthalmol
33293201	The effect of Emotional Freedom Techniques on nurses' stress, anxiety, and burnout levels during the COVID-19 pandemic: A randomized controlled trial.	Explore (NY)
33280187	The effect of fear of covid-19 transmission on male sexual behaviour: A cross-sectional survey study.	Int J Clin Pract
35000512	The effect of health anxiety levels experienced by nurses in the COVID-19 period on conscience perceptions: A cross-sectional study.	Psychol Health Med
35184939	The effect of leisure boredom and A1C level on diabetes eating problems in adolescents with type 1 diabetes.	J Pediatr Nurs
33878967	The Effect of Loneliness on Death Anxiety in the Elderly During the COVID-19 Pandemic.	Omega (Westport)
34313909	The Effect of Nurses' Death Anxiety on Life Satisfaction During the COVID-19 Pandemic in Turkey.	J Relig Health

33314964	The effect of perceived stress on anxiety and sleep quality among healthcare professionals in intensive care units during the coronavirus pandemic.	Psychol Health Med
33938667	The effect of sniffing Turkish coffee on olfactory disorders in COVID-19 patients: An experimental clinical study.	Ideggyogy Sz
33475005	The Effect of Social Isolation during COVID-19 Pandemic on Nutrition and Exercise Behaviors of Nursing Students.	Ecol Food Nutr
34323433	The Effect of Social Isolation During the COVID-19 Pandemic on Patients with Chronic Low Back Pain Who Underwent a Spine Intervention.	Pain Physician
33329264	The Effect of Stress, Anxiety and Burnout Levels of Healthcare Professionals Caring for COVID-19 Patients on Their Quality of Life.	Front Psychol
32401401	The effect of the "stay-at-home" policy on requests for dermatology outpatient clinic visits after the COVID-19 outbreak.	Dermatol Ther
33447493	The Effect of the Coronavirus 2019 (COVID-19) Pandemic on the Number and Characteristics of Orthopedic Trauma Patients in a Tertiary Care Hospital in Istanbul.	Cureus
33386656	The effect of the COVID-19 pandemic on community mental health: A psychometric and prevalence study in Turkey.	Health Soc Care Community
33216346	The Effect of the COVID-19 Pandemic on Functioning of Neurosurgery Clinics and the Anxiety Levels of Neurosurgeons in Turkey.	Turk Neurosurg
33680086	The effect of the COVID-19 pandemic on paediatric cancer care: lessons learnt from a major paediatric oncology department in Turkey.	Ecancermedicalscience
33370767	The Effect of the COVID-19 Pandemic on the Anxiety Level of Emergency Medical Services Professionals.	Psychiatr Danub
33192830	The Effect of the Fear of COVID-19 on Healthcare Professionals' Psychological Adjustment Skills: Mediating Role of Experiential Avoidance and Psychological Resilience.	Front Psychol
33794032	The effect of the first wave of COVID-19 pandemic on urology practice and anxiety scores of patients awaiting surgery.	Int J Clin Pract
34803445	The effect of weekend curfews on epidemics: a Monte Carlo simulation.	Turk J Biol
33296579	The Effectiveness of Community-based Social Distancing for Mitigating the Spread of the COVID-19 Pandemic in Turkey.	J Prev Med Public Health
33243082	The effectiveness of early anticoagulant treatment in Covid-19 patients.	Phlebology
34895798	The effectiveness of motivational messages to intensive care unit nurses during the COVID-19 pandemic.	Intensive Crit Care Nurs
33796035	The Effects of Coronavirus Disease 2019 Outbreak on Medical Students.	Front Psychiatry
34709326	The effects of Coronavirus disease-2019 (COVID-19) pandemic on routine antenatal care visits and complications of pregnancy.	Rev Assoc Med Bras (1992)
33897228	The effects of COVID-19 continuous traumatic stressors on mental health and cognitive functioning: A case example from Turkey.	Curr Psychol
33089080	The effects of COVID-19 on Physical Medicine and Rehabilitation in Turkey in the first month of pandemic.	Turk J Phys Med Rehabil
32970540	The Effects of Covid-19 Pandemic on Syrian Refugees in Turkey: The Case of Kilis.	Soc Work Public Health
34638056	The effects of fear of COVID-19, loneliness, and resilience on the quality of life in older adults living in a nursing home.	Geriatr Nurs
33593234	The effects of home confinement on physical activity level and mental status in professional football players during COVID-19 outbreak.	Phys Sportsmed

35253717	The effects of nurses' use of personal protective equipment on their vital signs during the COVID-19 pandemic.	Work
34263541	The effects of the COVID-19 lockdown on adolescents with an eating disorder and identifying factors predicting disordered eating behaviour.	Early Interv Psychiatry
34994410	The effects of workload on the styles of anger expression and "trait anger" of healthcare professionals working in a COVID-19 pandemic hospital.	PerspectPsychiatr Care
32597047	The Epidemiological and Clinical Characteristics of 81 Children with COVID-19 in a Pandemic Hospital in Turkey: an Observational Cohort Study.	J Korean Med Sci
33978075	The evaluation of psychological state of dental students during the COVID-19 pandemic.	Braz Oral Res
33389368	The evolution of the changes in the clinical course: a multicenter survey-related impression of the ophthalmologists at the peak of the COVID-19 pandemic in Turkey.	Int Ophthalmol
34738314	The experience of the nurse during the COVID-19 pandemic: A global meta-synthesis in the year of the nurse.	J Nurs Scholarsh
34561949	The experiences of nurses diagnosed with COVID-19 in Turkey: A qualitative study.	Nurs Health Sci
33023829	The experiences of pregnant women during the COVID-19 pandemic in Turkey: A qualitative study.	Women Birth
32599972	The factors predicting pneumonia in COVID-19 patients: preliminary results from a university hospital in Turkey	Turk J Med Sci
33841052	The Fear of COVID-19 and Flourishing: Assessing the Mediating Role of Sense of Control in International Students.	Int J Ment Health Addict
33929112	The functional health status of children with cerebral palsy during the COVID-19 pandemic stay-at-home period: a parental perspective.	Turk J Pediatr
33071426	The future of the chef occupation and the food and beverage sector after the COVID-19 outbreak: Opinions of Turkish chefs.	Int J Hosp Manag
33613918	The gender differences as a risk factor in diabetic patients with COVID-19.	Iran J Microbiol
33083202	The impact of comprehension of disease-related information and perceptions regarding effects and controllability on protective and social solidarity behaviors with regard to COVID-19.	Z Gesundh Wiss
33351215	The impact of COVID-19 in patients with psoriasis: A multicenter study in Istanbul.	Dermatol Ther
34284210	The impact of COVID-19 lockdowns on surface urban heat island changes and air-quality improvements across 21 major cities in the Middle East.	Environ Pollut
33072836	The impact of COVID-19 on globalization.	One Health
34230753	The impact of COVID-19 on the electricity demand: a case study for Turkey.	Int J Energy Res
34133815	The impact of COVID-19 pandemic in dermatology outpatient clinics in Turkey: A survey study.	J Cosmet Dermatol
34967425	The impact of COVID-19 pandemic in the first 100 days on orthopedic trauma surgery practice, the experience of a university hospital in Istanbul.	Ulus Travma Acil Cerrahi Derg
34466406	The impact of COVID-19 pandemic on glycemic control in patients with diabetes mellitus in Turkey: a multi-center study from Kocaeli.	J Diabetes Metab Disord
34466311	The Impact of COVID-19 Pandemic on Practice Patterns and Psychological Status of Ophthalmologists in Turkey.	Cureus
34030547	The impact of COVID-19 pandemic on psoriasis patients, and their immunosuppressive treatment: a cross-sectional multicenter study from Turkey.	J Dermatolog Treat

3330119	The impact of COVID-19 pandemic on the management of patients with chronic urticaria: An observational two-center study from Turkey.	Dermatol Ther
34639673	The Impact of COVID-19 Vaccination on Anxiety Levels of Turkish Dental Professionals and Their Attitude in Clinical Care: A Cross-Sectional Study.	Int J Environ Res Public Health
34137123	The impact of COVID-19-related mental health issues on menstrual cycle characteristics of female healthcare providers.	J Obstet Gynaecol Res
34839154	The impact of home quarantine during COVID-19 lockdown on neurological hospitalizations, in-hospital mortality, and acute ischemic stroke management in older patients without COVID-19.	Clin Neurol Neurosurg
35250191	The impact of the COVID-19 pandemic and behavioral restrictions on electricity consumption and the daily demand curve in Turkey.	Util Policy
33656133	The impact of the COVID-19 pandemic on emergency general surgery: a retrospective study.	Sao Paulo Med J
33291276	The Impact of the COVID-19 Pandemic on Mental Health and Psychological Well-Being of Young People Living in Austria and Turkey: A Multicenter Study.	Int J Environ Res Public Health
34028932	The impact of the COVID-19 pandemic on paediatric emergency service.	Int J Clin Pract
34258570	The impact of the COVID-19 pandemic on refugees and asylum seekers in Greece: A retrospective analysis of national surveillance data from 2020.	EClinicalMedicine
33745929	The impacts of COVID-19 lockdown on PM10 and SO2 concentrations and association with human mobility across Turkey.	Environ Res
34781878	The impacts of the COVID-19 pandemic on the mental health and residency training of family medicine residents: findings from a nationwide cross-sectional survey in Turkey.	BMC Fam Pract
32490689	The impacts of vulnerability, perceived risk, and fear on preventive behaviours against COVID-19.	Psychol Health Med
34294456	The importance of tears stability in SARS-CoV-2 transmission: COVID-19 prevalence in dry eye patients.	J Fr Ophthalmol
34825278	The incidence, clinical characteristics, and outcome of COVID-19 in a prospectively followed cohort of patients with Behcet's syndrome.	Rheumatol Int
32657235	The knowledge level and perceptions toward COVID-19 among Turkish final year medical students.	Postgrad Med
34185756	The Level of Ruminative Thought and Alexithymia of People in the COVID-19 Pandemic Process.	Psychiatr Danub
35129773	The Mediating Effect of Religiousness in the Relationship Between Psychological Resilience and Fear of COVID-19 in Turkey.	J Relig Health
33564278	The Mediating Effects of Fear of COVID-19 and Depression on the Association Between Intolerance of Uncertainty and Emotional Eating During the COVID-19 Pandemic in Turkey.	Int J Ment Health Addict
33716474	The mediator role of the fear of COVID-19 in the relationship between psychological resilience and life satisfaction.	Curr Psychol
32621774	The most common pediatric and adult dermatology patient complaints in a month of the COVID-19 pandemic in Turkey.	Dermatol Ther
33006551	The My Friend Diabetes Camp was Held Online in Turkey This Year Due to the COVID-19 Pandemic	J Clin Res Pediatr Endocrinol
34564998	The new normal for breast cancer surgery during COVID-19 pandemic: An international survey conducted by SENATURK.	J BUON
32815523	The novel coronavirus pneumonia (COVID-19): a pictorial review of chest CT features.	Diagn Interv Radiol
32478289	The origin of SARS-CoV-2 in Istanbul: Sequencing findings from the epicenter of the pandemic in Turkey.	North Clin Istanbul

33940495	The outcome of a national MS-Covid-19 study: What the Turkish MS cohort reveals?	Mult Scler Relat Disord
32776581	The outcome of COVID-19 in patients with hematological malignancy.	J Med Virol
34604994	The outcomes of COVID-19 measures in a hyperbaric oxygen therapy centre during the pandemic.	Int Marit Health
33168943	The outcomes of the postulated interaction between SARS-CoV-2 and the renin-angiotensin system on the clinician's attitudes toward hypertension treatment.	J Hum Hypertens
35110249	The Perspective of the Turkish Thoracic Society Members on Institutional Preparedness During the COVID-19 Pandemic in Turkey.	Turk Thorac J
34105251	The perspectives of dialysis patients about the Covid-19 pandemic and differences between the modalities.	Ther Apher Dial
34881549	The postpartum period during the COVID-19 pandemic: investigating Turkish women's postpartum support and postpartum-specific anxiety.	J Perinat Med
33897225	The predictors of COVID-19 anxiety and helping behaviour during the pandemic: An investigation within the framework of individual and national level resources.	Curr Psychol
33957434	The predictors of COVID-19 mortality in a nationwide cohort of Turkish patients.	Respir Med
35107215	The predictors of secondary traumatic stress and psychological resilience in healthcare workers during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study in Turkey.	Stress Health
35010836	The Problems Experienced by Employees with Chronic Disease during the COVID-19 Pandemic.	Int J Environ Res Public Health
33738508	The production and characterization of SARS-CoV-2 RNA reference material.	Anal Bioanal Chem
35173056	The Profile of Caring: An Internationally Tested Model to Assess and Support Nurses During Pandemic.	Creat Nurs
34966014	The profile of musculoskeletal pain and its associations with sleep quality and depression during the COVID-19 in Turkey.	Korean J Pain
33655591	The prognostic impact of thyroid disorders on the clinical severity of COVID-19: Results of single-centre pandemic hospital.	Int J Clin Pract
33910152	The prognostic role of cardiac troponin in hospitalized COVID-19 patients.	Atherosclerosis
32563745	The psychological and mental impact of coronavirus disease 2019 (COVID-19) on medical staff and general public - A systematic review and meta-analysis.	Psychiatry Res
33668655	The Psychological Consequences of COVID-19 Fear and the Moderator Effects of Individuals' Underlying Illness and Witnessing Infected Friends and Family.	Int J Environ Res Public Health
34672285	The Psychological Effects of COVID 19 on Medical and Non-medical University Students.	Psychiatr Danub
32968408	The psychological impact of the COVID-19 pandemic on medical students in Turkey.	Pak J Med Sci
34565947	The psychological impacts of COVID-19 related stressors on Syrian refugees in Turkey: The role of resource loss, discrimination, and social support.	Int J Intercult Relat
34288424	The psychological resilience and perceived stress of the frontline heroes in the pandemic in Turkey: A descriptive study of the COVID-19 outbreak-mutations-normalization triad.	Jpn J Nurs Sci
32572609	The psychological state and changes in the routine of the patients with rheumatic diseases during the coronavirus disease (COVID-19) outbreak in Turkey: a web-based cross-sectional survey.	Rheumatol Int

32763728	The rate of SARS-CoV-2 positivity in asymptomatic pregnant women admitted to hospital for delivery: Experience of a pandemic center in Turkey.	Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol
34988842	The Relationship Among Spirituality, Self-Efficacy, COVID-19 Anxiety, and Hopelessness During the COVID-19 Process in Turkey: A Path Analysis.	J Relig Health
34435919	The Relationship between Adults' Perceptions, Attitudes of COVID-19, Intuitive Eating, and Mindful Eating Behaviors.	Ecol Food Nutr
32970545	The Relationship between Anxiety Levels and Perceived Social Support during the Pandemic of COVID-19 in Turkey.	Soc Work Public Health
34658292	The relationship between Coronavirus (COVID-19) outbreak related perceptions and health anxiety.	Soc Work Public Health
34890295	The relationship between coronavirus 19 fear and occupational fatigue, burnout and recovery levels in healthcare professionals in Turkey.	Arch Environ Occup Health
34672290	The Relationship between COVID-19 Perceived Risk and Attitudes towards COVID-19 Vaccination in Healthcare Professionals: An Example of Eastern Turkey.	Psychiatr Danub
34014806	The Relationship between COVID-19 Severity and Bacillus Calmette-Guerin (BCG)/ Mycobacterium tuberculosis exposure history in healthcare workers: a multi-center study.	Pathog Glob Health
34969296	The Relationship Between Death Anxiety and Religious Coping Styles in Patients Diagnosed With COVID-19: A Sample in the East of Turkey.	Omega (Westport)
35234210	The Relationship Between eHealth Literacy and Self-Efficacy Levels in Midwifery Students Receiving Distance Education During the COVID-19 Pandemic.	J Nurs Res
34257381	The relationship between Google search interest for pulmonary symptoms and COVID-19 cases using dynamic conditional correlation analysis.	Sci Rep
34376962	The relationship between individuals' sources of information, perceptions, and anxiety regarding the COVID-19 pandemic in Turkey.	Curr Psychol
33305866	The relationship between nursing students' technology addiction levels and attitudes toward e-learning during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	Perspect Psychiatr Care
33496627	The relationship between positivity for COVID-19 RT-PCR and symptoms, clinical findings, and mortality in Turkey.	Expert Rev Mol Diagn
34417410	The Relationship Between Psychological Resilience and Stress Perception in Nurses in Turkey During the COVID-19 Pandemic.	J Nurs Res
33103773	The relationship between psychological resilience, burnout, stress, and sociodemographic factors with depression in nurses and midwives during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study in Turkey.	Perspect Psychiatr Care
34561061	The relationship between quality of life and fear of Turkish individuals during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	Arch Psychiatr Nurs
34704161	The Relationship between the Fear of Covid-19, Depression, and Spiritual Well-Being in Pregnant Women.	J Relig Health
34309482	The relationship of Covid-19 vaccine attitude with life satisfaction, religious attitude and Covid-19 avoidance in Turkey.	Hum Vaccin Immunother
34337812	The relationship of nurses' psychological well-being with their coronaphobia and work-life balance during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study.	J Clin Nurs
33982371	The relationships between fear of cancer recurrence, spiritual well-being and psychological resilience in non-metastatic breast cancer survivors during the COVID-19 outbreak.	Psychooncology
33518871	The relationships between resilience of the adults affected by the covid pandemic in Turkey and Covid-19 fear, meaning in life, life satisfaction, intolerance of uncertainty and hope.	Pers Individ Dif
34564995	The reliability of breast cancer surgery in a regional pandemic hospital during the COVID-19 pandemic: Delay or Do?	J BUON

34318757	The reliability of low-dose chest CT for the initial imaging of COVID-19: comparison of structured findings, categorical diagnoses and dose levels.	Diagn Interv Radiol
32770768	The role of DBP gene polymorphisms in the prevalence of new coronavirus disease 2019 infection and mortality rate.	J Med Virol
33002560	The role of Frailty on Adverse Outcomes Among Older Patients with COVID-19.	J Infect
34722845	The role of negative entropy within supply chain sustainability.	Sustain Prod Consum
34449960	The role of online consultation requests to personal social media accounts and instant messaging services of dermatologists in occupational burnout: An emerging problem.	J Cosmet Dermatol
35088968	The Second Shot of CoronaVac Vaccine May Cause Reduction of Antibody Levels in People who Previously had COVID-19.	Mikrobiyol Bul
32866831	The spread of COVID-19 virus through population density and wind in Turkey cities.	Sci Total Environ
33866958	The Turkish adaptation and psychometric characteristics of the COVID-19 Traumatic Stress Scale.	Death Stud
35216782	The Turkish experience of COVID-19 infection in people with NMOSD and MOGAD: A milder course?	Mult Scler Relat Disord
32684752	The Turkish Neonatal Society proposal for the management of COVID-19 in the neonatal intensive care unit.	Turk Pediatri Ars
35039729	The Turkish state's responses to existential COVID-19 crisis.	Policy Soc
33381691	The urine foaming test in COVID-19 as a useful tool in diagnosis, prognosis and follow-up: Preliminary results.	North Clin Istanbul
33052838	The urological practice and contribution to the general health system of the EBU accredited urology clinic during the first month of COVID-19 pandemic: An analysis from a tertiary center declared as a national COVID-19 pandemic hospital in Turkey.	Turk J Urol
34129746	The use of cleaning products and its relationship with the increasing health risks during the COVID-19 pandemic.	Int J Clin Pract
35156766	The use of virtual laboratory in teaching respiration subject in the Covid-19 process.	Biochem Mol Biol Educ
34398968	The validity and reliability of the Stress and Anxiety to Viral Epidemics-9 items Scale in Turkish health care professionals.	J Community Psychol
33084289	The Value of Telemedicine for the Follow-up of Patients with New Onset Type 1 Diabetes Mellitus During COVID-19 Pandemic in Turkey: A Report of Eight Cases	J Clin Res Pediatr Endocrinol
32415519	The Views of Medical Faculty Students in Turkey Concerning the COVID-19 Pandemic.	J Community Health
34218751	The Views of People Who Experienced the Reduction of the Concerns in the COVID-19 Quarantine Process by Making Physical Activity at Home.	Soc Work Public Health
33864328	The willingness to accept the COVID-19 vaccine and affecting factors among healthcare professionals: A cross-sectional study in Turkey.	Int J Clin Pract
34976511	Therapies to Prevent Progression of COVID-19, Including Hydroxychloroquine, Azithromycin, Zinc, and Vitamin D3 With or Without Intravenous Vitamin C: An International, Multicenter, Randomized Trial.	Cureus
34431185	Thiol levels in mild or moderate COVID-19 patients: A comparison of variant and classic COVID-19 cases.	Int J Clin Pract
33104780	Thirty-day readmission rate of COVID-19 patients discharged from a tertiary care university hospital in Turkey: an observational, single-center study.	Int J Qual Health Care

34331194	Thoracic surgery experience from the largest pandemic hospital in Europe.	Ir J Med Sci
34416810	Three Candida auris Case Reports from Istanbul, Turkey.	Mikrobiyol Bul
33040774	Timely Lessons From the Pandemic in Turkey.	Disaster Med Public Health Prep
32484930	Tocilizumab challenge: A series of cytokine storm therapy experiences in hospitalized COVID-19 pneumonia patients.	J Med Virol
34341778	Topics, Sentiments, and Emotions Triggered by COVID-19-Related Tweets from IRAN and Turkey Official News Agencies.	SN Comput Sci
34567968	Traditional and complementary medicine use and beliefs during COVID-19 outbreak: A cross-sectional survey among the general population in Turkey.	Adv Integr Med
34080672	Transition from pandemic to infodemic: an analysis of Turkishlanguage COVID-19 YouTube videos.	East Mediterr Health J
34395678	Transition from physical to virtual classroom amidst COVID-19 crisis: Analyzing students' perspective to drive improvement in the current online teaching methodology.	J Educ Health Promot
32794459	Transmission dynamics of Covid-19 in Italy, Germany and Turkey considering social distancing, testing and quarantine.	J Infect Dev Ctries
35098452	Transmission of COVID-19 pandemic (Turkey) associated with short-term exposure of air quality and climatological parameters.	Environ Sci Pollut Res Int
33855862	Transmission of SARS-CoV-2 in Different Districts of a County in Istanbul, March to September 2020.	Asia Pac J Public Health
35125682	Transport mode preferences of university students in post-COVID-19 pandemic.	Transp Policy (Oxf)
33237663	Treatment of SARS-CoV-2 pneumonia with favipiravir: early results from the Ege University cohort, Turkey	Turk J Med Sci
32749251	Trends in acute myocardial infarction admissions during the COVID-19 pandemic in Ankara, Turkey.	Anatol J Cardiol
33534239	Trends in acute myocardial infarction volume and related outcomes during the coronavirus disease 2019 pandemic in Turkey.	Coron Artery Dis
32794460	Tuberculosis and COVID-19: An overlapping situation during pandemic.	J Infect Dev Ctries
32973011	Turkey targets critics of its pandemic response.	Science
34754072	Turkey's COVID-19 strategy: "the West is jealous of us".	J Public Health Policy
32434621	Turkey's response to COVID-19 in terms of mental health.	Ir J Psychol Med
34365784	Turkey's response to COVID-19 pandemic: strategy and key actions	Turk J Med Sci
32406873	Turkish Cardiology Association Consensus Report: COVID-19 Pandemic and Cardiovascular Diseases (May 13, 2020).	Turk Kardiyol Dern Ars
34405814	Turkish IBD Organization's Position Statement on Inflammatory Bowel Disease Management Recommendations During COVID-19 Pandemic.	Turk J Gastroenterol
33160554	Turkish Medical Association clashes with politicians.	Lancet
33015560	Turkish national consensus on breast cancer management during temporary state of emergency due to COVID-19 outbreak.	Turk J Surg

32551150	Turkish Society of Cardiovascular Surgery (TSCVS) Proposal for use of ECMO in respiratory and circulatory failure in COVID-19 pandemic era.	Turk Gogus Kalp Damar Cerrahisi Derg
32584237	Turkish Thoracic Society Experts Consensus Report: Recommendations for Pulmonary Function Tests During and After COVID 19 Pandemic.	Turk Thorac J
35068902	Turkish validity and reliability of coronavirus anxiety scale.	Curr Psychol
34148772	Type 1 Kounis Syndrome Induced by Inactivated SARS-COV-2 Vaccine.	J Emerg Med
32744745	Under-reporting of COVID-19 cases in Turkey.	Int J Health Plann Manage
35042593	Undergraduate nursing students' experiences of distance education during the COVID-19 pandemic.	J Prof Nurs
34493914	Understanding relational resilience of married adults in quarantine days.	Curr Psychol
33464187	Understanding wellbeing and death obsession of young adults in the context of Coronavirus experiences: Mitigating the effect of mindful awareness.	Death Stud
33741352	Unexpectedly lower mortality rates in COVID-19 patients with and without type 2 diabetes in Istanbul.	Diabetes Res Clin Pract
33879984	Unknown uncertainties in the COVID-19 pandemic: Multi-dimensional identification and mathematical modelling for the analysis and estimation of the casualties.	Digit Signal Process
33131057	Updated experience of a tertiary pandemic center on 533 pregnant women with COVID-19 infection: A prospective cohort study from Turkey.	Int J Gynaecol Obstet
34145839	Upper extremity arterial thromboembolism in a patient with severe COVID-19 pneumonia: A case report.	Jt Dis Relat Surg
34057608	Upregulation of INF-gamma, IL-6, and IL-8 expression during replication of turkey coronavirus in nonepithelial cells obtained from Meleagris gallopavo.	Arch Virol
33929653	Use of Mobile Applications by Pregnant Women and Levels of Pregnancy Distress During the COVID-19 (Coronavirus) Pandemic.	Matern Child Health J
33580449	Use of the COVID-19 Reporting and Data System (CO-RADS) classification and chest computed tomography involvement score (CT-IS) in COVID-19 pneumonia.	Radiol Med
32575957	Use of Twitter social media activity as a proxy for human mobility to predict the spatiotemporal spread of COVID-19 at global scale.	Geospat Health
34406031	Usefulness of C-reactive protein/albumin ratio as a predictor of new-onset atrial fibrillation in SARS-COV-2.	Biomark Med
32490829	Utility of chest CT in diagnosis of COVID-19 pneumonia.	Diagn Interv Radiol
32490828	UV disinfection as an adjunctive method in the interventional suite.	Diagn Interv Radiol
34735440	Vaccination uptake amongst older adults from minority ethnic backgrounds: A systematic review.	PLoS Med
35214620	Vaccine Hesitancy and Anti-Vaccination Attitudes during the Start of COVID-19 Vaccination Program: A Content Analysis on Twitter Data	Vaccines (Basel)
34346308	Vaccine Hesitancy of Health-Care Workers: Another Challenge in the Fight Against COVID-19 in Istanbul.	Disaster Med Public Health Prep
34737246	Validity and Reliability of the Turkish Version of the COVID Stress Scale.	J Korean Acad Nurs
34188607	Validity and reliability of the Turkish version of the insomnia catastrophizing scale.	Sleep Biol Rhythms

35014556	Variant analysis of SARS-CoV-2 strains with phylogenetic analysis and the Coronavirus Antiviral and Resistance Database.	J Comp Eff Res
33318798	Variations in the Number of Patients Presenting With Andrological Problems During the Coronavirus Disease 2019 Pandemic and the Possible Reasons for These Variations: A Multicenter Study.	Sex Med
32881217	Views and experiences of dermatologists in Turkey about tele dermatology during the COVID-19 pandemic.	J Cosmet Dermatol
32876569	Visual and software-based quantitative chest CT assessment of COVID-19: correlation with clinical findings.	Diagn Interv Radiol
34375576	Vitamin D levels in children with COVID-19: a report from Turkey.	Epidemiol Infect
34677411	Vitamin-D Binding Protein Gene Polymorphisms and Serum 25-Hydroxyvitamin-D in a Turkish Population.	Metabolites
34765820	Vitreoretinal Surgery amid Coronavirus Disease 2019 Pandemic Restrictions.	J Curr Ophthalmol
33015109	What Can We Estimate From Fatality and Infectious Case Data Using the Susceptible-Infected-Removed (SIR) Model? A Case Study of Covid-19 Pandemic.	Front Med (Lausanne)
35089181	What Neonatal Intensive Care Nurses Have Experienced in COVID-19 Pandemic in Turkey.	J Perinat Neonatal Nurs
32584236	What We Learned about COVID-19 So Far? Notes from Underground.	Turk Thorac J
34336987	When the Masks Come Off in Canada and Guatemala: Will the Realities of Racism and Marginalization of Midwives Finally Be Addressed?	Front Sociol
32347618	Which dermatology patients attend to Dermatology Outpatient Clinics during the SARS-CoV-2 outbreak in Turkey and what happened to them?	Dermatol Ther
33864403	Which of us were more affected by the pandemic? The psychiatric impacts of the COVID-19 pandemic on healthcare professionals in the province where the first quarantine units were established in Turkey.	Int J Clin Pract
33956645	Whole Genome Sequencing and Phylogenetic Analysis of SARSCoV2 strains in Turkey.	J Infect Dev Ctries
33603595	Why and how do dual users quit vaping? Survey findings from adults who use electronic and combustible cigarettes	Tob Induc Dis
33779780	Willingness to get the COVID-19 vaccine among patients with rheumatic diseases, healthcare workers and general population in Turkey: a web-based survey.	Rheumatol Int
34378738	Women's health anxiety and psychological wellbeing during the COVID-19 pandemic. A descriptive study.	Sao Paulo Med J
34849106	Work-Life Balance and Mental Health Needs of Health Professionals During COVID-19 Pandemic in Turkey.	Int J Ment Health Addict
33686345	Worry, Severity, Controllability, and Preventive Behaviours of COVID-19 and Their Associations with Mental Health of Turkish Healthcare Workers Working at a Pandemic Hospital.	Int J Ment Health Addict
35033739	Years of potential life lost and productivity costs due to COVID-19 in Turkey: one yearly evaluation.	Public Health
33942007	Young Children's Nutrition During the COVID-19 Pandemic Lockdown: A Comparative Study.	Early Child Educ J
33163299	Youtube as an Information Source During the Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic: Evaluation of the Turkish and English Content.	Cureus
32498753	2019 Coronavirus Disease Applications Made During an Outbreak in a Chemotherapy Center: The Case of Turkey.	Disaster Med Public Health Prep

EK-6. Tez Çalışması Orijinallik Raporu (Turnitin)

Şehnaz Alp - Tez

ORIJİNALLIK RAPORU

%6

BENZERLİK ENDEKSİ

%5

İNTERNET KAYNAKLARI

%4

YAYINLAR

%2

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

www.floradergisi.org

İnternet Kaynağı

%2

2

Submitted to Hacettepe University

Öğrenci Ödevi

%1

3

www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

<%1

4

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

<%1

5

acikbilim.yok.gov.tr

İnternet Kaynağı

<%1

6

jamanetwork.com

İnternet Kaynağı

<%1

7

mmaquedano.wordpress.com

İnternet Kaynağı

<%1

EK-7. Turnitin Dijital Makbuz

Dijital Makbuz

Bu makbuz ödevinizin Turnitin'e ulaştığını bildirmektedir. Gönderiminize dair bilgiler şöyledir:

Gönderinizin ilk sayfası aşağıda gönderilmektedir.

Gönderen:	Şehnaz Alp
Ödev başlığı:	16.05.2023
Gönderi Başlığı:	Şehnaz Alp - Tez
Dosya adı:	Sehnaz_ALP-Tez-Turnitin.docx
Dosya boyutu:	1.4M
Sayfa sayısı:	44
Kelime sayısı:	7,741
Karakter sayısı:	60,345
Gönderim Tarihi:	17-May-2023 08:33ÖÖ (UTC+0300)
Gönderim Numarası:	2095210200

T.C.
BAĞIŞTİPE ENFERYEM
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

CUMHURİYET ARSIZ-1 KÖYÜNDE YERİNE
KAVNARLI BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ARSIZI
BİLİMLERİN YERİNE KAVNARLI ENSTİTÜSÜ
YERİNE KAVNARLI ENSTİTÜSÜ

Dr. Sehnaz ALP

Eğilimci Fak. İktisadi İktisat
YÖNETİM

ENSTİTÜSÜ

Copyright 2023 Turnitin. Tüm hakları saklıdır.

9. ÖZGEÇMİŞ